

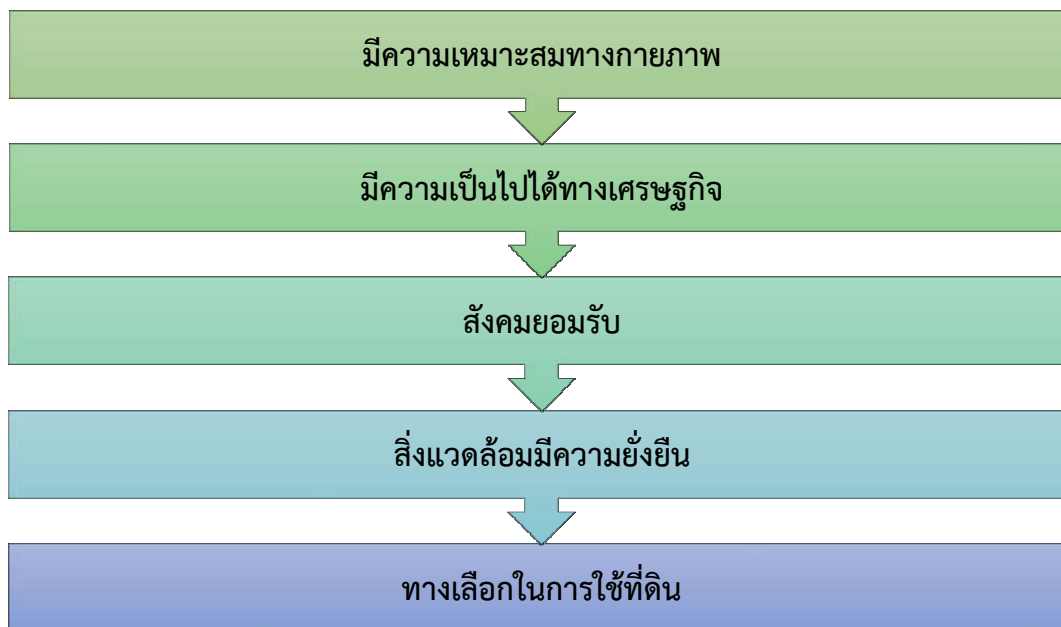
แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

“แนวทางการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล” ฉบับนี้ได้ยึดหลักการของ UNEP and FAO ที่กำหนดไว้ในเอกสารชื่อ “Negotiating a Sustainable Future for Land” ซึ่งมีขั้นตอนในการกำหนดทางเลือกในการใช้ที่ดิน ดังนี้

หลักการดังกล่าวได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศไทย ร่วมกับวิธีการต่างๆ ที่จำเป็นอีกหลายด้าน เช่น Participatory Rural Appraisal (PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน ฯลฯ ซึ่งได้ปรากฏอยู่ในแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินตำบล ฉบับนี้

คณะผู้จัดทำ
กันยายน
2564

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
สารบัญกรอบ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-1
1.5 นิยามศัพท์	1-2
1.6 คำสำคัญ	1-5
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 ประวัติและเอกลักษณ์	2-1
2.4 สภาพภูมิประเทศ	2-2
2.5 สภาพภูมิอากาศ	2-6
2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-10
2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-14
บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติ	3-1
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-6
3.3 ทรัพยากรดิน	3-9
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	4-1
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-9
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
5.1 ทรัพยากรดิน	5-1
5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน	5-1
5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	6-1
6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล	6-1
6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดิน	6-2
6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน	6-5
6.4 เขตการใช้ที่ดิน	6-6
6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-14
6.6 การจัดการความเสี่ยง	6-15
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	7-1
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 ตัวชี้วัด	7-1
7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565	7-1
7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น	7-3
7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-3
7.6 ระยะเวลาดำเนินการ	7-11
เอกสารอ้างอิง	อ1
ภาคผนวก	
ภาคผนวกที่ 1 นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้	ผ1-1
ภาคผนวกที่ 2 ทางเลือกในการลดพื้นที่ปลูกยางพารา	ผ2-1

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ปี 2532-2561	2-8
2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	2-11
2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ปี 2562	2-14
2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ปี 2562	2-15
2-5 สภาพสังคมในพื้นที่ของ ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปางปี 2562	2-17
2-6 รายได้เฉลี่ยครัวเรือน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปางปี 2562	2-20
2-6 รายได้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปางปี 2562	2-21
3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน	3-1
3-2 บ่อบาดาล ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	3-6
3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	3-12
3-4 สมบัติดิน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	3-13
3-5 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	3-16
4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	4-4
5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	5-6
6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	6-2
6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	6-6
7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565	7-5
7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-7
7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง แผน 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569)	7-9

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง 2-3
2-2	ความลาดชัน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง 2-4
2-3	ภูมิประเทศ ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง 2-5
2-4	เส้นชั้นน้ำฝน จังหวัดลำปาง 2-9
2-5	สมดุลงของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดลำปาง 2-10
2-6	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง 2-13
2-7	สัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง 2-15
2-8	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง 2-22
3-1	ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง 3-3
3-2	การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง 3-4
3-3	ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง 3-5
3-4	ที่ตั้งบ่อบาดาล ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง 3-7
3-5	อุทกธรณีวิทยาแสดงศักยภาพหน้าบาดาลและชนิดชั้นหินให้น้ำ ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง 3-8
3-6	ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง 3-14
3-7	ทรัพยากรดิน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง 3-15
3-8	การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง 3-17
4-1	โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง 4-5
4-2	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง 4-8
4-3	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง 4-10
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง 6-13
6-2	ระบบการปลูกพืชตามแผนตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง 6-14

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 (1) ได้กำหนดให้มีการ “วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบลจำนวน 7,225 ตำบลให้แล้วเสร็จภายในปี 2565 ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศดังกล่าวข้างต้น จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การใช้ที่ดินในตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง มีผลตอบสนองสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.3.1 ระยะเวลา 1 กันยายน 2563 - 30 กันยายน 2564

1.3.2 สถานที่ ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.4.1 ทบทวนเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

(1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

(2) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้ รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

(3) นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

1.4.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

1.4.3 ประเมินคุณภาพที่ดิน

1.4.4 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ PRA ร่วมกับสภาพการใช้ที่ดิน การถือครองที่ดิน รายแปลงจากแผนที่สำมะโนที่ดิน หรือ แผนที่ภาษีที่ดินในปัจจุบัน ผลจากการประเมินคุณภาพที่ดิน และ กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน (ตามอำนาจหน้าที่ของกรมฯ)

1.4.5 สสำรวจข้อมูลทั้ง ภายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ตำบลที่ดำเนินการเพิ่มเติมตามประเด็นปัญหาและความต้องการจาก PRA ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล

1.4.6 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบล

1.4.7 รับฟังความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดิน

1.4.8 ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดิน

1.4.9 นำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ

(1) การที่สภาตำบล หรือ สภาเทศบาลนำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินเข้าไปบรรจุในแผน 3 ปี โดยสภาเทศบาล หรือ สภาตำบล มีมติรับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งงบประมาณ หรือองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ เช่น งบซื้อเมล็ดพันธุ์พืชคลุมดิน ซึ่งปลูกโดยเกษตรกรในพื้นที่ตำบลนั้น เป็นต้น

(2) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินเขตต่างๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

(3) กิจกรรมของส่วนราชการต่างๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การขุดเจาะบ่อบาดาล เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 ที่ดิน (Land)

“**ที่ดิน**” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลองบึง บางลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย (มาตรา 4 ประมวลกฎหมายที่ดิน)

“**ที่ดิน**” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง “ชีวณพลบนพื้นผิวโลก ประกอบด้วย ชั้นบรรยากาศ ชั้นดิน ชั้นหิน ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ ลักษณะทางอุทกศาสตร์ พืช สัตว์ และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน” (FAO, 1974)

“**ที่ดิน**” หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่อยู่บนพื้นผิวของโลก ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่ได้หมายถึงดินเพียงอย่างเดียวแต่จะหมายรวมถึงลักษณะภูมิสัณฐาน (landforms) ภูมิอากาศ (climate) อุทกวิทยา (hydrology) พืชพรรณ (vegetation) และสัตว์ (fauna) ซึ่งการปรับปรุงที่ดิน (landimprovement) ได้แก่ การทำชั้นบันไดและการระบายน้ำ เป็นต้น (FAO, 1993)

1.5.2 ดิน (Soil)

“ดิน” หมายความรวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย (มาตรา 4 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ.2551)

“ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึงเทหวัตถุธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นผิวโลกเป็นวัตถุที่ค้ำจุนการเจริญเติบโต และการทรงตัวของต้นไม้ ประกอบด้วยแร่ธาตุ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ มีลักษณะชั้นแตกต่างกัน แต่ละชั้นที่อยู่ต่อเนื่องกันจะมีแนวสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามขบวนการกำเนิดดินที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำร่วมกันของภูมิอากาศ พืชพรรณ วัตถุต้นกำเนิดดิน ระยะเวลา และความต่างระดับของพื้นที่ในบริเวณนั้น (FAO 1974: 39-40)

“ดิน”อินทรีย์วัตถุและอนินทรีย์วัตถุที่ไม่จับตัวแข็งเป็นหินซึ่งปกคลุมพื้นผิวโลก เป็นผลมาจากปัจจัยด้านการกำเนิดและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิต(พืชและสัตว์) สภาพภูมิประเทศ วัตถุต้นกำเนิดและระยะเวลา ความเหมาะสมต่อการผลิตพืชของดินแตกต่างกันเนื่องมาจากลักษณะและสมบัติทางกายภาพ เคมีชีวภาพ และสัณฐานวิทยา (คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา,2551: 128)

1.5.3 การใช้ที่ดิน

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง การจัดการที่ดินตามที่มนุษย์ต้องการ ซึ่งรวมทั้งการใช้ที่ดินในชนบท เขตชานเมือง และเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น (FAO, 1993)

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง ผลของความพยายามของมนุษย์ ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง (Vink, 1975)

1.5.4 การวางแผนการใช้ที่ดิน

“การวางแผนนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางแผนนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

“การวางแผนการใช้ที่ดิน” หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการกำหนดทิศทางของการลงทุน แนวทางของการพัฒนาเทคโนโลยี เป็นการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต่างๆ ให้ดำเนินการอยู่ในภาพรวมเดียวกัน และเป็นการเพิ่มศักยภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (NRC, 1975 และ ADB , 2012)

1.5.5 “เศรษฐกิจที่ดิน” หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้านเศรษฐกิจ

1.5.6 “เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.5.7 “การชะล้างพังทลายของดิน” หมายความว่า ปრაกฏการณ์ซึ่งที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

1.5.8 “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระวังป้องกันรักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของดินและการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่ดินในการเกษตรกรรม

1.6 คำสำคัญ

“ดินดี น้ำสมบูรณ์”

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง โดยตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอเมืองลำปาง และตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเถินไปทางทิศเหนือประมาณ 22 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 268.66 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 167,910 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อดังรูปที่ 2-1

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่
ทิศใต้	ติดต่อกับ ตำบลเวียงมอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ ตำบลแม่ปะ และ ตำบลล้อมแรด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

(เทศบาลตำบลแม่มอก, 2564 : ออนไลน์)

ตำบลแม่มอกมีถนนสายหลักคือ ถนนสาย 1048 ผ่านไปยังอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านแม่มอกหัวน้ำ	หมู่ที่ 8 บ้านห้วยเกาะหลวง
หมู่ที่ 2 บ้านแม่มอกกลาง	หมู่ที่ 9 บ้านหัวน้ำพัฒนา
หมู่ที่ 3 บ้านกุ่มเนิ้งใต้	หมู่ที่ 10 บ้านสะพานหินพัฒนา
หมู่ที่ 4 บ้านสะพานหิน	
หมู่ที่ 5 บ้านสันป่ามอญ	
หมู่ที่ 6 บ้านแม่มอกใต้	
หมู่ที่ 7 บ้านเด่นอุดม	

2.3 ประวัติและเอกลักษณ์

ในระหว่างปีที่เจ้าสามฝั่งแกน (จากหนังสือของดินครลำปาง, โรงพิมพ์ไทยล้านนา, 2513 หน้า 108 - 110) ได้รับราชสมบัติราชาภิเษก เป็นพระมหाराชาเจ้าพระนครพิงค์เชียงใหม่ สืบสนองพระราชบิดา ซึ่งสิ้นพระชนม์ใน พ.ศ. 1954 นั้น เจ้าย์กุมภกามซึ่งอยู่ครองเมือง เชียงราย พระเชษฐต่างมารดายกทัพเข้าตีพระนครพิงค์เชียงใหม่ เพื่อแย่งชิงเมืองแต่กำลังไม่พอ

ถึง พืงบารมีของกษัตริย์สุโขทัย พญาลือไทแห่งสุโขทัยยกทัพขึ้นมาด้านแม่น้ำยมตีเมืองพะเยา และพยายามตีเมืองเชียงใหม่ทางด้านเจ้านันทาเมืองท่าเวียงชัย (ปัจจุบันคือบ้านท่าเวียง ตำบลเวียงมอก) ยกไปสมทบตีตีชิงเอาเมืองเชียงใหม่ เจ้านันทาทรงประชวรจึงกลับทัพลงมาทางบ้านแม่มอก พระนางติโลกจุรราชมหาเทวีทรงรักษาการราชการแทนเจ้าสามฝั่งแกน ได้จัดทัพไว้รับรองเป็นสามารถพญาโลลือไท ไม่อาจตีชิงเอาเมืองเชียงใหม่ได้จึงยกทัพกลับสู่สุโขทัย เจ้านันทาเกรงพระยาอาญาจิงทรงรักษาตัวอยู่ที่แม่มอก ซึ่งเป็นบ้านของพ่อตาชาวลัวะ ชื่อพะราเจ ชาวบ้านเรียกว่าปู่เจ้าพะราเจ ยังมีศาลปรากฏอยู่เป็นที่เคารพสักการะของชาวดำบลแม่มอกตราบเท่าทุกวันนี้ ส่วนด้านทิศเหนือของตำบลแม่มอกซึ่งเป็นที่พักทัพช้างของเจ้านันทาเรียกว่า สันกลีบช้าง

เจ้านันทาไม่กลับเมืองท่าเวียงชัย ได้เอาสมบัติเงินทองฝังไว้ในตำบลแม่มอกนี้ ได้ถามผู้สมัครใจจะอยู่เฝ้ารักษาสมบัติ นายอินทร์ซึ่งเป็นราชบุตรของเจ้านันทากับแม่พระภรรยาเจ้าจึงได้ทำพิธีประหาร สถานที่นี้ยังมีชื่อปรากฏอยู่ที่บ้านแม่มอกนี้เรียกว่า ร่องประหาร รวมทั้งหมดที่ประหารในครั้งนั้น 1,111 ศพ ทุกวันนี้บริเวณร่องประหารยังมีเครื่องใช้ต่างๆ ที่ยังฝังไว้มากมาย ส่วนเจ้านันทาได้หลบหนีอาญาสุโขทัยขึ้นไปบนขุนแม่มอกสร้างกุไว้หลายสิบกุได้ปลุกต้นยางไว้สามต้นและหว่ายหนึ่งกอเป็นเครื่องหมายตั้งปริศนาในการค้นหาสมบัติให้คนรุ่นหลังไว้ว่า “หว่ายสามชต ยางสามต้น ขนมหกวนบ่แล้ว” ชาวบ้านเรียกว่า สันกุหว่ายนายอินทร์ มีกุต้นยางใหญ่และหว่ายหนึ่งกอเรียงเป็นแนวยาวปรากฏเป็นหลักฐานอยู่ทางทิศตะวันออกของตำบลแม่มอก

ต้นน้ำที่ไหลลงสู่หมู่บ้านแม่มอก ชาวบ้านนิยมเรียกน้ำที่ไหลตลอดฤดูกาลว่า แม่น้ำผาคอก ไหลลงสู่หมู่บ้านพะคอกชาวบ้านซึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ริมน้ำแม่ผาคอก เรียกเพี้ยนกันมาว่าน้ำแม่มอกและได้เรียกชื่อหมู่บ้านตามลำน้ำว่า “บ้านแม่มอก” (เทศบาลตำบลแม่มอก, 2564: ออนไลน์)

2.4 สภาพภูมิประเทศ

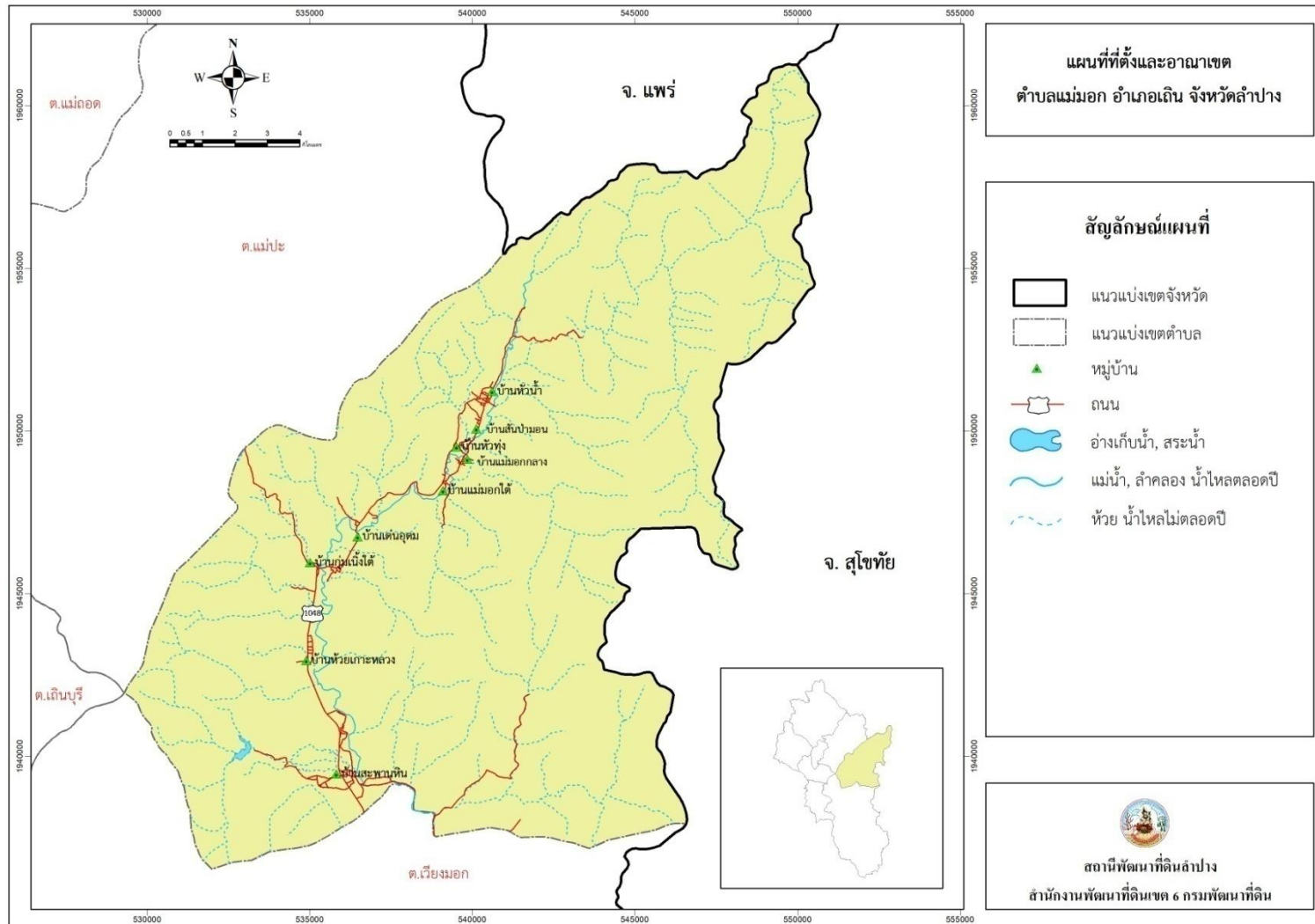
ลักษณะภูมิประเทศของตำบลแม่มอก ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ภูเขาประมาณร้อยละ 80 ของพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งอยู่บริเวณทั่วไปของตำบล โดยบริเวณตอนกลางของตำบลจะเป็นพื้นที่ราบมีแม่น้ำแม่มอกไหลผ่านหมู่ที่ 1,9,5,2,3,6,7,8,4และหมู่ที่ 10 และยังมีลำห้วยขนาดเล็กไหลผ่านในหมู่บ้านต่างๆ

ลักษณะภูมิประเทศมีสภาพพื้นที่สูงชัน โดยส่วนใหญ่มีความลาดชัน >50% ร่องลงมาเป็น 35-50 เปอร์เซ็นต์ และ 20-35 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ ความสูงจากระดับทะเลปานกลาง 350-900 เมตร โดยด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตกของตำบลเป็นพื้นที่สูงชันและมีแอ่งที่ราบระหว่างเนินเขาเป็นที่ราบลุ่ม และเป็นพื้นที่ต้นน้ำของแม่น้ำที่ไหลไปทางทิศใต้ของตำบล มีแหล่งน้ำที่สำคัญคือ แม่น้ำตู่และแม่น้ำก่วม

(รูปที่ 2-3และรูปที่ 2-4)

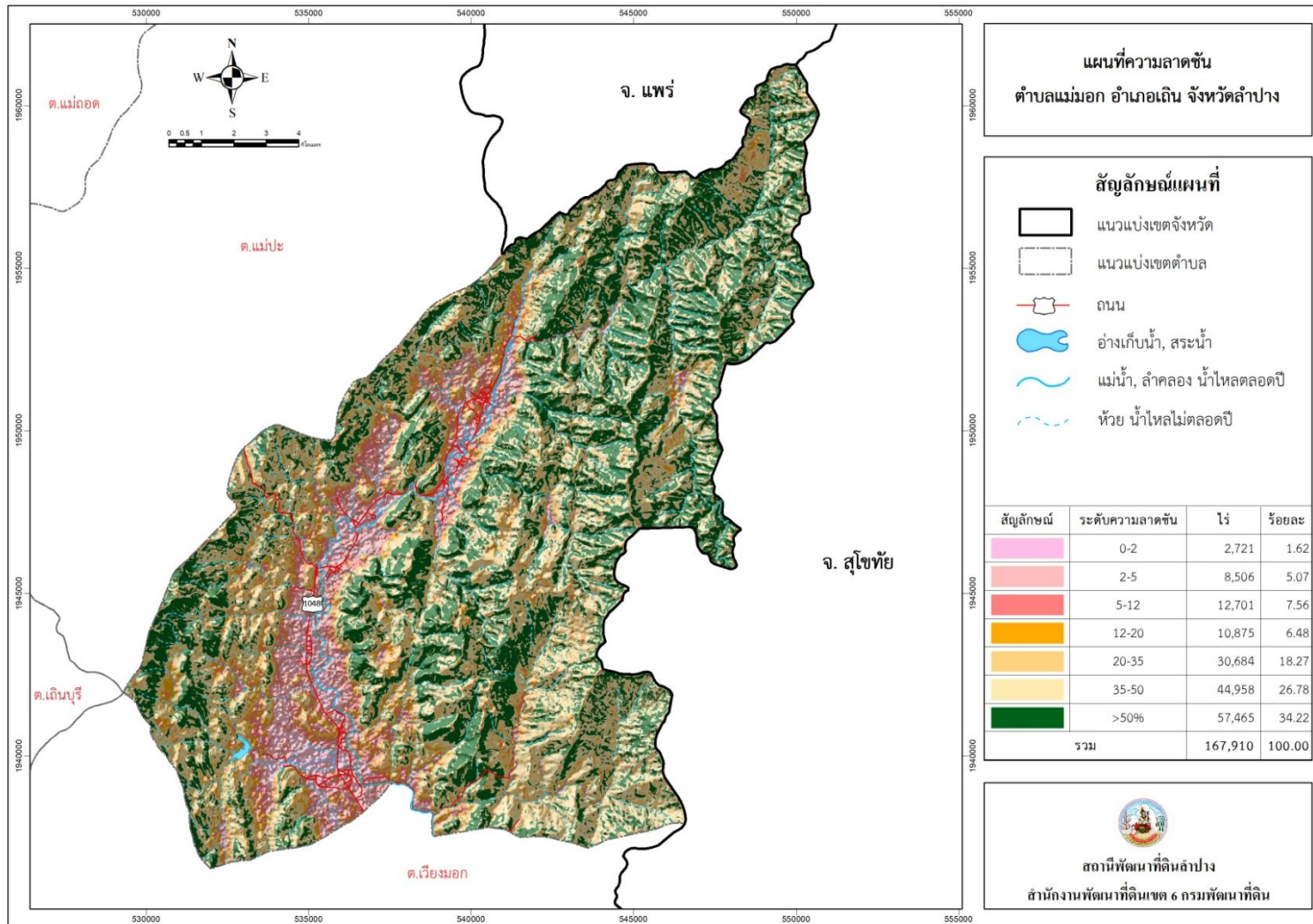
แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

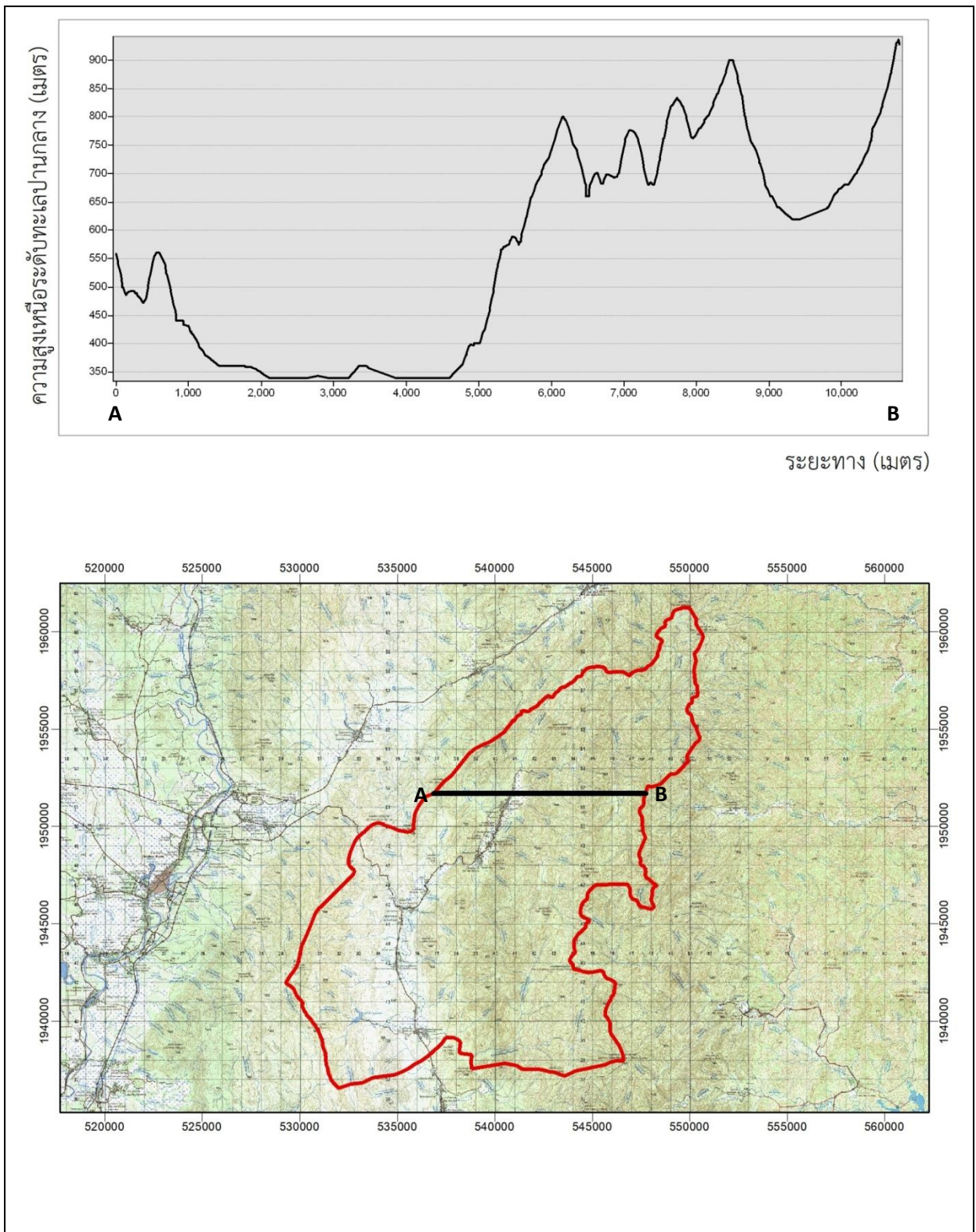
รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

รูปที่ 2-2 ความลาดชัน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

รูปที่ 2-3 ภูมิประเทศ ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

2.5 สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศจังหวัดลำปาง มีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 สภาวะอากาศทั่วไป

ลักษณะอากาศของจังหวัดลำปางขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งจะพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูหนาวทำให้จังหวัดลำปางมีอากาศเย็นและแห้งทั่วไปกับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝนทำให้จังหวัดลำปางมีฝนตกทั่วไป

2.5.2 ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดลำปางพิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดูดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคมมีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยเฉพาะในเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคมซึ่งเป็นระยะที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้าสู่ประเทศไทยอากาศจะชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไปเดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนกันยายน

ฤดูหนาว เริ่มประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทยอากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้งเดือนที่มีอากาศหนาวที่สุดคือเดือนมกราคม

2.5.3 อุณหภูมิ

เนื่องจากจังหวัดลำปางอยู่ทางภาคเหนือตอนกลางพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงมีภูเขาล้อมรอบและมีบางส่วนเป็นป่าไม้อุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 26.4 องศาเซลเซียสและมีอากาศร้อนอบอ้าวในฤดูร้อน อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.7 องศาเซลเซียสโดยมีอากาศร้อนที่สุดในเดือนเมษายนเคยตรวจอุณหภูมิสูงสุดได้ 44.2 องศาเซลเซียสเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2562 ส่วนในฤดูหนาวมีอากาศหนาวเย็นอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 21.0 องศาเซลเซียสโดยมีอากาศหนาวที่สุดในเดือนมกราคมอุณหภูมิต่ำที่สุด 3.7 องศาเซลเซียสเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2542

2.5.4 ฝน

จังหวัดลำปางมีฝนตกอยู่ในเกณฑ์น้อยพื้นที่บริเวณ อำเภอแม่ทะ สบปราบ แม่พริก ปริมาณฝนเฉลี่ยประมาณ 900 มิลลิเมตร สำหรับบริเวณอำเภอเกาะคา วังเหนือ แม่เกาะ ห่างฉัตร มีปริมาณฝนเฉลี่ยประมาณ 1,100 - 1,300 มิลลิเมตรส่วน บริเวณอำเภอเมืองปริมาณฝนตลอดปีประมาณ 1,045.5 มิลลิเมตรและมีฝนตก 112 วันเดือนกันยายนมีฝนตกมากที่สุดโดยมีปริมาณฝนเฉลี่ย

211.6 มิลลิเมตรและมีฝนตก 18 วัน ปริมาณฝนตกมากที่สุดใน 1 วันวัดได้ 191.2 มิลลิเมตรที่อำเภอเมือง เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2554 (กรมอุตุนิยมวิทยา, 2564: ออนไลน์.)

2.5.5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ช่วงปี พ.ศ. 2532 - 2561) ของสถานีตรวจวัดอากาศ จังหวัดลำปาง (ตารางที่ 2-1 และ รูปที่ 2-4) พบว่า จังหวัดลำปาง ได้รับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ พัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีน เข้าปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูหนาว (ตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณเดือนกุมภาพันธ์) ทำให้มีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทร เข้าปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน (ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงประมาณกลางเดือนตุลาคม) ทำให้มีฝนตกชุกทั่วไป จากอิทธิพลของมรสุมดังกล่าว ทำให้ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดลำปางมี 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ และฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน

อุณหภูมิ เฉลี่ยตลอดปี 26.6 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยตลอดปี 33.9 องศาเซลเซียส โดยพบอุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายน คือ 38.3 องศาเซลเซียส และพบอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยตลอดปี 21.2 องศาเซลเซียส โดยพบอุณหภูมิต่ำสุดในเดือนมกราคม คือ 15.5 องศาเซลเซียส

ปริมาณน้ำฝน ปริมาณน้ำฝนรวมตลอดปี 1,114.9 มิลลิเมตร โดยในเดือนกันยายน มีปริมาณน้ำฝนมากที่สุด 209.8 มิลลิเมตร และเดือนกุมภาพันธ์มีปริมาณน้ำฝนน้อยที่สุด คือ 9.8 มิลลิเมตร

ความชื้นสัมพัทธ์ มีความชื้นสัมพัทธ์ตลอดปี 73.1 เปอร์เซ็นต์ สูงสุดในเดือนกันยายน เท่ากับ 83.0 เปอร์เซ็นต์ และต่ำสุดในเดือนมีนาคม เท่ากับ 58.0 เปอร์เซ็นต์

การวิเคราะห์ช่วงฤดูเพาะปลูก ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืช โดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำฝนรายเดือนเฉลี่ย และค่าศักยภาพการคายระเหยน้ำของพืชรายเดือนเฉลี่ย (Evapotranspiration : ETo) ซึ่งคำนวณโดยใช้โปรแกรม Cropwat for Windows Version 8 โดยพิจารณาจากระยะเวลาช่วงที่เส้นน้ำฝนอยู่เหนือเส้น 0.5 ETo เป็นหลัก เพื่อหาช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืช ของตำบลทุ่งงาม อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง สามารถสรุปได้ดังนี้

1) ช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการเพาะปลูก จะอยู่ในช่วงกลางเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน เนื่องจากดินยังคงมีความชื้นหลงเหลืออยู่ พอเพียงพอสำหรับปลูกพืชไร่ พืชผักอายุสั้น หลังจากหมดฤดูฝนประมาณหนึ่งเดือน และอาจใช้แหล่งน้ำในไร่นาช่วยเสริมการเพาะปลูกได้บ้าง แต่ทั้งนี้ควรวางแผนจัดระบบการปลูกพืชให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่

2) ช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก แบ่งเป็นช่วงขาดน้ำ มีปริมาณน้ำฝนและการกระจายน้อยหรือไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืชจะอยู่ในช่วงกลางเดือนพฤศจิกายนถึงกลางเดือนเมษายนของทุกปี ในช่วงเวลาดังกล่าวถ้าได้รับน้ำชลประทานช่วยก็สามารถปลูกพืชฤดูแล้งได้ และช่วงน้ำมาก

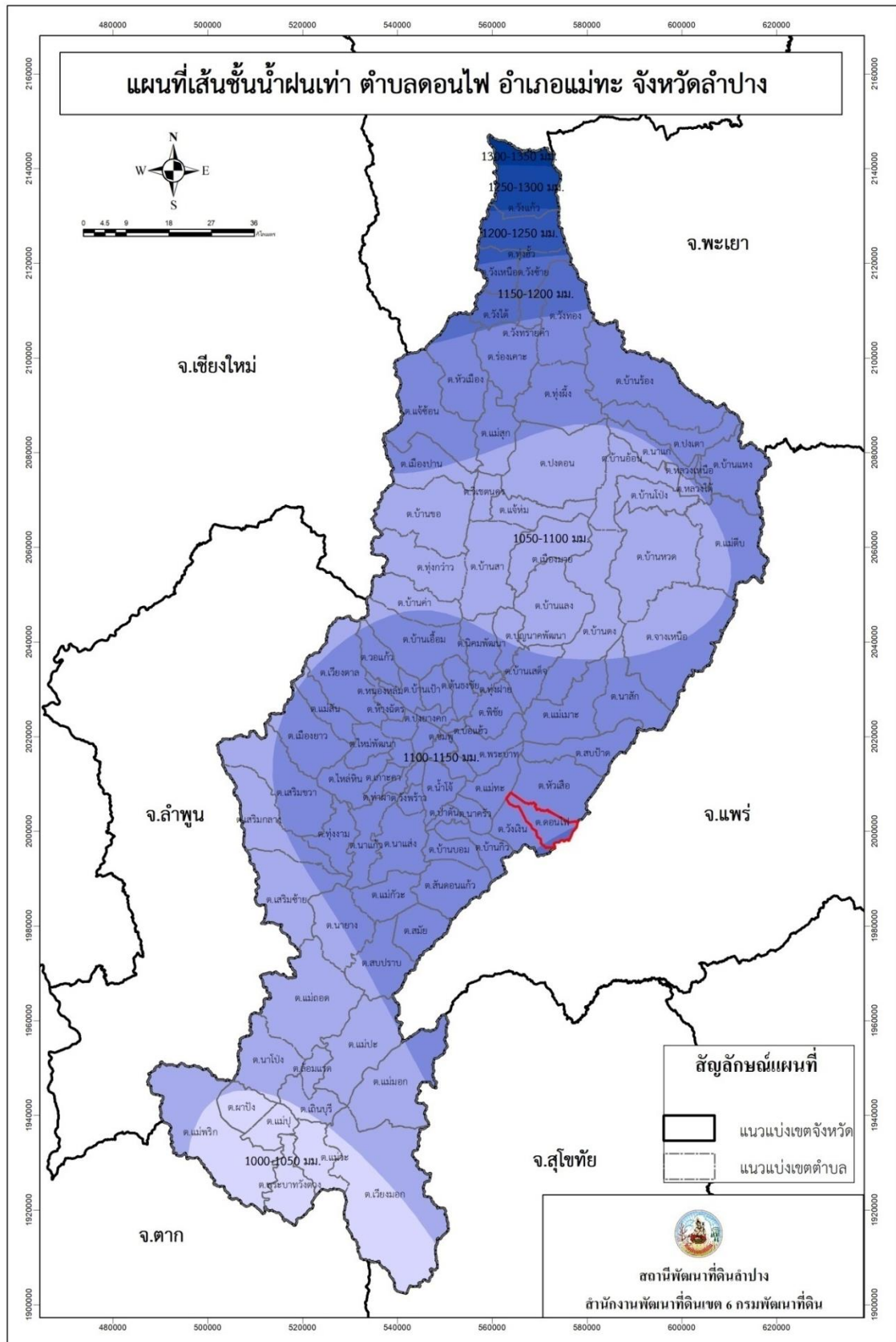
เกินพอ จะอยู่ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มีปริมาณน้ำฝนมาก บริเวณที่ลุ่มหรือบริเวณริมฝั่งแม่น้ำ อาจเกิดน้ำท่วมซึ่งส่งผลเสียหายกับผลผลิตได้ (รูปที่ 2-5)

ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง (ปี พ.ศ.2532-2561)

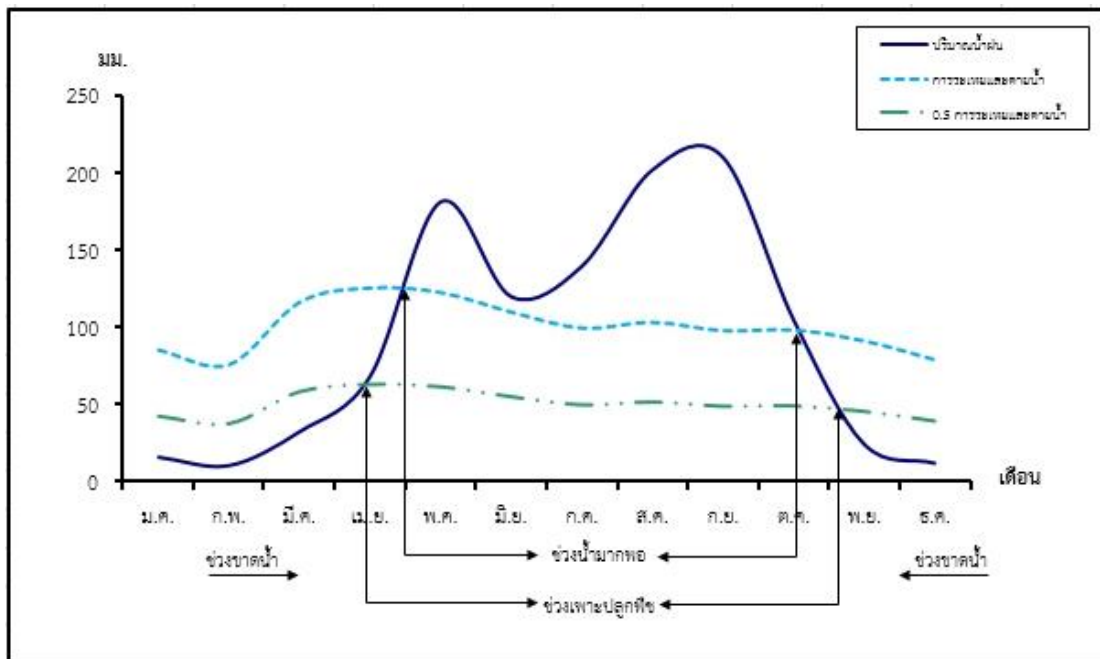
เดือน	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	น้ำฝนที่ใช้ประโยชน์ (มม.)*	จำนวนวันที่ฝนตก	อุณหภูมิสูงสุด (°C)	อุณหภูมิต่ำสุด (°C)	อุณหภูมิเฉลี่ย (°C)	ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ (มม.)*
ม.ค.	15.2	14.8	1.6	31.7	15.5	22.5	71.0	84.94
ก.พ.	9.8	9.6	1.7	34.6	16.9	24.9	63.0	75.60
มี.ค.	31.8	30.2	3.9	37.1	20.4	28.1	58.0	115.94
เม.ย.	67.8	60.4	6.9	38.3	23.7	30.1	60.0	125.10
พ.ค.	181.0	128.6	15.4	35.8	24.3	29.0	72.0	122.14
มิ.ย.	119.3	96.5	15.4	34.4	24.5	28.5	76.0	109.50
ก.ค.	139.1	108.1	17.8	33.5	24.3	27.9	78.0	99.20
ส.ค.	201.6	136.6	19.4	33.0	24.0	27.5	81.0	102.92
ก.ย.	209.8	139.4	18.2	33.1	23.1	27.2	83.0	97.50
ต.ค.	104.5	87.0	11.0	32.6	22.5	26.5	82.0	97.96
พ.ย.	23.7	22.8	3.2	32.0	19.4	24.7	78.0	90.90
ธ.ค.	11.3	11.1	1.5	30.7	16.2	22.3	75.0	78.74
รวม	1,114.9	845.1	116.0	-	-	-	-	1,200.40
เฉลี่ย	-	-	-	33.9	21.2	26.6	73.1	100.04

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา (2562)

หมายเหตุ: * จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

รูปที่ 2-4 เส้นชั้นน้ำฝน จังหวัดลำปาง

รูปที่ 2-5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดลำปาง

หมายเหตุ: จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2561) ประกอบด้วย ประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

- 1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 2,163 ไร่ หรือร้อยละ 1.29 ของพื้นที่ตำบล
- 2) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 11,866 ไร่ หรือร้อยละ 7.06 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้

ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 2.1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 4,243 ไร่ หรือร้อยละ 2.52 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาร้าง นาข้าว
- 2.2) พืชไร่ มีเนื้อที่ 1,807 ไร่ หรือร้อยละ 1.07 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไร่ร้าง ข้าวโพด มัน

สำปะหลัง

2.3) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 5,340 ไร่ หรือร้อยละ 3.17 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม ไม้ยืนต้นผสม ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ยูคาลิปตัส สัก สัก/กล้วย ไม้ปลูกเพื่อการค้า

2.4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 476 ไร่ หรือร้อยละ 0.3 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ มะม่วง มะม่วง/มะขาม มะม่วง/ลำไย กล้วย มะขาม/ลำไย ลำไย

3) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 153,247 ไร่ หรือร้อยละ 91.26 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ป่าไม้ผลัดใบสมบูรณ์ ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู ป่าผลัดใบสมบูรณ์

4) พื้นที่เบตเตล็ด มีเนื้อที่ 310 ไร่ หรือร้อยละ 0.19 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย พุ่มหญ้าธรรมชาติ

5) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 324 ไร่ หรือร้อยละ .2 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง อ่างเก็บน้ำ

(ตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-6)

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,163	1.29
A	พื้นที่เกษตรกรรม	11,866	7.06
A100	นาร้าง	41	0.02
A101	นาข้าว	4,202	2.5
A200	ไร่ร้าง	209	0.12
A202	ข้าวโพด	436	0.26
A204	มันสำปะหลัง	1,162	0.69
A300	ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	120	0.07
A302	ยางพารา	290	0.17
A303	ปาล์มน้ำมัน	29	0.02
A304	ยูคาลิปตัส	23	0.01
A305	สั๊ก	4,304	2.56
A305/A411	สั๊ก/กล้วย	33	0.02
A315	ไผ่ปลูกเพื่อการค้า	541	0.32
A407	มะม่วง	34	0.02
A407/A412	มะม่วง/มะขาม	10	0.01
A407/A413	มะม่วง/ลำไย	20	0.02
A411	กล้วย	8	0.01
A412/A413	มะขาม/ลำไย	32	0.02
A413	ลำไย	372	0.22

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
F	พื้นที่ป่าไม้	153,247	91.26
F101	ป่าไม้ผลัดใบสมบูรณ์	52,929	31.52
F200	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	53	0.03
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	100,265	59.71
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	310	0.19
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	310	0.19
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	906	1.45
W101	แม่น้ำ ลำคลอง ห้วย	200	0.12
W201	อ่างเก็บน้ำ	124	0.08
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		167,910	100.00

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2561)

2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.7.1 สภาพสังคมโดยทั่วไป

1) ประชากร

ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลแม่มอก มีประชากรรวม 3,476 คน แยกเป็นชาย 1,755 คน เป็นหญิง 1,721 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 12.94 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,335 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,012 ครัวเรือน หรือร้อยละ 75.81 เป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 323 ครัวเรือน หรือร้อยละ 24.19 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 ถึง 2-4 และรูปที่ 2-7

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง
ปี 2562

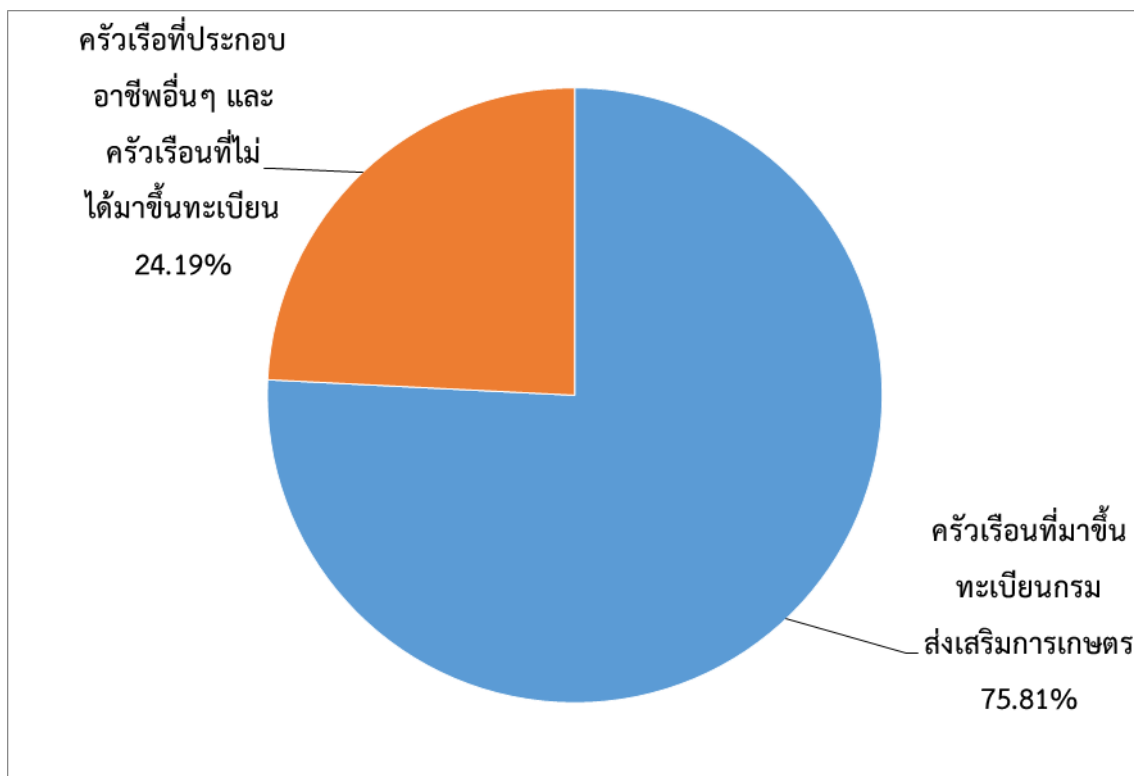
พื้นที่	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลแม่มอก	1,335	1,755	1,721	3,476
ม.1 บ้านแม่มอกหัวน้ำ	129	252	248	500
ม.2 บ้านแม่มอกกลาง	132	219	183	402
ม.3 บ้านกุ่มน้ำใต้	211	244	265	509
ม.4 บ้านสะพานหิน	160	214	206	420
ม.5 บ้านสันป่ามอญ	69	98	100	198
ม.6 บ้านแม่มอกใต้	141	141	137	278
ม.7 บ้านเด่นอุดม	82	77	110	187
ม.8 บ้านห้วยเกาะหลวง	155	186	190	376
ม.9 บ้านหัวน้ำพัฒนา	124	161	158	319
ม.10 บ้านสะพานหินพัฒนา	132	163	124	287

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเถิน. 2562.

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง
ปี 2562

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	1,335	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	1,012	75.81
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	323	24.19

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร (2564)

รูปที่ 2-7 สัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

2) สภาพทั่วไป

จากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้านหรือชุมชน ปี 2562 สภาพทั่วไปของตำบลแม่มอก ได้แก่ แหล่งน้ำ โครงสร้างพื้นฐาน การประกอบอาชีพ สถานที่สำคัญ การคมนาคมขนส่ง ตำบลแม่มอก มีถนนสายหลักที่ผ่าน คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1048 และมีถนนเส้นทางหลักเป็นถนนลาดยาง/คอนกรีต การไฟฟ้าจัดให้มีไฟฟ้าสาธารณะภายในหมู่บ้านเพื่อทำให้เกิดแสงสว่างเพื่อสะดวกในการเดินทางและลดอุบัติเหตุ ลดปัญหาอาชญากรรม รวมถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตำบลแม่มอกมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน

3) แหล่งน้ำใช้ในครัวเรือนและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นตำบลแม่มอกมีแหล่งน้ำกิน น้ำใช้ หรือน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค จากระบบประปาในหมู่บ้าน และ น้ำบาดาล

4) สถาบันการศึกษา โรงเรียนระดับประถมศึกษา 10 แห่ง และ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 11 แห่ง

5) โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะ โรงพยาบาล/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ 12 แห่ง มีวัด 10 แห่ง สถานีตำรวจ 9 แห่ง ลาน/สนามกีฬา 12 แห่ง สถานที่พักผ่อน/สวนสาธารณะ 12 แห่ง ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน/ศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตตำบล 8 แห่ง ศูนย์ฝึกอาชีพ 2 แห่ง และ ตลาดสินค้าการเกษตร/ร้านค้าสหกรณ์ 4 แห่ง

ตั้งรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 สภาพสังคมในพื้นที่ของตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ปี 2563

สภาพสังคม	จำนวนแห่ง
แหล่งน้ำ/แหล่งน้ำตามธรรมชาติ	
บ่อน้ำตื้นส่วนตัว	14
บ่อน้ำตื้นสาธารณะ	1
บ่อบาดาลส่วนตัว	17
บ่อบาดาลสาธารณะ	8
มีแหล่งน้ำผิวดิน	14
สถาบันการศึกษา	
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/อนุบาล	11
โรงเรียนภาคบังคับ 9 ปี	10
โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะในหมู่บ้าน	
โรงพยาบาล/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	12
สถานีตำรวจ	9
วัด	10
ลาน/สนามกีฬา	12
สถานที่พักผ่อน/สวนสาธารณะ	12
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน/ศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตตำบล	8
ศูนย์ฝึกอาชีพ	2
ตลาดสินค้าการเกษตร/ร้านค้าสหกรณ์	4

ที่มา: เทศบาลตำบลแม่มอก. 2563.

7) หมอที่ดินอาสา กรมพัฒนาที่ดิน

หมอที่ดินอาสาในตำบลแม่มอก มีจำนวน 10 ราย คือ

1. นายสายันต์ เต็มต้นนา	หมอที่ดินอาสาระดับตำบล
2. นางสาวผ่องใส คำอินทร์	หมอที่ดินอาสาระดับหมู่บ้าน
3. นางวราพร อินตะพันธ์	หมอที่ดินอาสาระดับหมู่บ้าน
4. นายสมยศ เจริญสุข	หมอที่ดินอาสาระดับหมู่บ้าน
5. นายสุคำ พรหมคำ	หมอที่ดินอาสาระดับหมู่บ้าน
6. นายบุญมา ศรีวิชัย	หมอที่ดินอาสาระดับหมู่บ้าน
7. นายใจมา แก้วเดช	หมอที่ดินอาสาระดับหมู่บ้าน
8. นายมีชัย มะโนสอน	หมอที่ดินอาสาระดับหมู่บ้าน
9. นายสน มาไชย	หมอที่ดินอาสาระดับหมู่บ้าน
10. นางสาวชุลีกร มูลมา	หมอที่ดินอาสาระดับหมู่บ้าน

8) การถือครองที่ดิน

ปี 2562 ประชากรตำบลแม่มอก จำนวน 1,322 ครัวเรือน มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง จำนวน 1,211 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 91.60

9) ลักษณะทางเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจของชุมชนแม่มอก ส่วนใหญ่ชาวบ้านมีอาชีพหลักคือ ทำการเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืชฤดูแล้งหลังฤดูการทำนา

9.1) การประกอบอาชีพ

ตำบลแม่มอก เป็นพื้นที่เหมาะทำการเกษตร ประชากรส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา ทำไร่ และ ทำสวน

9.1.1) อาชีพทำเกษตรกรรม

การเพาะปลูกได้แก่ ปลูกข้าว ทำไร่ รองลงมาได้แก่ อาชีพการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ โค และ สุกร

9.1.2) ด้านอุตสาหกรรม

ครัวเรือนในตำบล ทำงานในสถานประกอบการและอุตสาหกรรมในท้องถิ่น 30 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.27

9.2) ด้านแรงงาน

ครัวเรือนในตำบลประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 760 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 57.49

9.3) ด้านแหล่งน้ำทางการเกษตร

แหล่งน้ำทางการเกษตรของตำบลแม่มอก มีเพียงพอเฉพาะฤดูฝน

9.4) ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2562 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 153,787.11 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 59,835.87 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 91,218.96 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 35,474.07 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 62,568.14 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 24,361.80 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-6 และรูปที่ 2-8

แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ตารางที่ 2-6 รายได้เฉลี่ยครัวเรือน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ปี 2562

พื้นที่	จำนวน ครัวเรือน	จำนวน คน	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้ รายบุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
			อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง		
ตำบลแม่มอก	1,335	3,476	76,477.62	22,980.32	31,376.07	22,953.09	153,787.11	59,835.87
ม.1 บ้านแม่มอกหัวน้ำ	129	500	87,885.27	20,536.43	32,403.10	18,062.02	158,886.82	40,992.80
ม.2 บ้านแม่มอกกลาง	132	402	74,716.67	44,627.27	36,361.36	25,575.00	181,280.30	59,524.88
ม.3 บ้านกุ่มเงี้ยวใต้	211	509	76,072.04	14,203.79	37,754.03	12,864.45	140,894.31	58,406.09
ม.4 บ้านสะพานหิน	160	420	123,150.00	16,437.50	19,915.63	13,688.75	173,191.88	65,977.86
ม.5 บ้านสันป่ามอญ	69	198	49,556.52	28,280.58	33,778.26	25,483.33	137,098.70	47,776.82
ม.6 บ้านแม่มอกใต้	141	278	38,973.40	16,475.53	38,378.72	19,150.82	112,978.48	57,302.04
ม.7 บ้านเด่นอุดม	82	187	76,843.90	24,598.96	32,422.56	48,832.50	182,697.93	80,113.53
ม.8 บ้านห้วยเกาะหลวง	155	376	87,440.00	15,589.68	23,792.90	29,097.42	155,920.00	64,275.53
ม.9 บ้านหัวน้ำพัฒนา	124	319	62,870.97	31,631.45	43,711.29	25,439.52	163,653.23	63,614.42
ม.10 บ้านสะพานหินพัฒนา	132	287	87,267.42	17,421.97	15,242.88	11,337.12	131,269.40	60,374.77

ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเถิน. 2562. ข.

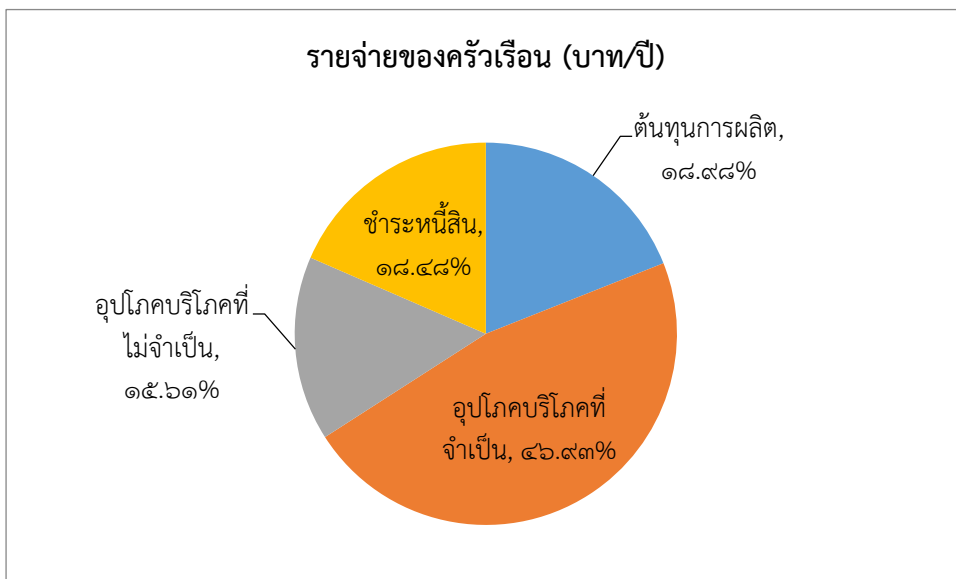
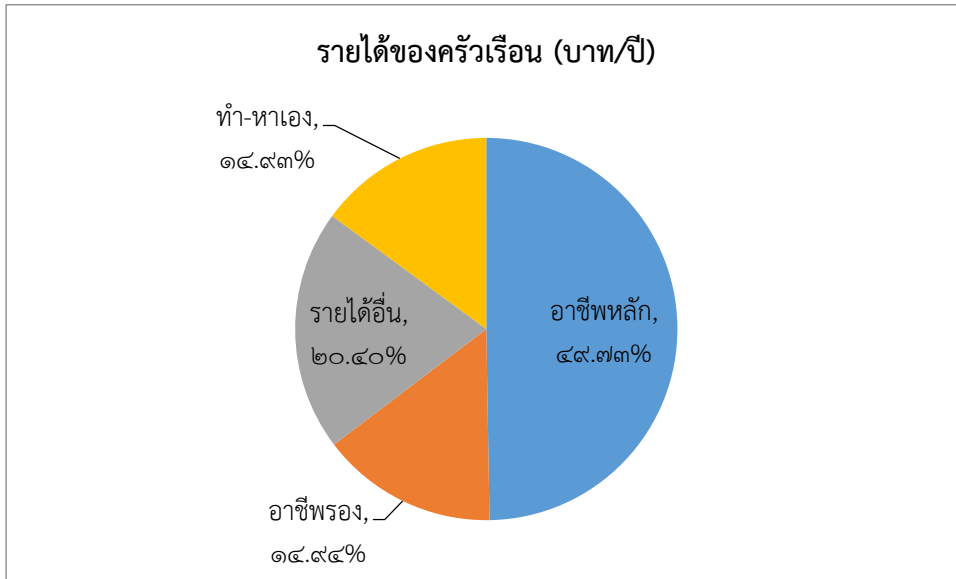

แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ตารางที่ 2-7 รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ปี 2562

พื้นที่	จำนวน ครัวเรือน	จำนวน คน	แหล่งรายจ่ายของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายจ่าย	รายจ่าย
			ต้นทุนการ ผลิต	อุปโภค บริโภคที่ จำเป็น	อุปโภค บริโภคที่ไม่ จำเป็น	ชำระ หนี้สิน	ครัวเรือน เฉลี่ย (บาท/ปี)	รายบุคคล เฉลี่ย (บาท/ปี)
ต.แม่มอก	1,335	3,476	17,315.20	42,807.94	14,236.62	16,859.21	91,221.96	35,474.07
ม.1 บ้านแม่มอกหัวน้ำ	129	500	9,352.71	51,751.94	13,957.36	14,947.29	90,009.30	23,222.10
ม.2 บ้านแม่มอกกลาง	132	402	15,673.48	31,528.03	13,567.42	31,950.38	92,719.32	30,445.15
ม.3 บ้านกุ่มเนิ้งใต้	211	509	8,748.82	65,947.87	21,146.92	0.00	95,843.60	39,730.84
ม.4 บ้านสะพานหิน	160	420	35,456.25	81,125.00	17,968.75	0.00	134,550.00	51,257.14
ม.5 บ้านสันป่ามอญ	69	198	16,567.39	34,394.90	11,014.93	32,276.81	94,254.03	32,846.10
ม.6 บ้านแม่มอกใต้	141	278	9,895.74	30,835.82	12,257.87	14,446.81	67,466.25	34,218.49
ม.7 บ้านเด่นอุดม	82	187	10,862.80	26,394.15	9,361.59	31,335.37	77,953.90	34,182.99
ม.8 บ้านห้วยเกาะหลวง	155	376	29,072.26	30,572.90	11,824.52	16,289.03	87,758.71	36,177.13
ม.9 บ้านหัวน้ำพัฒนา	124	319	21,397.58	36,724.19	16,890.32	13,352.42	88,364.52	34,348.59
ม.10 บ้านสะพานหิน พัฒนา	132	287	16,125.00	38,804.55	14,376.52	13,993.94	83,300.00	38,312.20

ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเถิน. 2562. ข.

รูปที่ 2-8 รายได้-รายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ย ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

บทที่ 3

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง คือ 1) ทรัพยากรป่าไม้ 2) ทรัพยากรน้ำ และ 3) ทรัพยากรดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

- 1) ป่าไม้ตามกฎหมาย ได้แก่ ป่าแม่มอก (หมายเลข 54), ป่าแม่ริม-แม่ปะและป่าแม่วะ ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-1 และรูปที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย

รายชื่อ	ราชกิจจานุเบกษา	เนื้อที่ (ไร่)
ป่าสงวนแห่งชาติ		
ป่าแม่มอก (หมายเลข 54)		155,855
ป่าแม่เลิม-แม่ปะ		1,973
ป่าแม่วะ		29

- 2) ป่าตามมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่

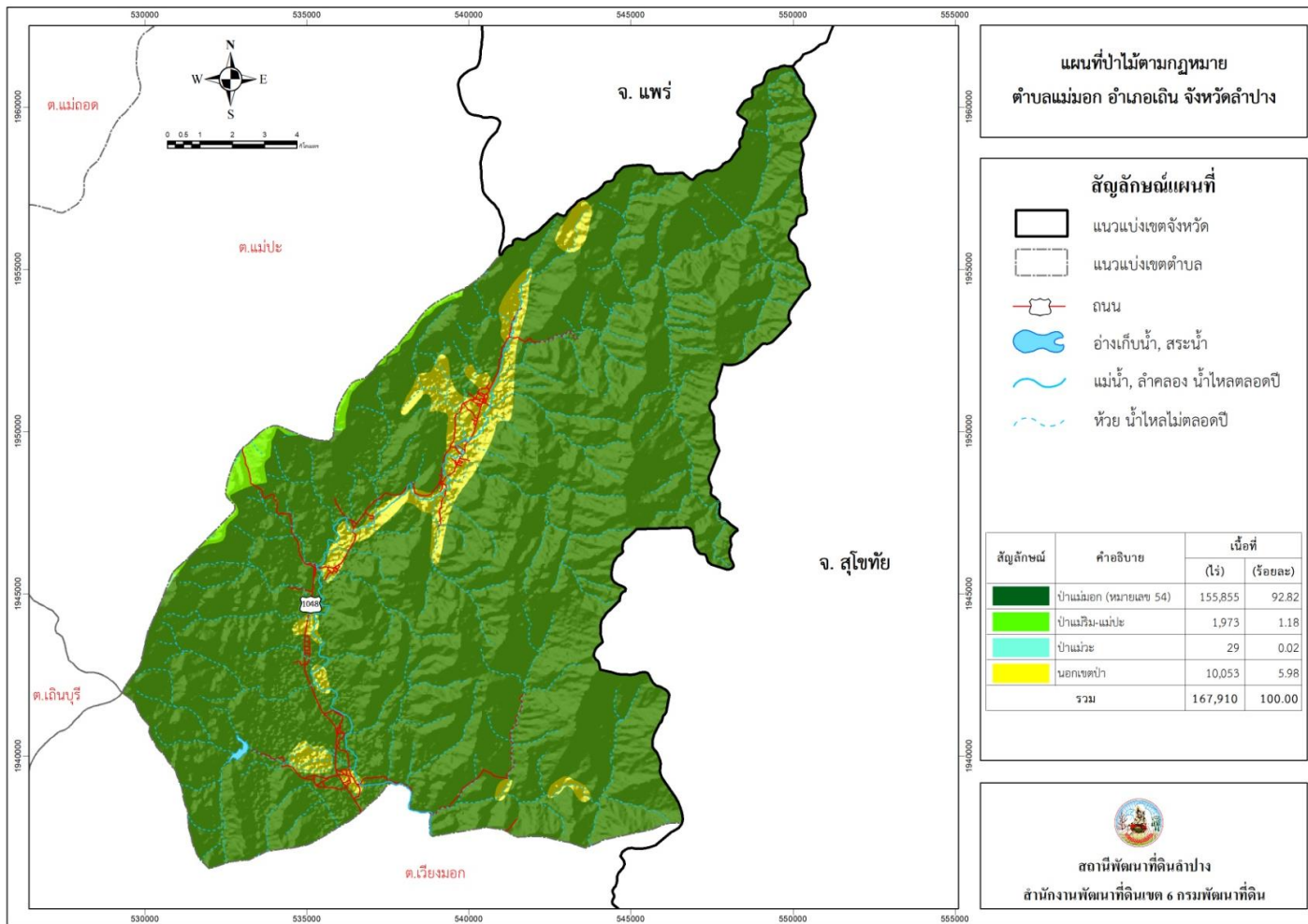
- 2.1) การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ
 - เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 136,616 ไร่
 - เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 22,007 ไร่ดังรายละเอียดในรูปที่ 3-2

- 2.2) ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ
 - ชั้นที่ 1A เนื้อที่ 102,996 ไร่
 - ชั้นที่ 2 เนื้อที่ 23,655 ไร่
 - ชั้นที่ 3 เนื้อที่ 12,543 ไร่
 - ชั้นที่ 4 เนื้อที่ 14,172 ไร่
 - ชั้นที่ 5 เนื้อที่ 14,544 ไร่ดังรายละเอียดในรูปที่ 3-3

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้น คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้น เท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

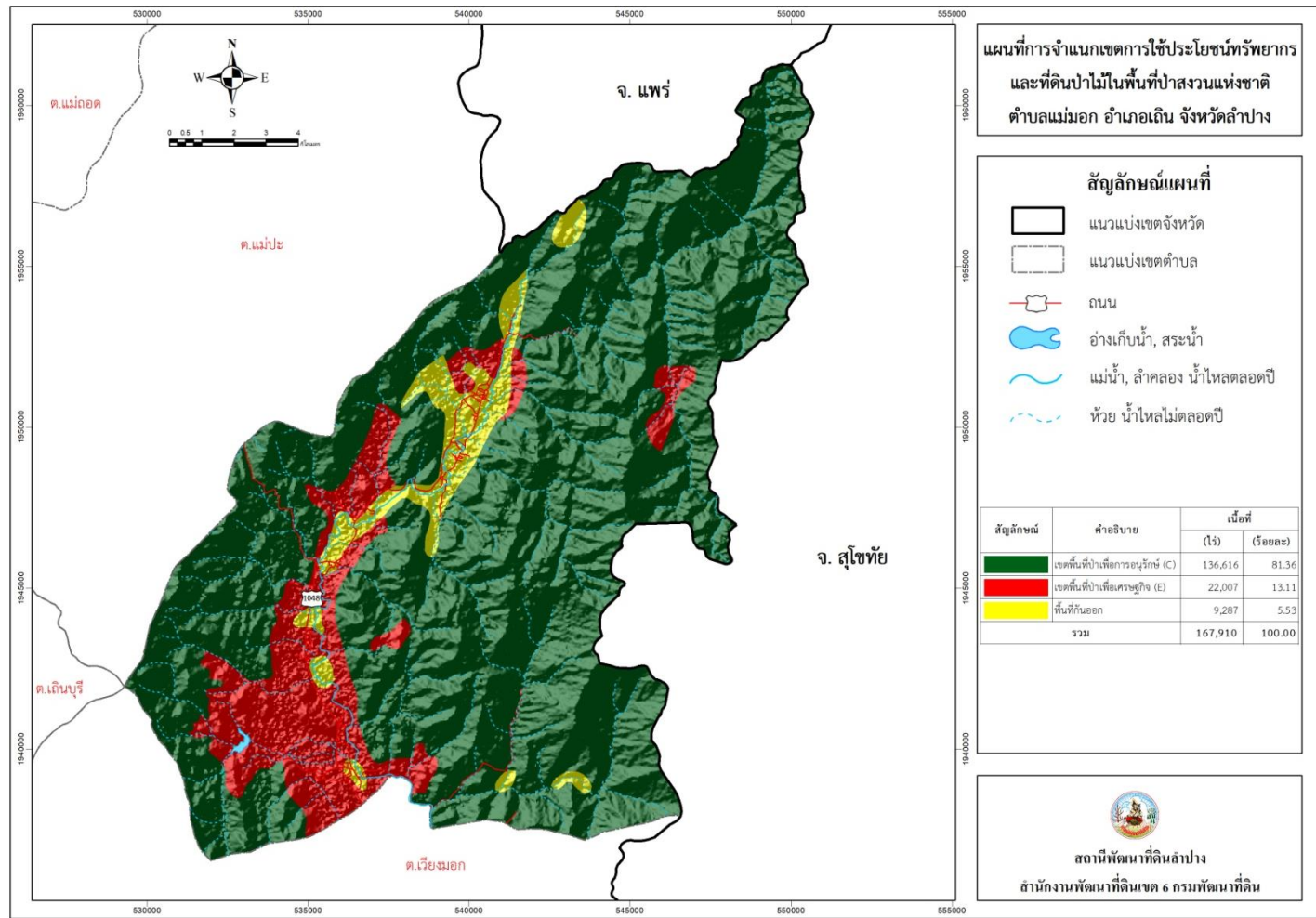
แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

รูปที่ 3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

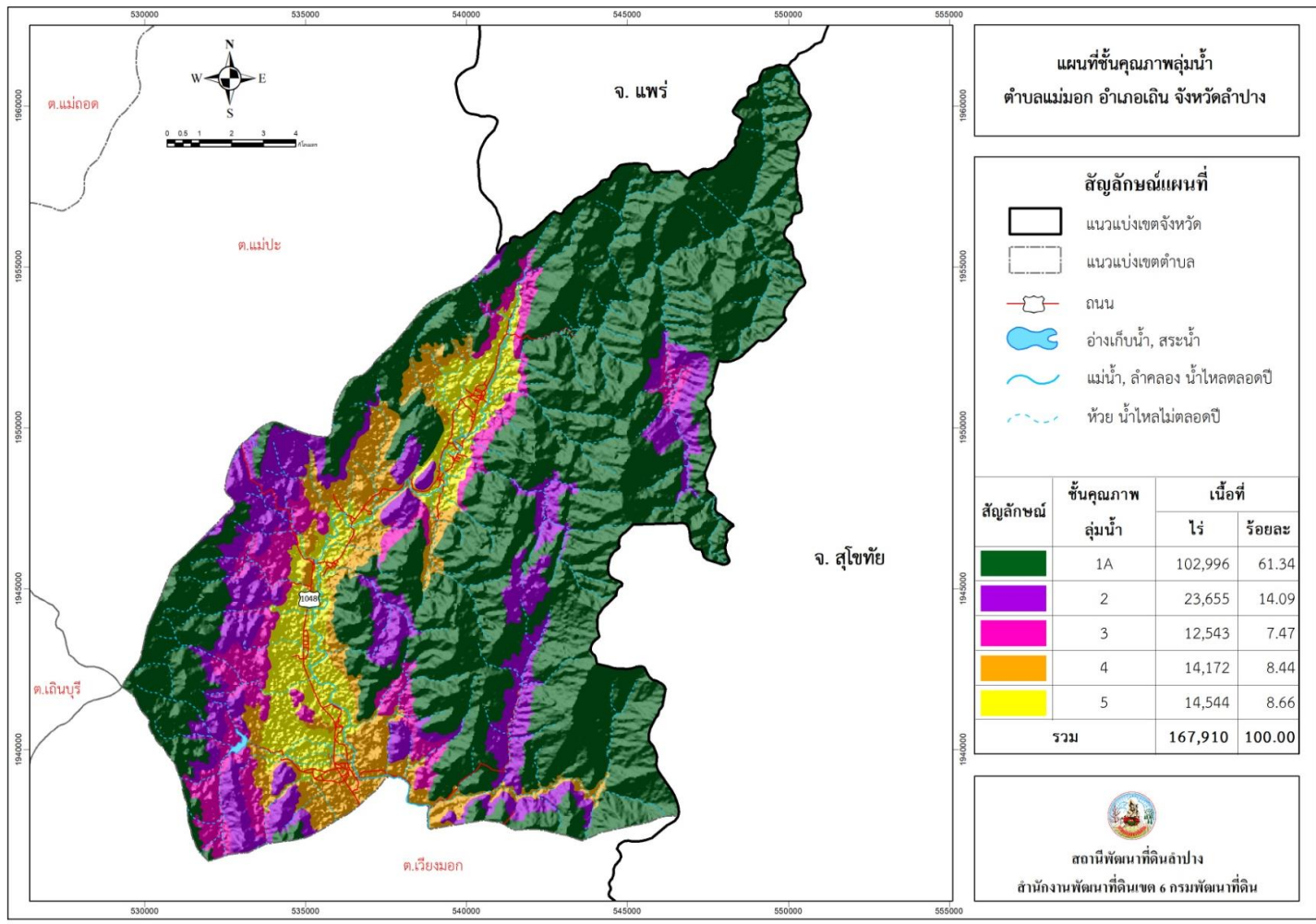
แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

รูปที่ 3-2 การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

รูปที่ 3-3 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 น้ำผิวดิน

- 1) แหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ คลองแม่มอก
- 2) การพัฒนาแหล่งน้ำ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยแม่แพลมและ สระน้ำในไร่นาจำนวน 57บ่อ

3.2.2 น้ำใต้ดิน

ในปัจจุบันมีบ่อบาดาลจำนวน 21 บ่อ
ตั้งรายละเอียดในตารางที่ 3-2 และรูปที่ 3-4 ถึง 3-5

ตารางที่ 3-2 บ่อบาดาล ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

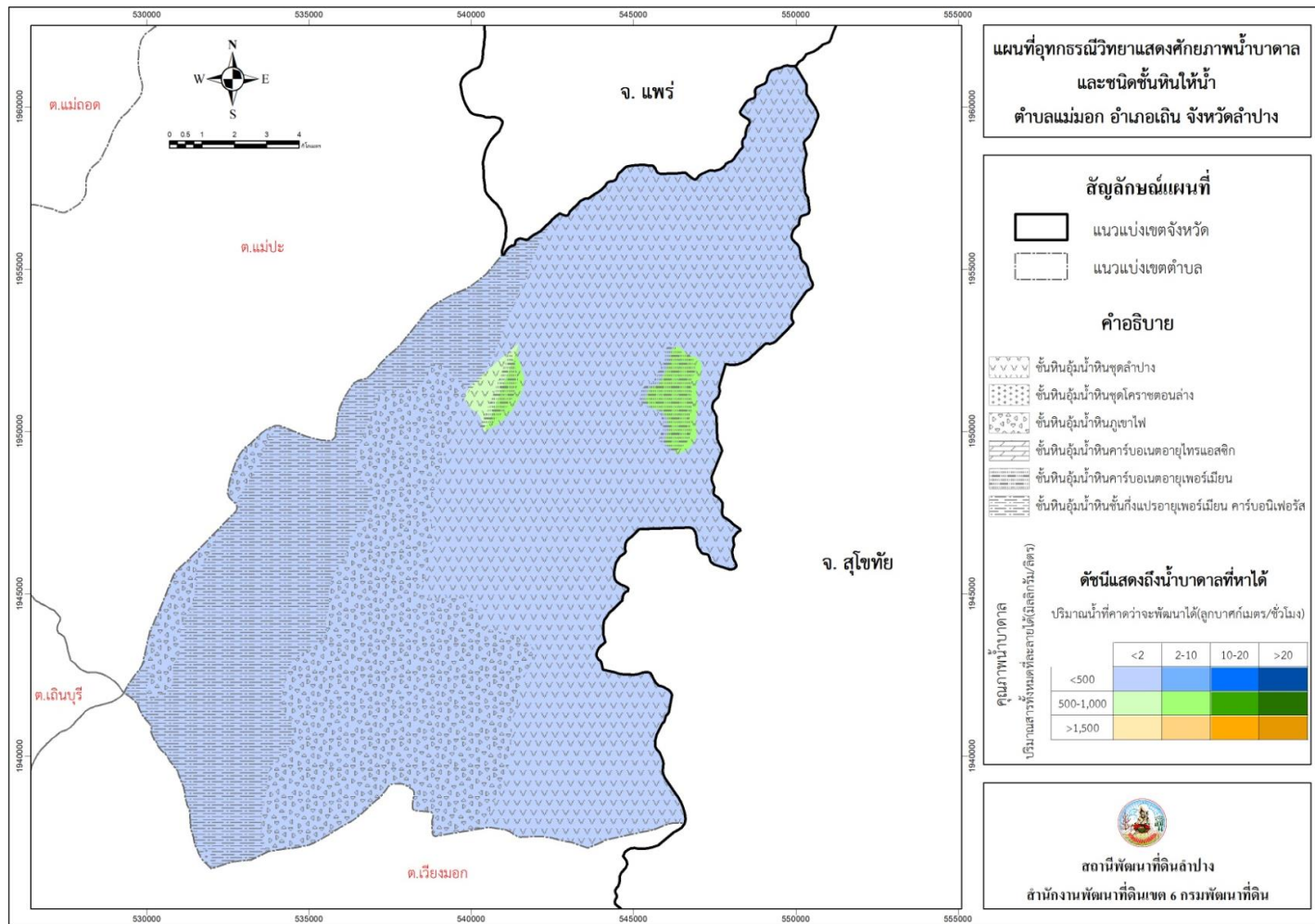
ลำดับ	Latitude	Longitude	ประเภทบ่อ	ความลึกเจาะ	ระดับน้ำปกติ
1	17.570631	99.328545	'บ่ออุบโภาค-บริโภาค'	104	13
2	17.577137	99.329443	'บ่ออุบโภาค-บริโภาค'	42	21
3	17.571669	99.329442	'บ่ออุบโภาค-บริโภาค'	62	5.4
4	17.642850	99.379489	'บ่ออุบโภาค-บริโภาค'	72	9
5	17.645748	99.381559	'บ่ออุบโภาค-บริโภาค'	26	8
6	17.654787	99.385736	'บ่ออุบโภาค-บริโภาค'	86	30
7	17.551128	99.337263	'บ่ออุบโภาค-บริโภาค'	42	12.5
8	17.540200	99.33729	'บ่ออุบโภาค-บริโภาค'	104	20
9	17.550783	99.338148	'บ่ออุบโภาค-บริโภาค'	29	12
10	17.538886	99.334094	'บ่ออุบโภาค-บริโภาค'	37.5	9
11	17.627856	99.374292	'บ่ออุบโภาค-บริโภาค'	24	6
12	17.631911	99.37578	'บ่ออุบโภาค-บริโภาค'	24	12
13	17.597870	99.336228	'บ่ออุบโภาค-บริโภาค'	30	12
14	17.599217	99.33608	'บ่ออุบโภาค-บริโภาค'	48	6.6
15	17.640249	99.37872	'บ่ออุบโภาค-บริโภาค'	33	6
16	17.621522	99.367935	'บ่ออุบโภาค-บริโภาค'	30	4
17	17.619311	99.366045	'บ่ออุบโภาค-บริโภาค'	126	8
18	17.621838	99.368397	'บ่ออุบโภาค-บริโภาค'	24	8
19	17.605776	99.343425	'บ่ออุบโภาค-บริโภาค'	34.5	13.5
20	17.611495	99.344708	'บ่ออุบโภาค-บริโภาค'	120	12
21	17.606018	99.344708	'บ่ออุบโภาค-บริโภาค'	30	8.7

หมายเหตุ: แสดงเฉพาะบ่อบาดาลที่มีข้อมูลสมบูรณ์

ที่มา: กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2562)

แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

รูปที่ 3-5อุทกธรณีวิทยาแสดงศักยภาพน้ำบาดาลและชนิดชั้นหินให้น้ำตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

3.3 ทรัพยากรดิน

3.3.1 สถานภาพทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย

1) ตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและเป็นดินร่วนละเอียด (AC-mw,fl) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบการระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเร็วคือ

- หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,fl-LA: ตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง และเป็นดินร่วนละเอียดมีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,156 ไร่ หรือร้อยละ 0.69 ของพื้นที่ตำบล

2) ตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำเร็วและเป็นดินร่วนละเอียด (AC-pd,fl) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบการระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเร็วคือ

- หน่วยแผนที่ดิน AC-spd,fl-clA: ตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว และเป็นดินร่วนละเอียดมีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1649 ไร่ หรือร้อยละ 0.98 ของพื้นที่ตำบล

3) ชุดดินทางดง (Hd) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำเร็วคือ

- หน่วยแผนที่ดิน Hd-sic1A: ชุดดินทางดง ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 93 ไร่ หรือร้อยละ 0.06 ของพื้นที่ตำบล

4) ดินทางดงที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว (Hd-spd) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำเร็วคือ

- หน่วยแผนที่ดิน Hd-spd-sic1A: ดินทางดงที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วมีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 55 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของพื้นที่ตำบล

5) ชุดดินลี้ (Li) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนชันถึงเป็นเนินเขา มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 310 ไร่ หรือร้อยละ 0.19 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ดิน คือ

5.1) หน่วยแผนที่ดิน Li-gclD: ชุดดินลี้ ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 295 ไร่ หรือร้อยละ 0.18 ของพื้นที่ตำบล

5.2) หน่วยแผนที่ดิน Li-gclE: ชุดดินลี้ ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ปนกรวด ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 15 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของพื้นที่ตำบล

6) ชุดดินมวกเหล็ก (MU) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเป็นเนินเขา มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 16,101 ไร่ หรือร้อยละ 9.59 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 4 หน่วยแผนที่ดิน คือ

6.1) หน่วยแผนที่ดิน MU-gclB: ชุดดินมวกเหล็กที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4,645 ไร่ หรือร้อยละ 2.77 ของพื้นที่ตำบล

6.2) หน่วยแผนที่ดิน MU-gclC: ชุดดินมวกเหล็กที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 7,078 ไร่ หรือร้อยละ 4.21 ของพื้นที่ตำบล

6.3) หน่วยแผนที่ดิน MU-gclD: ชุดดินมวกเหล็กที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,462 ไร่ หรือร้อยละ 2.06 ของพื้นที่ตำบล

6.4) หน่วยแผนที่ดิน MU-gclE: ชุดดินมวกเหล็กที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ปนกรวด ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 916 ไร่ หรือร้อยละ 0.55 ของพื้นที่ตำบล

7) ดินแม่แตงที่เป็นดินสีน้ำตาล (Mt-br) สภาพพื้นที่เป็นที่ลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Mt-br-clC: ดินแม่แตงที่เป็นดินสีน้ำตาล ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 58 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของพื้นที่ตำบล

8) ดินแม่แตงมีจุดประสีเทา (Mt-gm) สภาพพื้นที่เป็นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Mt-gm-clB/b: ดินแม่แตงมีจุดประสีเทาที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์คั่นนา มีเนื้อที่ 191 ไร่ หรือร้อยละ 0.11 ของพื้นที่ตำบล

9) ชุดดินท่ายาง (Ty) สภาพพื้นที่เป็นที่ลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslC: ชุดดินท่ายาง ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 118 ไร่ หรือร้อยละ 0.07 ของพื้นที่ตำบล

10) ชุดดินวังสะพุง (Ws) สภาพพื้นที่เป็นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Ws-clB: ชุดดินวังสะพุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,163 ไร่ หรือร้อยละ 1.29 ของพื้นที่ตำบล
- 11) ดินคล้ายชุดดินวังสะพุงที่มีจุดประสีเทา (Ws-gm) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 1,388 ไร่ หรือร้อยละ 0.74 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ดิน คือ
 - 11.1) หน่วยแผนที่ดิน Ws-gm-clA: ดินคล้ายชุดดินวังสะพุงที่มีจุดประสีเทาที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 169 ไร่ หรือร้อยละ 0.10 ของพื้นที่ตำบล
 - 11.2) หน่วยแผนที่ดิน Ws-gm-clB/b: ดินคล้ายชุดดินวังสะพุงที่มีจุดประสีเทา ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์คั่นนา มีเนื้อที่ 1,219 ไร่ หรือร้อยละ 0.73 ของพื้นที่ตำบล
- 12) ดินคล้ายชุดดินวังสะพุงที่เป็นดินลึกมากและมีจุดประสีเทา (Ws-vd,gm) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วคือ
 - หน่วยแผนที่ดิน Ws-vd,gm-clB/b: ดินคล้ายชุดดินวังสะพุงที่เป็นดินลึกมากและมีจุดประสีเทาที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์คั่นนา มีเนื้อที่ 571 ไร่ หรือร้อยละ 0.34 ของพื้นที่ตำบล
- 13) ดินคล้ายชุดดินวังสะพุงที่เป็นดินลึกมาก (Ws-vd) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนชัน มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 297 ไร่ หรือร้อยละ 0.17 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 3 หน่วยแผนที่ดิน คือ
 - 13.1) หน่วยแผนที่ดิน Ws-vd-clB: ดินคล้ายชุดดินวังสะพุงที่เป็นดินลึกมากที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 156 ไร่ หรือร้อยละ 0.09 ของพื้นที่ตำบล
 - 13.2) หน่วยแผนที่ดิน Ws-vd-clC: ดินคล้ายชุดดินวังสะพุงที่เป็นดินลึกมากที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 123 ไร่ หรือร้อยละ 0.07 ของพื้นที่ตำบล
 - 13.3) หน่วยแผนที่ดิน Ws-vd-clD: ดินคล้ายชุดดินวังสะพุงที่เป็นดินลึกมากที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 18 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของพื้นที่ตำบล
- 14) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC) มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ สภาพพื้นที่สูงชันถึงสูงชันมากที่สุด มีเนื้อที่ 143,760 ไร่ หรือร้อยละ 85.62 ของพื้นที่ตำบล
ตั้งรายละเอียดในตารางที่ 3-3 ถึง 3-4 และรูปที่ 3-6 ถึง 3-7

ตารางที่ 3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลแม่มอก อำเภอกัน จังหวัดลำปาง

หน่วย แผนที่ดิน	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
AC-mw,fl-lA	ตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและเป็นดินร่วนละเอียดมีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	1,156	0.69
AC-spd,fl-clA	ตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเลวและเป็นดินร่วนละเอียดมีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	1,649	0.98
Hd-siclA	ชุดดินทางดง ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	93	0.06
Hd-spd-siclA	ดินทางดงที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเลวมีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	55	0.03
Li-gclD	ชุดดินลี้ ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์	295	0.18
Li-gclE	ชุดดินลี้ ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ปนกรวด ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์	15	0.01
ML-gclB	ชุดดินมวกเหล็กที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	4,645	2.77
ML-gclC	ชุดดินมวกเหล็กที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	7,078	4.21
ML-gclD	ชุดดินมวกเหล็กที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์	3,462	2.06
ML-gclE	ชุดดินมวกเหล็กที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ปนกรวด ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์	916	0.55
Mt-br-clC	ดินแม่แตงที่เป็นดินสีน้ำตาล ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	58	0.03
Mt-gm-clB/b	ดินแม่แตงมีจุดประสีเทาที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์คั่นนา	191	0.11
Ty-gslC	ชุดดินท้ายาง ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	118	0.07
Ws-clB	ชุดดินวังสะพุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	2,163	1.29
Ws-gm-clA	ดินวังสะพุงที่มีจุดประสีเทาที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	169	0.1
Ws-gm-clB/b	วังสะพุงที่มีจุดประสีเทา ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์คั่นนา	1,219	0.73
Ws-vd,gm-clB/b	ดินวังสะพุงที่เป็นดินลึกลงมากและมีจุดประสีเทาที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์คั่นนา	571	0.34
Ws-vd-clB	ดินวังสะพุงที่เป็นดินลึกลงมากที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	156	0.09
Ws-vd-clC	ดินวังสะพุงที่เป็นดินลึกลงมากที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	123	0.07
Ws-vd-clD	ดินวังสะพุงที่เป็นดินลึกลงมากที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์	18	0.01
SC	พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน	143,760	85.62
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		167,910	100.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านต้า อำเภอมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

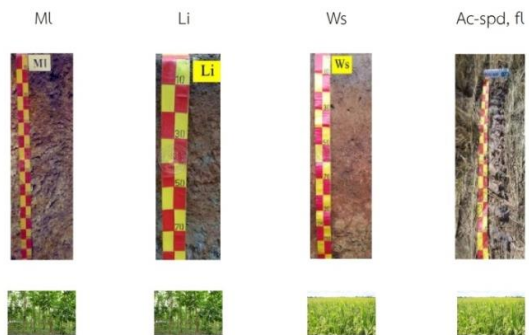
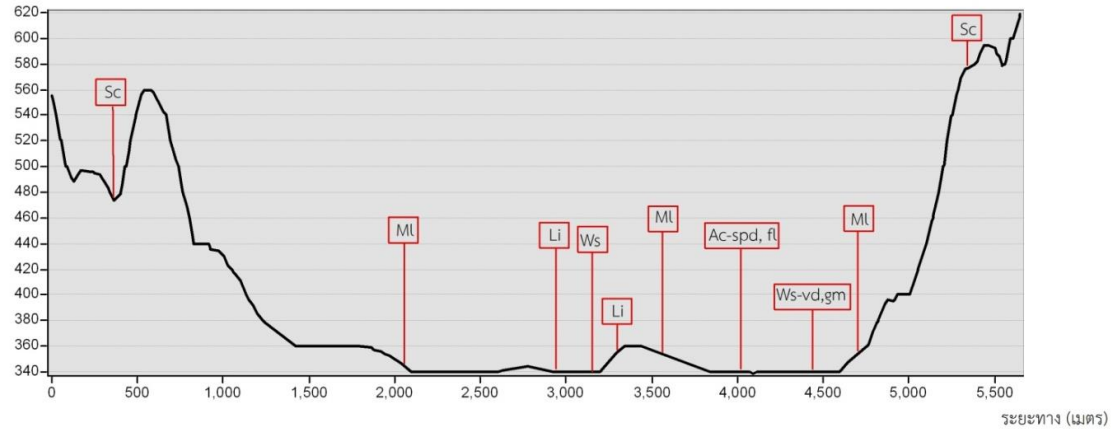
ตารางที่ 3-4 สมบัติดิน ตำบลแม่มอก อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	การระบายน้ำ	CEC (meq/g)	BS (%)	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัส	โพแทสเซียม	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	เนื้อที่	
							ที่เป็นประโยชน์ (P ₂ O ₅)	ที่เป็นประโยชน์ (K ₂ O)		ไร่	ร้อยละ
AC-mw,fl-lA	0-2	การระบายน้ำดีปานกลาง	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	1,156	0.69
AC-spd,fl-clA	0-2	การระบายน้ำค่อนข้างเลว	<10	<35	>150	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	1,649	0.98
Hd-siclA	0-2	การระบายน้ำแล้ว	10-20	<35	>150	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	93	0.06
Hd-spd-siclA	0-2	การระบายน้ำค่อนข้างเลว	10-20	<35	>150	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	55	0.03
Li-gclD	12-20	การระบายน้ำดี	10-20	35-75	25-50	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	295	0.18
Li-gclE	20-35	การระบายน้ำดี	10-20	35-75	25-50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	15	0.01
ML-gclB	2-5	การระบายน้ำดี	10-20	35-75	25-50	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	4,645	2.77
ML-gclC	5-12	การระบายน้ำดี	10-20	35-75	25-50	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	7,078	4.21
ML-gclD	12-20	การระบายน้ำดี	10-20	35-75	25-50	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	3,462	2.06
ML-gclE	20-35	การระบายน้ำดี	10-20	35-75	25-50	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	916	0.55
Mt-br-clC	5-12	การระบายน้ำดี	<10	<35	>150	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	58	0.03
Mt-gm-clB/b	2-5	การระบายน้ำดี	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	191	0.11
Ty-gslC	5-12	การระบายน้ำดีปานกลาง	<10	<35	25-50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	118	0.07
Ws-clB	2-5	การระบายน้ำดี	10-20	35-75	50-100	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	2,163	1.29
Ws-gm-clA	0-2	การระบายน้ำดีปานกลาง	10-20	35-75	50-100	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	169	0.1
Ws-gm-clB/b	2-5	การระบายน้ำดีปานกลาง	10-20	35-75	50-100	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	1,219	0.73
Ws-vd,gm-clB/b	2-5	การระบายน้ำดีปานกลาง	10-20	35-75	50-100	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	571	0.34
Ws-vd-clB	2-5	การระบายน้ำดี	10-20	35-75	50-100	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	156	0.09
Ws-vd-clC	5-12	การระบายน้ำดี	10-20	35-75	50-100	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	123	0.07
Ws-vd-clD	12-20	การระบายน้ำดี	10-20	35-75	50-100	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	18	0.01
SC										143,760	85.62
รวมเนื้อที่ทั้งหมด										167,910	100.00

ที่มา: กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2562)

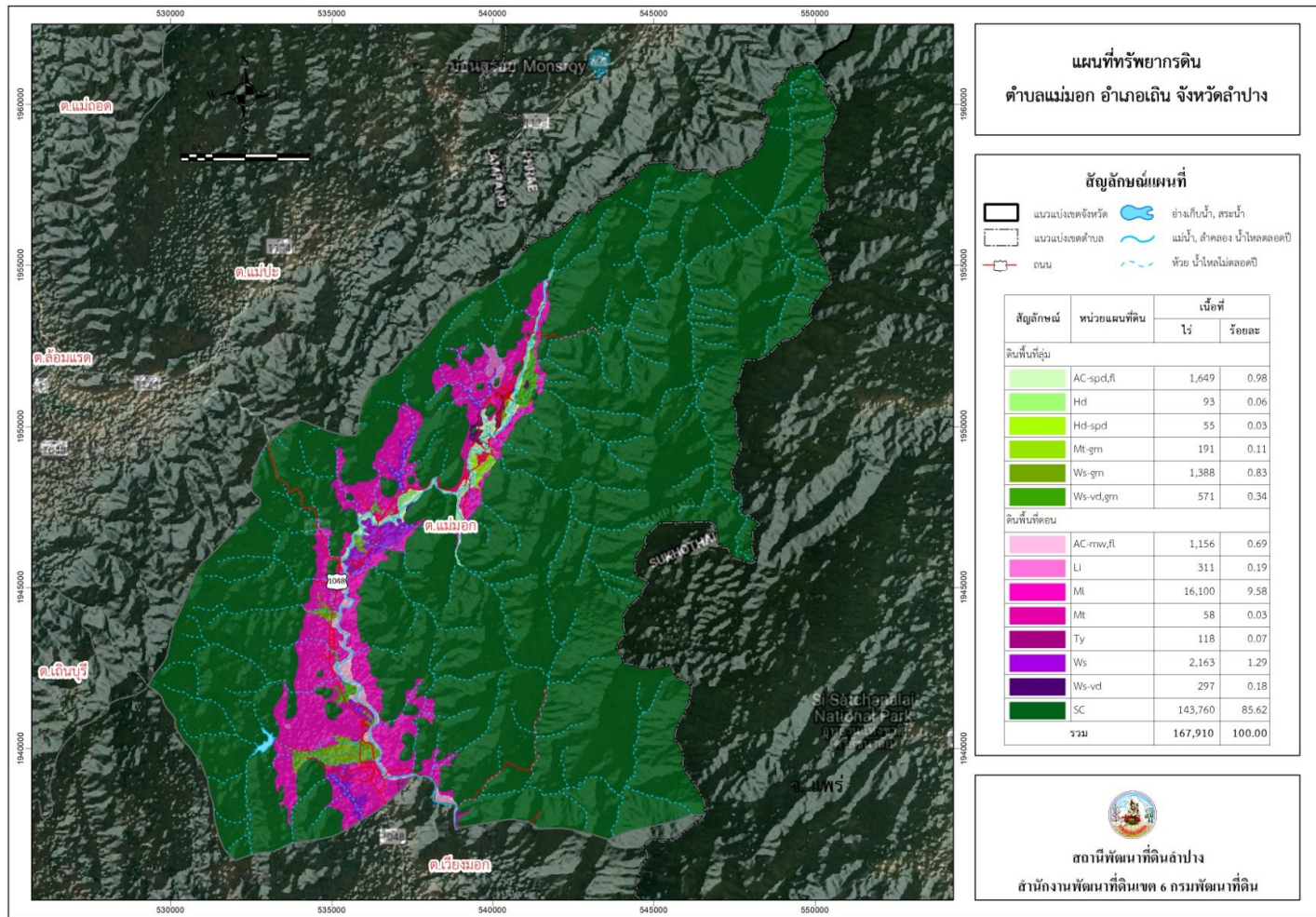
ความสูงระดับทะเลปานกลาง (เมตร)

รูปที่ 3-6 ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลแม่หมอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านตำ อำเภอมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

รูปที่ 3-7 ทรัพยากรดิน ตำบลแม่มอก อำเภอมือง จังหวัดลำปาง

3.3.2 การชะล้างพังทลายของดิน

จากการประเมินการชะล้างพังทลายของดินโดยใช้สมการการสูญเสียดินสากล (Universal Soil Loss Equation; USLE) ตำบลแม่มอก อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง มีการชะล้างพังทลายของดินตั้งรายละเอียดในตารางที่ 3-5 และรูปที่ 3-8

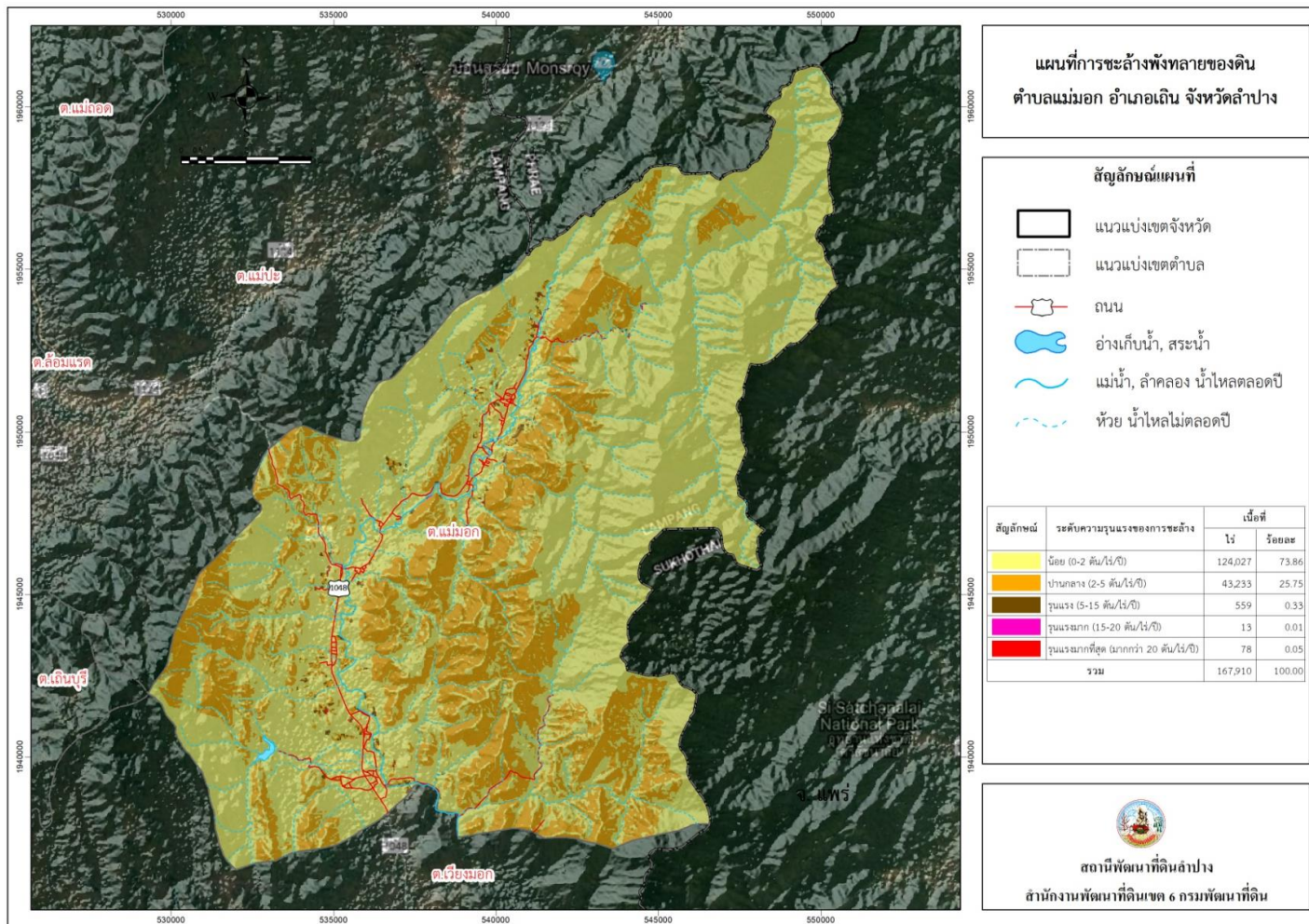
ตารางที่ 3-5 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลแม่มอก อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

การชะล้างพังทลายของดิน	การสูญเสียดิน (ตัน/ปี)	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
น้อย(0-2 ตัน/ไร่/ปี)	-	124,027	73.87
ปานกลาง(2-5 ตัน/ไร่/ปี)	86,466	43,233	25.75
รุนแรง(5-15 ตัน/ไร่/ปี)	2,795	559	0.33
รุนแรงมาก(15-20 ตัน/ไร่/ปี)	195	13	0.01
รุนแรงมากที่สุด(>20 ตัน/ไร่/ปี)	1,560	78	0.05
รวม	91,016	167,910	100.00

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (2563)

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านตำ อำเภอมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

รูปที่ 3-8 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลแม่มอก อำเภอลี้ จังหวัดลำปาง

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1. หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- 1) พื้นที่ (Area)
- 2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- 3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- 1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- 2) ความต้องการของชุมชน
- 3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- 4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการ คือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- 1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- 2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- 3) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- 4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2564 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ปัญหาหลักของตำบลแม่มอก คือ

- 1) ขาดแคลนน้ำ
- 2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 3) กรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน

4.2.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และเทศบาลตำบลแม่มอก มีความต้องการ 3 ประการ คือ

- 1) แก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน
- 2) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ
- 3) ต้องการกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน

1) กรณีการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดินนั้น การชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่มีรายละเอียดดังนี้

น้อย	เนื้อที่ 124,027 ไร่ (73.87%)
ปานกลาง	เนื้อที่ 43,233 ไร่ (25.75%)
รุนแรง	เนื้อที่ 559 ไร่ (0.33%)
รุนแรงมาก	เนื้อที่ 13 ไร่ (0.01%)
รุนแรงมากที่สุด	เนื้อที่ 78 ไร่ (0.05%)

เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินดังกล่าว มีความจำเป็นต้องจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

ในส่วนของความอุดมสมบูรณ์ของดินนั้น จากการวิเคราะห์ดินในพื้นที่ตำบลแม่มอกพบว่า

ปฏิกิริยาของดินส่วนใหญ่มีสภาพเป็นกรด ควรปรับสภาพให้เป็นกลาง

ธาตุอาหารที่สำคัญ คือ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม ค่อนข้างต่ำ

จำเป็นต้องมีการปรับปรุง

2) กรณีการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ตำบลแม่มอก คือ บ่อน้ำในไร่นา ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร

อนึ่ง บ่อน้ำในไร่นา มิได้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำมาทำนา แต่จะเป็นการเสริมในช่วงที่ขาดแคลนเท่านั้น จากการตรวจสอบบ่อน้ำในไร่นาที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีจำนวน 57 บ่อ (ตารางที่ 4-1 และรูปที่ 4-1)

จากการร้องขอของเกษตรกรให้นำน้ำใต้ดินมาใช้ นั้น กรมพัฒนาที่ดินจะประสานกับส่วนราชการที่รับผิดชอบโดยตรง คือ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

การที่พื้นที่การเกษตรขาดความชื้นในดินเร็วกว่าปกติหลังฝนทิ้งช่วงนั้น สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง คือขาดอินทรีย์วัตถุในดินที่จะช่วยอุ้มน้ำไว้เพื่อการเติบโตของพืช

อย่างไรก็ตาม กรณีปัญหาการขาดแคลนนํ้านั้นได้มีข้อเสนอจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการดำเนินการ ดังนี้

- 2.1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 2.1.1) โครงการก่อสร้างอ่างห้วยหมื่นใจ ม.3 บ้านกุ่มเงี้ยวใต้
 - 2.1.2) โครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยสองแคว หมู่ที่ 6 บ้านแม่มอกใต้
 - 2.1.3) โครงการขุดสระกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตร หมู่ที่ 7 บ้านเด่นอุดม
 - 2.1.4) โครงการขุดลอกอ่างแม่อุ่มวาง ม.1 แม่มอกบ้านหัวน้ำ
 - 2.1.5) ขุดลอกห้วยแม่มอกหมู่ที่ 2 แม่มอกกลาง
 - 2.1.6) ขุดลอกหน้าฝาย หมู่ที่ 5 สันป่ามอญ
 - 2.1.7) โครงการขุดลอกอ่างเก็บน้ำแม่แพม ม.10 บ้านสะพานหินพัฒนา
- 2.2) การพัฒนาระบบส่งน้ำ
 - 2.2.1) ก่อสร้างตาดลำเหมืองคอนกรีต หมู่ที่ 2 บ้านแม่มอกกลาง
 - 2.2.2) ก่อสร้างตาดลำเหมืองคอนกรีต หมู่ที่ 3 บ้านกุ่มเงี้ยวใต้
 - 2.2.3) ก่อสร้างตาดลำเหมืองคอนกรีต หมู่ที่ 4 บ้านสะพานหิน
 - 2.2.4) ก่อสร้างตาดลำเหมืองคอนกรีต หมู่ที่ 5 บ้านสันป่ามอญ
 - 2.2.5) ก่อสร้างตาดลำเหมืองคอนกรีต หมู่ที่ 6 บ้านแม่มอกใต้
 - 2.2.6) ก่อสร้างตาดลำเหมืองคอนกรีต หมู่ที่ 7 บ้านเด่นอุดม
 - 2.2.7) ก่อสร้างตาดลำเหมืองคอนกรีต หมู่ที่ 8 บ้านห้วยเกาะหลวง
 - 2.2.8) ก่อสร้างตาดลำเหมืองคอนกรีต หมู่ที่ 10 บ้านสะพานหินพัฒนา
- 2.3) การก่อสร้างและซ่อมแซมฝาย
 - 2.3.1) โครงการก่อสร้างผนังกั้นน้ำ หมู่ที่ 7 บ้านเด่นอุดม
 - 2.3.2) โครงการก่อสร้างผนังกั้นน้ำ หมู่ที่ 8 บ้านห้วยเกาะหลวง
 - 2.3.3) โครงการก่อสร้างซ่อมแซมฝายจรเข้ หมู่ที่ 4 บ้านสะพานหิน
 - 2.3.4) โครงการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ หมู่ที่ 1 แม่มอกบ้านหัวน้ำ
 - 2.3.5) โครงการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ หมู่ที่ 2 บ้านแม่มอกกลาง
 - 2.3.6) โครงการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ หมู่ที่ 3 บ้านแม่มอกกลาง
 - 2.3.7) โครงการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ หมู่ที่ 4 บ้านสะพานหิน
 - 2.3.8) โครงการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ หมู่ที่ 5 บ้านสันป่ามอญ
 - 2.3.9) โครงการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ หมู่ที่ 6 บ้านแม่มอกใต้

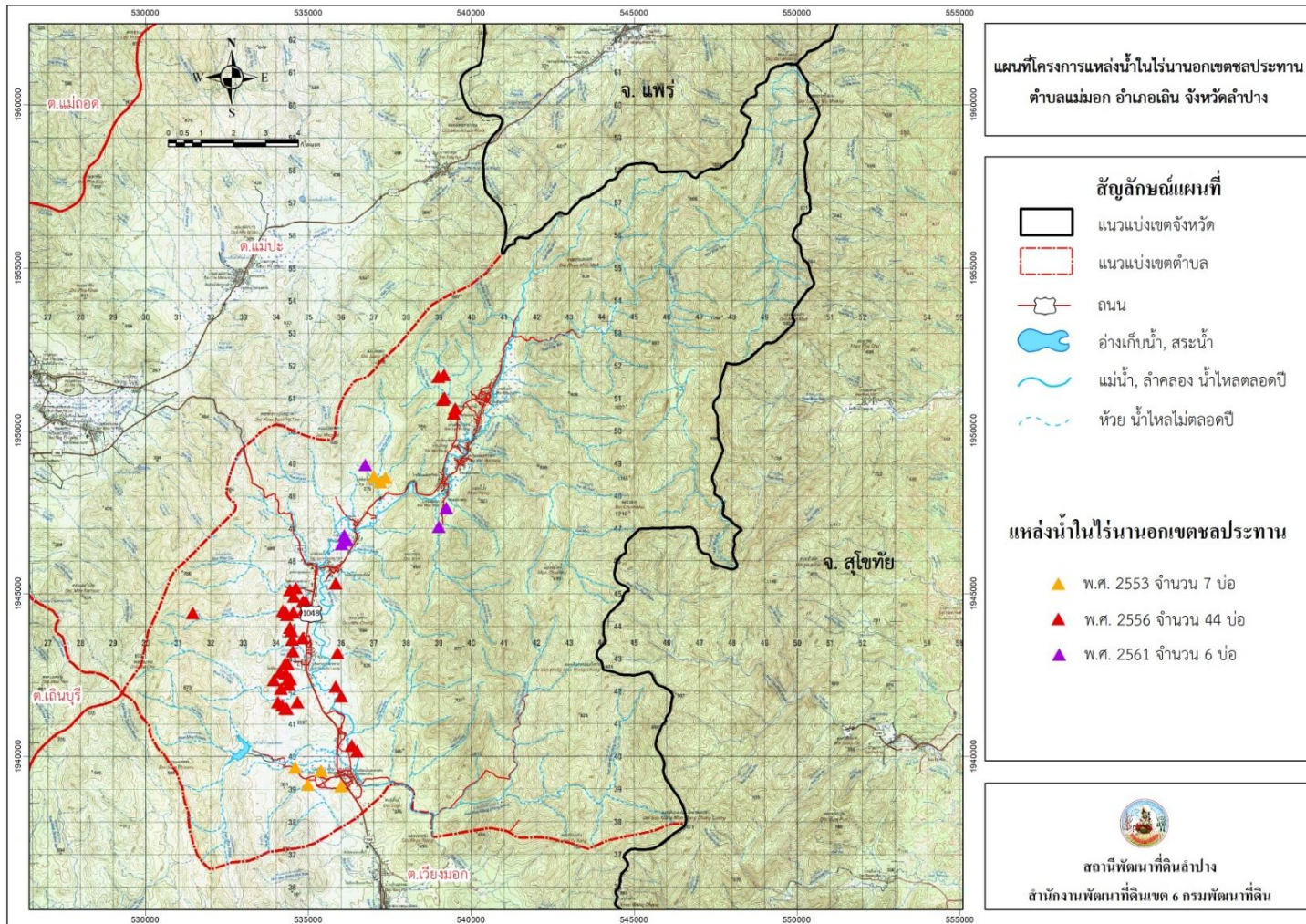
- 2.3.10) โครงการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ หมู่ที่ 7 บ้านเด่นอุดม
 - 2.3.11) โครงการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ หมู่ที่ 8 บ้านห้วยเกาะหลวง
 - 2.3.12) โครงการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ หมู่ที่ 9 บ้านหัวน้ำพัฒนา
 - 2.3.13) โครงการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ หมู่ที่ 10 บ้านสะพานหินพัฒนา
 - 2.3.14) ก่อสร้างถนนน้ำล้นข้ามห้วยแม่มอก หมู่ที่ 3 บ้านแม่มอกกลาง
 - 2.3.15) ก่อสร้างถนนน้ำล้นข้ามห้วยแม่มอกหมู่ที่ 7 บ้านเด่นอุดม
 - 2.3.16) ก่อสร้างฝายน้ำล้น คสล. หมู่ที่ 4 บ้านสะพานหิน
 - 2.3.17) ก่อสร้างฝายน้ำล้น คสล. หมู่ที่ 5 บ้านสันป่ามอญ
 - 2.3.18) ก่อสร้างฝายน้ำล้น คสล. หมู่ที่ 10 บ้านสะพานหินพัฒนา
- 2.4) การพัฒนาระบบน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร
- 2.4.1) ขุดบ่อบาดาลเพื่อการเกษตร หมู่ที่ 2 บ้านแม่มอกกลาง
 - 2.4.2) ขุดบ่อบาดาลเพื่อการเกษตรหมู่ที่ 3 บ้านกุ่มเงี้ยวใต้
 - 2.4.3) ขุดบ่อบาดาลเพื่อการเกษตรหมู่ที่ 4 บ้านสะพานหิน
 - 2.4.4) ขุดบ่อบาดาลเพื่อการเกษตรหมู่ที่ 5 บ้านสันป่ามอญ
- ขุดบ่อบาดาลเพื่อการเกษตรหมู่ที่ 8 ห้วยเกาะหลวง
- ขุดบ่อบาดาลเพื่อการเกษตรหมู่ที่ 10 สะพานหินพัฒนา

ตารางที่ 4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ปี พ.ศ.	จำนวน (บ่อ)
2553	7
2556	44
2561	6

แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

รูปที่ 4-1 โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

3) กรณีความต้องการกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินนั้น ควรจะเป็นภาระหน้าที่ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

ผลจากการจัดทำการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 3 ประการ คือ

- 1.1) ภาวะเศรษฐกิจของประเทศ
- 1.2) การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด
- 1.3) การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 3 ประการ คือ

- 2.1) ขาดการปรับปรุงบำรุงดินที่เหมาะสม
- 2.2) แหล่งน้ำตื้นเขินและอยู่ในพื้นที่ป่าไม่สามารถเข้าไปดำเนินการขุดลอกหรือซ่อมแซมได้
- 2.3) การขยายพื้นที่ทำการเกษตรเพิ่มขึ้น

3) สภาวะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 4 ประการ คือ

- 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
- 3.2) ขาดแคลนน้ำอุปโภค/บริโภค
- 3.3) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
- 3.4) ราษฎรต้องการเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกิน

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 4 ประการ คือ

- 4.1) แหล่งน้ำที่มีอยู่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการและตื้นเขินจากตะกอนทับถม
- 4.2) ผลผลิตพืชต่ำ ลงทุนสูง
- 4.3) รายได้น้อย
- 4.4) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต

5) การตอบสนอง (Response) มีดังนี้

พื้นที่ลาดชัน

- 5.1) จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลาดชัน
- 5.2) ฝายชะลอน้ำ
- 5.3) ปฏิรูปที่ดิน
- 5.4) จัดที่ดินโดย คทช.

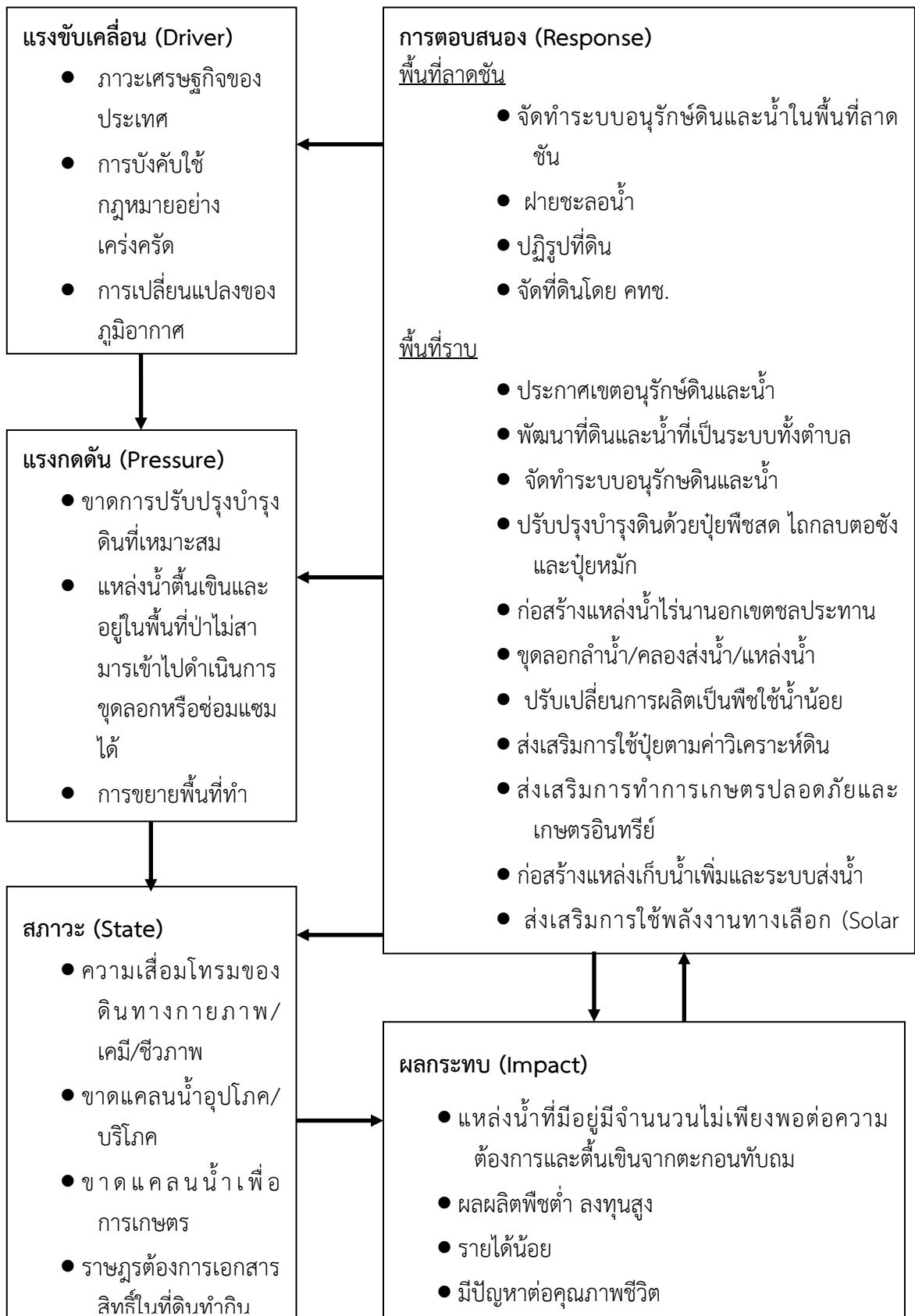
พื้นที่ราบ

- 5.8) จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

- 5.9) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด ไกลบตอซัง และปุ๋ยหมัก
- 5.10) ก่อสร้างแหล่งน้ำไร่นานอกเขตชลประทาน
- 5.11) ขุดลอกลำน้ำ/คลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำ
- 5.12) ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชใช้น้ำน้อย
- 5.13) ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- 5.14) ส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์
- 5.15) ก่อสร้างแหล่งเก็บน้ำเพิ่มและระบบส่งน้ำ
- 5.16) ส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือก (Solar sell)
- 5.17) พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวด้านเกษตรอินทรีย์และสุขภาพ
- 5.18) พัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล
- 5.19) ประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ

ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-2

รูปที่ 4-2 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

4.3.1 พื้นที่ลุ่ม

1) ข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝน โดยปลูกระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม พันธุ์ข้าวที่ปลูก ได้แก่ ข้าเจ้าขาวดอกมะลิ 105 ข้าวเหนียวพันธุ์สันป่าตอง 1 และข้าวเหนียวพันธุ์ กข 6

2) พืชผัก เกษตรกรจะปลูกพืชผักหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ได้แก่ กระเทียม หอมแดง ถั่วเหลือง ระหว่างเดือนธันวาคมถึงพฤษภาคม

4.3.2 พื้นที่ดอน

1) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรจะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในช่วงฤดูฝน โดยปลูกตั้งแต่เดือนพฤษภาคม และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนกันยายนถึงตุลาคม

2) มันสำปะหลัง เกษตรกรจะปลูกมันสำปะหลังช่วงต้นฤดูฝนระหว่างเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม ซึ่งจะมีอายุจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยวประมาณ 10-14 เดือน

3) ไม้ยืนต้น ที่นิยมปลูก ได้แก่ ยางพารา สัก ปาล์มน้ำมัน ยูคาลิปตัส และไผ่

4) ไม้ผล ที่นิยมปลูก ได้แก่ ลำไย กล้วย มะม่วง มะขาม ลองกอง เงาะ และทุเรียน

5) พืชสมุนไพร ได้แก่ ไพร ฟ้าทะลายโจร และ ขมิ้นชัน

(รูปที่ 4-3)

แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ลำดับ	ชนิดพืช	เดือน											
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
พื้นที่ราบลุ่ม													
๑	ข้าว												ข้าวนาปี
๒	พืชผัก			พืชผัก									
พื้นที่ดอน													
๑	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์												ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
๒	มันสำปะหลัง												ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
๓	ไม้ยืนต้น												ยางพารา สัก ปาล์มน้ำมัน ยูคาลิปตัส และ ไม้
๔	ไม้ผล												ลำไย กล้วย มะม่วง มะขาม ลองกอง เงาะ และ ทุเรียน
๕	พืชสมุนไพร												โพร พ้าทงสายใจร และ ขมิ้นชัน

รูปที่ 4-3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 ทรัพยากรดิน

จากการสำรวจทรัพยากรดินตำบลตอนไฟ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง โดยกองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน พบว่า มีดิน 7 ชุดดิน และ 4 ดินคล้ายชุดดิน โดยมีการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังรายละเอียดในตารางที่ 5-1

5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน

ประเภทการใช้ที่ดิน ประกอบด้วย พืชเศรษฐกิจหลัก หรือพืชอัตลักษณ์ (Signature crops) ที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันของตำบลตอนไฟ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปางมี 10 ชนิด ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ถั่วลิสง ยางพารา สัก มะม่วง กัญชง มะขาม และลำไย

5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน

จากการใช้คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลและระดับจังหวัด (คันสนีย์ อธิวุฒาสน์ และคาร์ณ ไทรพิท, 2562) ประเมินคุณภาพที่ดิน ได้จำแนกชั้นความเหมาะสมทางกายภาพและข้อจำกัดของประเภทการใช้ที่ดิน ดังนี้

ข้าว

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านความต้องการน้ำของพืชในช่วงที่พืชมีการเจริญเติบโต (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) คือ หน่วยแผนที่ดิน AC-mw, fl-IA, AC-spd, fl-clA, Hd-sic1A, Hd-spd-sic1A, Ml-gclB, Ml-gclC, Mt-br-clC, Mt-gm-clB/b, Ty-gslC, Ws-clB, Ws-gm-clA, Ws-gm-clB/b, Ws-vd, gm-clB/b, Ws-vd-clB, Ws-vd-clC และ Ws-vd-clD

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) คือ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclD, Li-gclE, Ml-gclD และ Ml-gclE

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (S1)

คุณภาพที่ดินมีความเหมาะสมสูงโดยไม่มีข้อจำกัดใดๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ หน่วยแผนที่ดิน Ws-vd, gm-clB/b

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) คือ

หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,fl-lA, Mt-br-clC, Mt-gm-clB/b, Ws-clB, Ws-gm-clA, Ws-gm-clB/b, Ws-vd,gm-clB/b, Ws-vd-clB และ Ws-vd-clD

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านความต้องการน้ำของพืชในช่วงที่พืชมีการเจริญเติบโต (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) สารพิษ มีข้อจำกัดด้านความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (z) ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) คือ หน่วยแผนที่ดิน AC-spd,fl-clA, Hd-spd-sicA, Li-gclD, ML-gclB, ML-gclC, ML-gclD, Ty-gslC, Ws-vd-clC และ Ws-vd-clD

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) คือ หน่วยแผนที่ดิน Hd-sicA, Li-gclE และ ML-gclE

มันสำปะหลัง

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านความต้องการน้ำของพืชในช่วงที่พืชมีการเจริญเติบโต (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) คือ หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,fl-lA, Mt-br-clC, Ws-clB, Ws-gm-clA, Ws-vd,gm-clB/b, Ws-vd,gm-clB/b และ Ws-vd-clB

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านความต้องการน้ำของพืชในช่วงที่พืชมีการเจริญเติบโต (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) คือ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclD, ML-gclB, ML-gclC, ML-gclD, Ty-gslC, Ws-gm-clB/b และ Ws-vd-clC

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเสียหายจากการกัด

กร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e)คือ หน่วยแผนที่ดินAC-spd,fl-clAHd-sicIAHd-spd-sicIALi-gclEML-gclEMt-gm-clB/bและWs-vd-clD

ยางพารา

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านความต้องการน้ำของพืชในช่วงที่พืชมีการเจริญเติบโต (m)ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r)คือ หน่วยแผนที่ดินAC-mw,fl-lA, AC-spd,fl-clA, Hd-sicIA, Hd-spd-sicIA, Mt-gm-clB/b,Ws-clB, Ws-gm-clA, Ws-gm-clB/bและWs-vd-clC

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r)คือ หน่วยแผนที่ดินLi-gclD, Li-gclE, ML-gclB, ML-gclC, ML-gclD, ML-gclEและ Ty-gslC

ถั่ว

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านความต้องการน้ำของพืชในช่วงที่พืชมีการเจริญเติบโต (m)ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r)คือ หน่วยแผนที่ดินAC-mw,fl-lA, AC-spd,fl-clA, Hd-sicIA, Hd-spd-sicIA, Mt-br-clC, Mt-gm-clB/b,Ws-clB, Ws-gm-clA, Ws-gm-clB/b, Ws-vd,gm-clB/b, Ws-vd-clB, Ws-vd-clCและWs-vd-clD

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r)คือ หน่วยแผนที่ดินLi-gclD, Li-gclE, ML-gclB, ML-gclC, ML-gclD, ML-gclEและ Ty-gslC

มะม่วง

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านความต้องการน้ำของพืชในช่วงที่พืชมีการเจริญเติบโต (m)ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) คือ หน่วยแผนที่ดินAC-mw,fl-lA, Hd-spd-sicIA, Mt-br-clC, Ws-vd-clBและ Ws-vd-clC

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r)คือ หน่วยแผนที่ดินAC-spd,fl-clA, Mt-gm-clB/b, Ws-clB, Ws-gm-clA, Ws-gm-clB/b, Ws-vd,gm-clB/bและWs-vd-clD

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r)คือ หน่วยแผนที่ดินHd-sicLA, Li-gclD, Li-gclE, ML-gclB, ML-gclC, ML-gclD, ML-gclEและ Ty-gslC

ไผ่

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านความต้องการน้ำของพืชในช่วงที่พืชมีการเจริญเติบโต (m)ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r)สารพิษ มีข้อจำกัดด้านความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (z)คือ หน่วยแผนที่ดินAC-mw,fl-lA, AC-spd,fl-clA, Hd-spd-sicLA, Ws-clBWs-gm-clA, Ws-gm-clB/b, Ws-vd,gm-clB/b, Ws-vd-clB, Ws-vd-clCและWs-vd-clD

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r)สารพิษ มีข้อจำกัดด้านความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (z)คือ หน่วยแผนที่ดินHd-sicLA, Li-gclD, Li-gclE, ML-gclB, ML-gclC, ML-gclD, ML-gclE, Mt-br-clC, Mt-gm-clB/b และ Ty-gslC

ลำไย

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านความต้องการน้ำของพืชในช่วงที่พืชมีการเจริญเติบโต (m)ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) คือ หน่วยแผนที่ดินAC-mw,fl-lA, Hd-spd-sicLA, Mt-br-clC, Ws-vd-clBและ Ws-vd-clC

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) สภาวะการหยั่งลึกของ

ราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r)คือ หน่วยแผนที่ดินAC-spd,fl-clA, Mt-gm-clB/b, Ws-clB, Ws-gm-clA, Ws-gm-clB/b, Ws-vd,gm-clB/bและWs-vd-clD

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r)คือ หน่วยแผนที่ดินHd-sicA, Li-gclD, Li-gclE, Ml-gclB, Ml-gclC, Ml-gclD, Ml-gclEและ Ty-gslC

ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	ยางพารา	สัก	มะม่วง	ไผ่	ลำไย
AC-mw,fl-lA	S3m	S2os	S3m	S3m	S3m	S2m	N	S3m
AC-spd,fl-clA	S3m	S3o	N	S3m	S3m	S3o	N	S3mo
Hd-siclA	S3m	S3o	N	N	N	N	N	N
Hd-spd-siclA	S3m	S1	N	S3mo	S3m	S3o	N	S3mo
Li-gclD	N	S3re	S3mre	S3m	N	N	N	N
Li-gclE	N	N	N	S3mre	N	N	N	N
ML-gclB	S3ms	S3r	S3mr	S3mr	N	N	N	N
ML-gclC	S3mse	S3r	S3mr	S3mr	N	N	N	N
ML-gclD	N	S3re	S3mr	S3mr	N	N	N	N
ML-gclE	N	N	N	S3mre	N	N	N	N
Mt-br-clC	S3mse	S2se	S3m	S3m	S3msz	S2msz	N	S3m
Mt-gm-clB/b	S3m	S2os	S3m	S3m	S3msz	S2msz	N	S3m
Ty-gslC	S3mse	S3r	S3mr	S3m	N	N	N	N
Ws-clB	S3ms	S3r	S3m	S3m	S3m	S3r	N	S3mr
Ws-gm-clA	S3m	S2or	S3m	S3m	S3mr	S3r	N	S3mr
Ws-gm-clB/b	S3m	S2or	S3m	S3m	S3mr	S3r	N	S3mr
Ws-vd,gm-clB/b	S3m	S1	S3m	S3m	S3m	S2ms	N	S3m
Ws-vd-clB	S3ms	S2e	S3m	S3m	S3m	S2ms	N	S3m
Ws-vd-clC	S3mse	S3e	S3me	S3m	S3m	S2ms	N	S3m
Ws-vd-clD	N	S2os	S3m	S3m	S3m	S2ms	N	S3m

หมายเหตุ: 1) สมบัติดินจากตารางที่ 3-4

2) ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน: m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช z = สารพิษ
s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร r = สภาวะการหยั่งลึกของราก e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน

บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน

6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล

ในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลฉบับนี้ได้ใช้ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”¹ เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุก ระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความ พอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกัน ใน ตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ใ น การวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และ ความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้ง ด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550: 6-7) ได้หมายเหตุว่า “ประมวลและกลั่นกรองจากพระราช ดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในโอกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปใช้และเผยแพร่ได้ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุก ฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลแม่มอกอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง
 ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลแม่มอก อำเภอเถินจังหวัด
 ลำปาง

ลำดับ ที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผน แม่บท	รายละเอียด
1	รัฐธรรมนูญแห่งอาณาจักร ไทย พ.ศ. 2560 ²	มาตรา 72 (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยเหมาะสม กับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนา อย่างยั่งยืน
2	ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ³	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็น มิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3	คำแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรี แถลงต่อ รัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562	<u>นโยบายหลัก</u> 5. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของ ไทย 5.3.1พัฒนาภาคเกษตร 5.3.2ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่ เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของ ภาครัฐ 5.3.4ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร 5.3.5ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการผลิตต่างๆ 10.การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน 10.2 ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำ ด้านการถือครองที่ดิน 10.3 ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำ ชุมชน และทะเล <u>นโยบายเร่งด่วน</u> 4. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม

² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอน 40 ก หน้า 18 ลงวันที่ 6 เมษายน 2560

³ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 82 ก หน้า 8 วันที่ 13 ตุลาคม 2561

ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผน แม่บท	รายละเอียด
4	แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ⁴	ประเด็นย่อยที่ 2.1 จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้ สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศประเด็นย่อยที่ 2.2 ส่งเสริม การใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
5	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและ แข่งขันได้อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการ พัฒนาอย่างยั่งยืน
6	นโยบายและแผนการ บริหารจัดการที่ดินและ ทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน
7	แผนพัฒนาภาคเหนือ พ.ศ. 2560-2565	ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับเป็นฐานการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ และเกษตรปลอดภัยเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่ สร้างมูลค่าเพิ่มสูง ยุทธศาสตร์ที่ 5 อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้คงความสมบูรณ์ จัดระบบการบริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยง พื้นที่เกษตรให้ทั่วถึง ป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควัน อย่างยั่งยืน
8	การพัฒนากลุ่มจังหวัด ภาคเหนือตอนบน 2 (พ.ศ. 2561-2565)	ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การสร้างความเข้มแข็งและเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพ ประเด็นการพัฒนาที่ 4 ดำรงทรัพยากรธรรมชาติที่อุดม สมบูรณ์ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและพลังงานโดยการมี ส่วนร่วมของชุมชนสู่การเป็นกลุ่มจังหวัดสีเขียว
9	ยุทธศาสตร์จังหวัดลำปาง พ.ศ. 2561-2565	ยุทธศาสตร์ที่ 2 เกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์และการแปร รูปเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 5 สังคม คุณภาพชีวิต ความมั่นคง และ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
10	ยุทธศาสตร์เกษตรและ	ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบัน

⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 24 ก หน้า 98. 102-103 ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 (เล่มที่ 4)

สหกรณ์จังหวัดลำปาง พ.ศ.2561-2565	เกษตรกรยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ สินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มความสามารถ ในการแข่งขันภาค การเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐและกลไกการ ขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติเชิงพื้นที่
11 ยุทธศาสตร์องค์การบริหาร ส่วนจังหวัดลำปาง	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
12 ยุทธศาสตร์การพัฒนา เทศบาลตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	ยุทธศาสตร์ที่ 2 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาเศรษฐกิจ

6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน

การวางแผนการใช้ที่ดินเป็นกระบวนการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ตัดสินใจในการกำหนดรูปแบบหรือกิจกรรมการใช้ที่ดินที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า โดยมีพื้นฐานจากศักยภาพการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรดินตามธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด การวางแผนการใช้ที่ดินมิได้สิ้นสุดลงในขั้นตอนการตัดสินใจว่าที่ดินจะทำอะไรดีที่สุด แต่จะต้องรวมถึงการจัดทำมาตรการทุกด้านในการใช้ที่ดินเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการใช้ที่ดินนั้น จำเป็นต้องระบุถึงมาตรการ กิจกรรม โครงการ แผนงาน และนโยบายที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้บรรลุถึงความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล เป็นการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดการใช้พื้นที่อย่างเป็นระบบ เป็นการตัดสินใจในการใช้พื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของชุมชน โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ โดยมีความมุ่งหมายให้การใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นนั้น ตอบสนองความต้องการของชุมชนมากที่สุด การกำหนดเขตการใช้ที่ดินตำบลแม่อนใช้แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2561-2564 เป็นแนวทาง ซึ่งเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนปฏิรูปประเทศ รวมทั้งแผนพัฒนา ราชสาขาต่างๆ หรือแผนเฉพาะด้าน เช่น แผนพัฒนาการเกษตร แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

6.4 เขตการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ได้กำหนดออกเป็น 5เขต ได้แก่ เขตพื้นที่ป่าไม้ เขตพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง พื้นที่เบ็ดเตล็ด และพื้นที่แหล่งน้ำ รายละเอียดดังตารางที่ 6-2 และรูปที่ 6-1

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลแม่มอกอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตพื้นที่ป่าไม้	155,253	92.46
2. เขตพื้นที่เกษตรกรรม	10,018	5.97
2.1 เขตนาข้าว	3,750	2.23
1) เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม	1,535	0.91
2) เขตทำนาพื้นที่ดอน	2,215	1.32
2.2 เขตปลูกพืชไร่	1,348	0.80
1) เขตปลูกข้าวโพด	417	0.25
2) เขตปลูกมันสำปะหลัง	931	0.55
2.3 เขตปลูกไม้ผล	372	0.22
1) เขตปลูกข้าวโพด	417	0.25
2) เขตปลูกมันสำปะหลัง	931	0.55
3) เขตปลูกลำไย	94	0.06
2.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น	4,757	2.84
1) เขตปลูกไม้สัก	4,235	2.52
2) เขตปลูกไผ่เพื่อการค้า	234	0.14
3) เขตปลูกยางพารา	229	0.14
4) เขตปลูกยูคาลิปตัส	30	0.02
5) เขตปลูกปาล์มน้ำมัน	29	0.02
3. พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,066	1.23
4. พื้นที่เบ็ดเตล็ด	237	0.14
5. พื้นที่แหล่งน้ำ	326	0.20
รวม	167,910	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

6.4.1 เขตป่าไม้

มีเนื้อที่ 155,253 ไร่ หรือร้อยละ 92.46 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ ป่าแม่มอก (หมายเลข 54) ป่าแม่ริม-แม่ปะ และป่าแม่วะรวมไปถึงพื้นที่คงสภาพป่าแต่อยู่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือพื้นที่ที่มีสภาพเป็นป่าสมบูรณ์แต่ได้รับการประกาศให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พื้นที่ชุ่มน้ำ และพื้นที่อื่นๆ เช่น ไม้ละเมาะ เป็นต้น

6.4.2 เขตเกษตรกรรม

มีเนื้อที่ 10,018 ไร่ หรือร้อยละ 5.97 ของเนื้อที่ตำบล แบ่งออกเป็น 4 เขต ดังนี้

1) เขตนาข้าว

1.1) **เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม** มีเนื้อที่ 1,535 ไร่ หรือร้อยละ 0.91 ของเนื้อที่ตำบล
ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วและเป็นดินร่วน
ละเอียด (AC-spd,f)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์และปริมาณอินทรีย์วัตถุต่ำ
- ดินตื้น
- ขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูเพาะปลูก

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของดิน
เพิ่มการอุ้มน้ำของดินและเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ควบคู่กับปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่
เหมาะสม

- สำหรับพื้นที่ในเขตชลประทาน นอกฤดูทำนาอาจปลูกพืชไร่หรือพืชผัก ซึ่ง
ต้องยกร่องและปรับสภาพดินให้ร่วนซุยและระบายน้ำดีขึ้น โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- ขุดลอกแหล่งน้ำให้มีการกักเก็บน้ำได้ดีขึ้น
- พัฒนาระบบส่งน้ำ และการระบายน้ำออกจากพื้นที่นา ช่วงที่ฝนตกชุก
- การปลูกพืชหลังนาเพื่อเป็นรายได้เสริม เช่น ถั่วเหลือง ปอเทือง และปลูก

พืชผักปลอดภัย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารในดิน
โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมพัฒนาที่ดินในการผลิต และใช้ปุ๋ยอินทรีย์

ปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง
- สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก และบ่อน้ำในไร่นานอกเขต

ชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) *กรมชลประทาน* สนับสนุนเรื่อง ฝ่ายน้ำล้น การขุดลอกแหล่งน้ำ คลองส่ง
น้ำและระบายน้ำ

2) *กรมการข้าว* สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการป้องกัน และ
กำจัดโรคแมลงของข้าว

3) *องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น* สนับสนุนเรื่องการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อ
การเกษตร รวมทั้งการทำถนนเข้าสู่แปลงนาข้าว

1.2) เขตทำนาพื้นที่ดอน มีเนื้อที่ 2,215 ไร่ หรือร้อยละ 1.32 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินมวกเหล็ก (Ml) ชุดดินแม่แตง (Mt) และชุดดินวังสะพุง (Ws)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- หน้าที่ดินค่อนข้างแน่นทึบ มีโอกาสเกิดชั้นดาน ทำให้ไถพรวนยาก และทำให้ข้าวแตกกออยาก
- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดิน และเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ควบคู่กับปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ควรมีการปรับสภาพพื้นที่ในแปลงนา เพื่อควบคุมระดับการแข่งขังของน้ำ ในช่วงการเพาะปลูกพืชให้เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารพืช โดยใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกและปุ๋ยพืชสด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง

- สนับสนุนการปรับปรุงแปลงนา

- สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนเรื่องการสร้างฝายน้ำล้น ชุดลอกแหล่งน้ำและคลองส่งน้ำ

2) กรมการข้าว สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยี ในการป้องกันและกำจัดโรคแมลงของข้าว

3) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่องการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตร

2) เขตปลูกพืชไร่

2.1) เขตปลูกข้าวโพด มีเนื้อที่ 417 ไร่ หรือร้อยละ 0.25 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินมวกเหล็ก (Ml) ชุดดินท่ายาง (Ty) และชุดดินวังสะพุง (Ws) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินตื้น เนื้อดินปนเศษหิน

- การชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- ปรับระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม จะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน

ลดจำนวนโรคและแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง และลดการชะล้างพังทลายของดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์

และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง
- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) *กรมส่งเสริมการเกษตร* สนับสนุนพันธุ์ข้าวโพดที่ให้ผลผลิตสูง รวมทั้งเทคโนโลยีในการผลิต

2) *กรมชลประทาน* สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ และคลองส่งน้ำ

2.2) เขตปลูกมันสำปะหลัง มีเนื้อที่ 931 ไร่ หรือร้อยละ 0.55 ของเนื้อที่ตำบล ชุด

ดินในเขตพื้นที่ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินมวกเหล็ก (M1) และชุดดินวังสะพุง (Ws) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินตื้น เนื้อดินปนเศษหิน
- การชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

- ปรับระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม จะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ลดจำนวนโรคและแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง และลดการชะล้างพังทลายของดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง
- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) *กรมส่งเสริมการเกษตร* สนับสนุนพันธุ์มันสำปะหลังที่ให้ผลผลิตสูง รวมทั้งเทคโนโลยีในการผลิต

2) *กรมชลประทาน* สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ และคลองส่งน้ำ

3) เขตปลูกไม้ผล

3.1) เขตปลูกมะม่วงเนื้อที่ 46 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้นี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินมวกเหล็ก (ML) และชุดดินวังสะพุง (Ws) ตามลำดับ

3.2) เขตปลูกมะขามเนื้อที่ 23 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้นี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินมวกเหล็ก (ML) และชุดดินวังสะพุง (Ws) ตามลำดับ

3.3) เขตปลูกลำไยเนื้อที่ 94 ไร่ หรือร้อยละ 0.06 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้นี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินมวกเหล็ก (ML) และชุดดินวังสะพุง (Ws) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินตื้น ถึงดินลึกปานกลาง เนื้อดินปนเศษหิน รากพืชที่มีระบบรากลึกอาจถูกจำกัดการเจริญเติบโต
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูงในพื้นที่ลาดชัน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราที่เหมาะสม

- ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- จัดสร้างแหล่งน้ำในไร่นาเพื่อลดความเสี่ยงจากภาวะแล้ง

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราที่เหมาะสม

- การวิเคราะห์ตัวอย่างดิน และให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ และพืช
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยวิธีพืชและวิธีกล

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) *กรมส่งเสริมการเกษตร* ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการปลูกไม้ผลให้ได้ผลผลิตสูง และมีคุณภาพ

2) *กรมชลประทาน* สนับสนุนการทำอ่างเก็บน้ำ และฝาย เพื่อลดความเสี่ยงจากภาวะแล้ง

3) *กรมทรัพยากรน้ำบาดาล* สนับสนุนการขุดเจาะบ่อบาดาล

4) เขตปลูกไม้ยืนต้น

4.1) **เขตไม้สัก**เนื้อที่ 4,235 ไร่ หรือร้อยละ 2.52 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินมวกเหล็ก (ML) ชุดดินแม่แตง (Mt) และชุดดินวังสะพุง (Ws) ตามลำดับ

4.2) **เขตปลูกไม้เพื่อการค้า**เนื้อที่ 234 ไร่ หรือร้อยละ 0.14 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินมวกเหล็ก (ML) ชุดดินแม่แตง (Mt) และชุดดินวังสะพุง (Ws) ตามลำดับ

4.3) **เขตปลูกยางพารา**เนื้อที่ 229 ไร่ หรือร้อยละ 0.14 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินมวกเหล็ก (ML) และชุดดินวังสะพุง (Ws) ตามลำดับ

4.4) **เขตปลูกยูคาลิปตัส**เนื้อที่ 30 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินมวกเหล็ก (ML)

4.5) **เขตปลูกปาล์มน้ำมัน**เนื้อที่ 29 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินมวกเหล็ก (ML)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินต้น ถึงดินลึกปานกลาง เนื้อดินปนเศษหิน รากพืชที่มีระบบรากลึกอาจถูกจำกัดการเจริญเติบโต
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูงในพื้นที่ลาดชัน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์
- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) *กรมป่าไม้* ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกสัก และการตัดโค่นสักตามข้อกำหนดของกรมป่าไม้
- 2) *การยางแห่งประเทศไทย* ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี ในการปลูกยางพาราคุณภาพดี และให้ผลผลิตสูงอึ่งหากเกษตรกรต้องการจะปรับเปลี่ยนยางพาราไปปลูกพืชชนิดอื่น ได้จัดทำทางเลือกไว้ให้ดังภาคผนวก 2

5) **พื้นที่อื่นๆ**

มีเนื้อที่ 237 ไร่ หรือร้อยละ 0.14 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยพื้นที่โรงงานอุตสาหกรรม และลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร บ่อดิน และบ่อลูกรัง จำแนกตามข้อมูลจากการสำรวจสภาพการใช้ที่ดินตำบลบ้านแม่มอก (กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน, 2561) ร่วมกับการสำรวจภาคสนามเพิ่มเติม และคำนวณเนื้อที่ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

6) **เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง**

มีเนื้อที่ 2,066 ไร่ หรือร้อยละ 1.23 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยเขตชุมชน สถานที่ราชการ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจและสถานที่ที่เกิดจากการกิจกรรมของชุมชน (ที่ทิ้งขยะ) และระบบโครงข่ายคมนาคม จำแนกตามข้อมูลจากการสำรวจสภาพการใช้ที่ดินตำบลบ้านแม่มอก (กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน, 2561) ร่วมกับการสำรวจภาคสนามเพิ่มเติม และคำนวณเนื้อที่ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

พื้นที่ชุมชนที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินนี้ เป็นชุมชนที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน หากมีการขยายตัวในอนาคต ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นที่ขอรับการสนับสนุนได้แก่

องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่อง เครื่องสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ ระบบประปาเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน

7) **เขตแหล่งน้ำ**

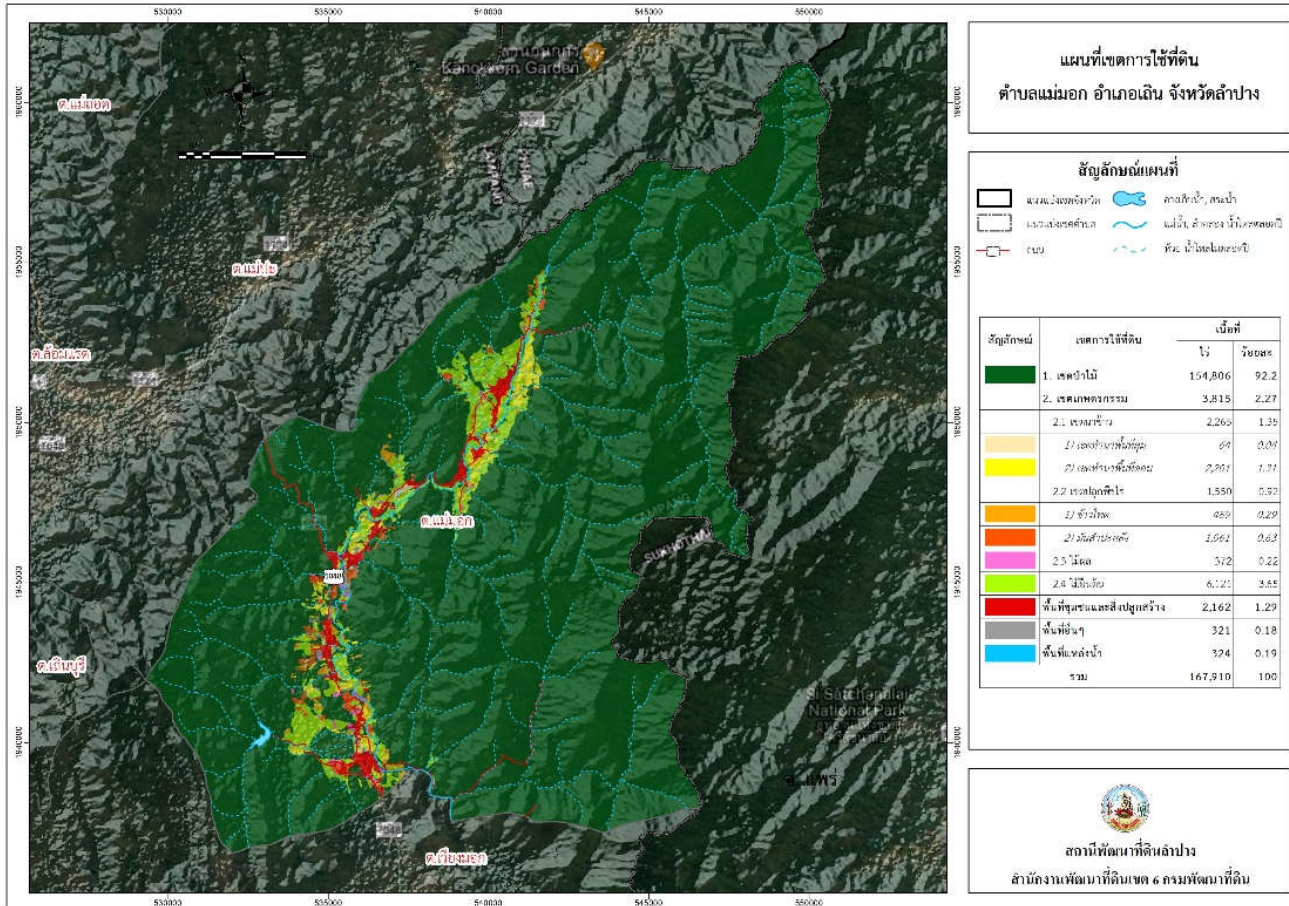
มีเนื้อที่ 336 ไร่ หรือร้อยละ 0.20 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง ต่างๆ อ่างเก็บน้ำและบ่อน้ำ แหล่งน้ำเหล่านี้ใช้ประโยชน์ทั้งทางด้านเก็บกักน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และใช้ในด้านเกษตรกรรม ตลอดจนเป็นแหล่งอาหารตามธรรมชาติและแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของชุมชน

แหล่งน้ำในเขตนี้เป็นแหล่งน้ำที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันจะมีการพัฒนาแหล่งน้ำในระยะต่อไป โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 7 หัวข้อ 7.5 และ 7.6

รูปแบบการพัฒนาและแนวทางการจัดการ ควบคุมแลรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นไม่ให้เกิดมลพิษทั้งด้านคุณภาพของน้ำและการกักเก็บน้ำ ไม่ปล่อยให้ลำน้ำตื้นเขินและถูกบุกรุก หมั่นขุดลอกคูคลอง ไม่ทิ้งขยะหรือปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำ เร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคและการเพาะปลูกในช่วงขาดน้ำ

แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

ชนิดพืช	เดือน	ม.ค. ก.พ. มี.ค. เม.ย. พ.ค. มิ.ย. ก.ค. ส.ค. ก.ย. ต.ค. พ.ย. ธ.ค.
บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม		
1. ข้าว-ข้าว-ปอเทือง		
2. ข้าว-ข้าวโพด-ปอเทือง		
3. ข้าว-พืชผัก-ปอเทือง		
4. กล้าย		
5. เกษตรผสมผสาน		
บริเวณพื้นที่ดอน		
1. ข้าว-ปอเทือง		
2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์-ปอเทือง		
3. มันสำปะหลัง		
4. ไม้ยืนต้น		
5. ไม้ผล		

รูปที่ 6-2 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลแม่มอก อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดลพบุรี

6.6 การจัดการความเสี่ยง

การแก้ไขปัญหาตามที่มีข้อเสนอจากชุมชนและเทศบาลตำบลแม่หมอก ให้แก้ไขปัญหารวม 4 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝ่ายกั้นน้ำ ลำเหมือง (บางพื้นที่อยู่ในเขตป่า) เป็นต้น (2) สร้างและซ่อมแซม ฝ่ายเก็บน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม (3) ขุดเจาะบ่อบาดาล และ(4) ก่อสร้างระบบส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ นั้นไม่สามารถแก้ไขปัญหาแต่ละเรื่องและแต่ละพื้นที่ได้ จำเป็นต้องดำเนินการเป็นระบบทั้งตำบล จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาทั้ง 4 ประการได้

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565-2568

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลแม่มอกไปเสนอต่อสภาเทศบาลตำบลแม่มอก เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.2 ตัวชี้วัด

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการในตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง จำนวน 4 โครงการ ดังนี้

- 1) การบริหารจัดการน้ำ
- 2) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 3) พื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- 4) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา

1.1) เขตทำนาในพื้นที่ลุ่ม มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

1.1.1) ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารพืช โดยการใช้ปุ๋ยหมักปุ๋ยคอกและปุ๋ยพืชสด

1.1.2) ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมพัฒนาที่ดินในการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ปุ๋ย

ชีวภาพ

1.1.3) ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง

1.1.4) สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

1.2) เขตทำนาในพื้นที่ดอน มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

1.1.1) ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารพืช โดยการใช้ปุ๋ยหมักปุ๋ยคอกและปุ๋ยพืชสด

1.1.2) ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมพัฒนาที่ดินในการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
ปุ๋ย

ชีวภาพ

1.1.3) ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง

1.1.4) สนับสนุนการปรับปรุงแปลงนา

1.1.5) สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

2) เขตปลูกพืชไร่

2.1) เขตปลูกข้าวโพด มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

2.1.1) ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด

2.1.2) ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์
และปุ๋ยชีวภาพ

2.1.3) ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง

2.1.4) ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน

2.1.5) สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล

2.1.6) สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

2.2) เขตปลูกมันสำปะหลัง มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

2.2.1) ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด

2.2.2) ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์
และปุ๋ยชีวภาพ

2.2.3) ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง

2.2.4) ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน

2.2.5) สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล

2.2.6) สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

3) เขตปลูกไม้ผล

3.1) เขตปลูกไม้ผล มะม่วง มะขามและลำไย มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

3.1.1) ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราที่
เหมาะสม

3.1.2) การวิเคราะห์ตัวอย่างดิน และให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ และพืช

3.1.3) สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยวิธีพืชและวิธีกล

4) เขตปลูกไม้ยืนต้น

4.1) เขตปลูกยืนต้น ไม้สัก ไม้เพื่อการค้า ยางพารา ยูคาลิปตัส และ ปาล์มน้ำมัน มี
แผนงาน/โครงการ ดังนี้

4.1.1) ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับ
ปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน

4.1.2) ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน

4.1.3) ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ

7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น

7.4.1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

- 1) **เขตทำนา** มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้
 - 1.1) กรมชลประทาน สนับสนุนเรื่องการสร้างฝายน้ำล้น ขุดลอกแหล่งน้ำและคลองส่งน้ำ
 - 1.2) กรมการข้าว สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยี ในการป้องกันและกำจัดโรคแมลงของข้าว
 - 1.3) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่องการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตร
- 2) **เขตปลูกพืชไร่** มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้
 - 2.1) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนพันธุ์ข้าวโพดและพันธุ์มันสำปะหลัง ที่ให้ผลผลิตสูง รวมทั้งเทคโนโลยีในการผลิต
 - 2.2) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ และคลองส่งน้ำ
- 3) **เขตปลูกไม้ผล** มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้
 - 3.1) กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการปลูกไม้ผลให้ได้ผลผลิตสูง และมีคุณภาพ
 - 3.2) กรมชลประทาน สนับสนุนการทำอ่างเก็บน้ำ และฝาย เพื่อลดความเสี่ยงจากภาวะแล้ง
 - 3.3) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สนับสนุนการขุดเจาะบ่อบาดาล
- 4) **เขตปลูกไม้ยืนต้น** มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้
 - 4.1) กรมป่าไม้ ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกสัก และการตัดโค่นสักตามข้อกำหนดของกรมป่าไม้
 - 4.2) การยางแห่งประเทศไทย ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการปลูกยางพาราคุณภาพดี และให้ผลผลิตสูง อนึ่งหากเกษตรกรต้องการจะปรับเปลี่ยนยางพาราไปปลูกพืชชนิดอื่น ได้จัดทำทางเลือกไว้ให้ดังภาคผนวก 2

7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เทศบาลตำบลแม่มอก เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2564 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ การพัฒนาระบบส่งน้ำ การก่อสร้างฝาย รวม 33 รายการ ดังนี้

7.5.1 การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ จำนวน 7 รายการ

- 1) โครงการก่อสร้างอ่างห้วยหมื่นใจ ม.3 บ้านกุ่มเนิ้งใต้
- 2) โครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยสองแคว หมู่ที่ 6 บ้านแม่มอกใต้
- 3) โครงการขุดสระกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตร หมู่ที่ 7 บ้านเด่นอุดม
- 4) โครงการขุดลอกอ่างแม่อุ่มวาง ม.1 แม่มอกบ้านหัวน้ำ
- 5) ขุดลอกห้วยแม่มอกหมู่ที่ 2 แม่มอกกลาง

- 6) ขุดลอกหน้าฝาย หมู่ที่ 5 สันป่ามอญ
- 7) โครงการขุดลอกอ่างเก็บน้ำแม่แพม ม.10 บ้านสะพานหินพัฒนา

7.5.2 การพัฒนาระบบส่งน้ำ จำนวน 8 รายการ

- 1) ก่อสร้างตาดลำเหมืองคอนกรีต หมู่ที่ 2 บ้านแม่มอกกลาง
- 2) ก่อสร้างตาดลำเหมืองคอนกรีต หมู่ที่ 3 บ้านกุ่มเงี้ยว
- 3) ก่อสร้างตาดลำเหมืองคอนกรีต หมู่ที่ 4 บ้านสะพานหิน
- 4) ก่อสร้างตาดลำเหมืองคอนกรีต หมู่ที่ 5 บ้านสันป่ามอญ
- 5) ก่อสร้างตาดลำเหมืองคอนกรีต หมู่ที่ 6 บ้านแม่มอกใต้
- 6) ก่อสร้างตาดลำเหมืองคอนกรีต หมู่ที่ 7 บ้านเด่นอุดม
- 7) ก่อสร้างตาดลำเหมืองคอนกรีต หมู่ที่ 8 บ้านห้วยเกาะหลวง
- 8) ก่อสร้างตาดลำเหมืองคอนกรีต หมู่ที่ 10 บ้านสะพานหินพัฒนา

7.5.3 การก่อสร้างฝาย จำนวน 18 รายการ

- 1) โครงการก่อสร้างพังกันน้ำ หมู่ที่ 7 บ้านเด่นอุดม
- 2) โครงการก่อสร้างพังกันน้ำ หมู่ที่ 8 บ้านห้วยเกาะหลวง
- 3) โครงการก่อสร้างซ่อมแซมฝายจร๊ะเข้ หมู่ที่ 4 บ้านสะพานหิน
- 4) โครงการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ หมู่ที่ 1 แม่มอกบ้านหัวน้ำ
- 5) โครงการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ หมู่ที่ 2 บ้านแม่มอกกลาง
- 6) โครงการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ หมู่ที่ 3 บ้านแม่มอกกลาง
- 7) โครงการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ หมู่ที่ 4 บ้านสะพานหิน
- 8) โครงการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ หมู่ที่ 5 บ้านสันป่ามอญ
- 9) โครงการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ หมู่ที่ 6 บ้านแม่มอกใต้
- 10) โครงการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ หมู่ที่ 7 บ้านเด่นอุดม
- 11) โครงการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ หมู่ที่ 8 บ้านห้วยเกาะหลวง
- 12) โครงการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ หมู่ที่ 9 บ้านหัวน้ำพัฒนา
- 13) โครงการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ หมู่ที่ 10 บ้านสะพานหินพัฒนา
- 14) ก่อสร้างถนนน้ำล้นข้ามห้วยแม่มอก หมู่ที่ 3 บ้านแม่มอกกลาง
- 15) ก่อสร้างถนนน้ำล้นข้ามห้วยแม่มอกหมู่ที่ 7 บ้านเด่นอุดม
- 16) ก่อสร้างฝายน้ำล้น คสล. หมู่ที่ 4 บ้านสะพานหิน
- 17) ก่อสร้างฝายน้ำล้น คสล. หมู่ที่ 5 บ้านสันป่ามอญ
- 18) ก่อสร้างฝายน้ำล้น คสล. หมู่ที่ 10 บ้านสะพานหินพัฒนา

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม		
1.1 เขตทำนา - ทำนาในพื้นที่ลุ่ม เนื้อที่ 1,535 ไร่ - ทำนาในพื้นที่ดอน เนื้อที่ 2,215 ไร่	1. ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารในดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด 2. ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมพัฒนาที่ดินในการผลิต และใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ 3. ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง 4. สนับสนุนการปรับปรุงแปลงนา 5. สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	
1.2 เขตปลูกพืชไร่ - ข้าวโพด เนื้อที่ 417 ไร่ - มันสำปะหลัง เนื้อที่ 931 ไร่	1. ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด 2. ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมพัฒนาที่ดินในการผลิต และใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ 3. ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน 4. สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล 5. สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	
1.3 เขตปลูกไม้ผล - เขตปลูกมะม่วง เนื้อที่ 46 ไร่ - เขตปลูกมะขาม เนื้อที่ 23 ไร่ - เขตปลูกลำไย เนื้อที่ 94 ไร่	1. ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราที่เหมาะสม 2. การวิเคราะห์ตัวอย่างดิน และให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ และพืช 3. สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยวิธีพืชและวิธีกล	

แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่หมอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น - เขตไม้สัก เนื้อที่ 4,235 ไร่ - เขตปลูกไผ่เพื่อการค้าเนื้อที่ 234 ไร่ - เขตปลูกยางพาราเนื้อที่ 229 ไร่ - เขตปลูกยูคาลิปตัสเนื้อที่ 30 ไร่ - เขตปลูกปาล์มน้ำมันเนื้อที่ 29 ไร่	1. ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน 2. ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน 3. ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ	

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
<p>1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม</p> <p>1.1 เขตทำนา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทำนาในพื้นที่ลุ่ม เนื้อที่ 1,535 ไร่ - ทำนาในพื้นที่ดอน เนื้อที่ 2,215 ไร่ <p>1.2 เขตปลูกพืชไร่</p> <ul style="list-style-type: none"> - ข้าวโพด เนื้อที่ 417 ไร่ - มันสำปะหลัง เนื้อที่ 931 ไร่ <p>1.3 เขตปลูกไม้ผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - เขตปลูกมะม่วง เนื้อที่ 46 ไร่ - เขตปลูกมะขาม เนื้อที่ 23 ไร่ - เขตปลูกลำไย เนื้อที่ 94 ไร่ <p>1.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - เขตไม้สัก เนื้อที่ 4,235 ไร่ - เขตปลูกไผ่เพื่อการค้าเนื้อที่ 234 ไร่ - เขตปลูกยางพาราเนื้อที่ 229 ไร่ 	<p>1. กรมชลประทาน สนับสนุนเรื่อง ฝายน้ำล้น การขุดลอกแหล่งน้ำ คลองส่งน้ำและระบายน้ำ</p> <p>2. กรมการข้าว สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการป้องกัน และกำจัดโรคแมลงของข้าว</p> <p>3. องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่องการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตร รวมทั้งการทำถนนเข้าสู่แปลงนาข้าว</p> <p>1. กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนพันธุ์ข้าวโพดและพันธุ์มันสำปะหลัง ที่ให้ผลผลิตสูง รวมทั้งเทคโนโลยีในการผลิต</p> <p>2. กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ และคลองส่งน้ำ</p> <p>1. กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการปลูกไม้ผลให้ได้ผลผลิตสูงและมีคุณภาพ</p> <p>2. กรมชลประทาน สนับสนุนการทำอ่างเก็บน้ำ และฝาย เพื่อลดความเสี่ยงจากภาวะแล้ง</p> <p>3. กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สนับสนุนการขุดเจาะบ่อบาดาล</p> <p>1. กรมป่าไม้ ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกสัก และการตัดโค่นสักตามข้อกำหนดของกรมป่าไม้</p> <p>2. การยางแห่งประเทศไทย ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี ในการปลูกยางพาราคุณภาพดี และให้ผลผลิตสูง อนึ่งหากเกษตรกรต้องการจะปรับเปลี่ยนยางพาราไปปลูกพืชชนิดอื่น ได้จัดทำทางเลือกไว้ให้</p>	

แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่หมอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
- เขตปลูกยูคาลิปตัสเนื้อที่ 30 ไร่ - เขตปลูกปาล์มน้ำมันเนื้อที่ 29 ไร่	ตั้งภาคผนวก 2	

แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง แผน 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569		
เขตพื้นที่ทำนา ในพื้นที่ลุ่ม-ดอน, เขตปลูกพืชไร่, เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น	1.1 ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารในดิน โดยการผลิตปุ๋ยหมัก	ตัน	10	10	10	10	10		34,000	34,000	34,000	34,000	34,000	170,000	พค.
เขตพื้นที่ทำนา ในพื้นที่ลุ่ม-ดอน และเขตปลูกพืชไร่	1.2 ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมพัฒนาที่ดินในการผลิต และใช้ปุ๋ยอินทรีย์ปุ๋ยชีวภาพ	ราย	50	50	50	50	50	250	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	พค.
เขตพื้นที่ทำนา	1.3 ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง	ไร่	500	500	500	500	500	2,500	74,375	74,375	74,375	74,375	74,375	371,875	พค.
เขตพื้นที่ทำนา ในพื้นที่ลุ่ม-ดอน, เขตปลูกพืชไร่, เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น	1.4 ส่งเสริมการผลิตและใช้น้ำหมักชีวภาพ	ลิตร	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	25,000	65,000	65,000	65,000	65,000	65,000	325,000	พค.
เขตพื้นที่ทำนา ในพื้นที่ลุ่ม-ดอน และเขตปลูกพืชไร่	1.5 สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อละ 17,800 บาท และสมทบจากเกษตรกร 2,500 บาท)	แห่ง	5	5	5	5	5	25	101,500	101,500	101,500	101,500	101,500	507,500	พค.
เขตปลูกพืชไร่และไม้ผล	1.6 ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน	ไร่	300	300	300	300	300	1,500	255,000	255,000	255,000	255,000	255,000	1,275,000	พค.

แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่หมอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569		
เขตปลูกพืชไร่/ไม้ ผลและไม้ยืนต้น	1.7 สนับสนุนการสร้างระบบ อนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืช และวิธีกล	ไร่	100	100	100	100	100	500	450,000	450,000	450,000	450,000	450,000	2,250,000	พด.
เขตเกษตรกรรม	1.8 การวิเคราะห์ตัวอย่างดิน และให้คำแนะนำการจัดการ ดิน น้ำ และพืช	ไร่	100	100	100	100	100	500	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	125,000	พด.

7.6 ระยะเวลาดำเนินงาน

ปีงบประมาณ 2565 (ต.ค. 2564 – ก.ย. 2565)

ภาคผนวกที่ 1

นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้

นโยบายของรัฐในกรณีนี้เป็นไปตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีดังนี้

- (1)พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติพ.ศ.2562
- (2)พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าพ.ศ.2562
- (3)มติคณะรัฐมนตรีวันที่30มิถุนายน2541
- (4)มติคณะรัฐมนตรีวันที่26พฤศจิกายน2561

โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติพ.ศ.2562¹

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติพ.ศ.2562ได้กำหนดให้มีการช่วยเหลือประชาชนที่ทำการอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติตามบทบัญญัติมาตรา64ดังนี้

มาตรา64ให้กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชสำรวจการถือครองที่ดินของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่งและรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายในการช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติที่มีการประกาศกำหนดมาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในอุทยานแห่งชาติโดยมิได้สิทธิในที่ดินนั้นเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อความเห็นชอบโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติภายใต้กรอบมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 เรื่องการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้หรือตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่66/2557 เรื่องเพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปรามหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบันลงวันที่17มิถุนายนพุทธศักราช2557โดยต้องจัดให้มีแผนที่แสดงแนวเขตโครงการที่จะดำเนินการซึ่งจัดทำด้วยระบบภูมิสารสนเทศหรือระบบอื่นซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกันแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาและมีระยะเวลาการบังคับใช้คราวละไม่เกินยี่สิบปีและอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาและคุณสมบัติของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินภายใต้โครงการที่จะดำเนินการหน้าที่ของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในการอนุรักษ์ฟื้นฟูดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพภายในเขตพื้นที่ดำเนินโครงการหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการอยู่อาศัยหรือทำกินและการสิ้นสุดการอยู่อาศัยหรือทำกินและมาตรการในการกำกับดูแลการติดตามและการประเมินผลการดำเนินโครงการ

¹ราชกิจจานุเบกษา เล่ม136 ตอนที่71 ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2562

ในกรณีบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินได้ครอบครองที่ดินก่อสร้างแล้วถาวรหรือทำด้วยประการใดๆให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิมเก็บหนำออกไปทำด้วยประการใดๆให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพซึ่งไม่ดินหินกรวดทรายแร่ ปิโตรเลียมหรือทรัพยากรธรรมชาติอื่นหรือกระทำการอื่นใดอันส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศความหลากหลายทางชีวภาพหรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือนำหรือปล่อยสัตว์ในเขตพื้นที่โครงการตามพระราชกฤษฎีกาที่ตราขึ้นตามมาตรานี้หากการกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อการดำรงชีพอย่างเป็นปกติสุข และได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแล้วผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

(2) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าพ.ศ.2562²

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าพ.ศ.2562ได้กำหนดให้ช่วยเหลือประชาชนที่ทำกินอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามความในบทบัญญัติมาตรา121ดังนี้

มาตรา121ให้กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชสำรวจการถือครองที่ดินของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าแต่ละแห่งให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่งและรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายในการช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าที่มีการประกาศกำหนดมาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าโดยมิได้สิทธิในที่ดินนั้นเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าภายใต้กรอบเวลาตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่30มิถุนายน2541เรื่องการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้หรือตามคำสั่งกระทรวงความสงบแห่งชาติที่66/2557เรื่องเพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปรามหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบันลงวันที่17มิถุนายนพุทธศักราช2557โดยต้องจัดให้มีแผนที่แสดงแนวเขตโครงการที่จะดำเนินการแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาและมีระยะเวลาบังคับใช้คราวละไม่เกินสี่ปีและอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาและคุณสมบัติของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในชุมชนภายใต้โครงการที่จะดำเนินการหน้าที่ของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในชุมชนในการอนุรักษ์ฟื้นฟูดูแลรักษาสัตว์ป่าทรัพยากรธรรมชาติระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพภายในเขตพื้นที่ดำเนินโครงการหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการอยู่อาศัยหรือทำกินและการสิ้นสุดการอยู่อาศัยหรือทำกินและมาตรการในการกำกับดูแลการติดตามและการประเมินผลการดำเนินโครงการ

²ราชกิจจานุเบกษาเล่ม136ตอนที่71กลางวันที่29พฤษภาคม2562

ในกรณีบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินได้ครอบครองที่ดินก่อสร้างแล้วกลางหรือกระทำด้วยประการใดๆให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิมเก็บหนำออกไปกระทำด้วยประการใดๆให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพซึ่งสัตว์ป่าไม้ดินหินกรวดทรายแร่ปิโตรเลียมหรือทรัพยากรธรรมชาติอื่นหรือกระทำสิ่งอื่นใดอันส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมระบบนิเวศน์หรือความหลากหลายทางชีวภาพหรือนำหรือปล่อยสัตว์ในเขตพื้นที่โครงการตามพระราชกฤษฎีกาที่ตราขึ้นตามมาตราห้าหากการกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อการดำรงชีพอย่างเป็นปกติสุขและได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแล้วผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

(3) มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้วันที่30มิถุนายน2541

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ตามมติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติดังนี้

1. คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติได้พิจารณาทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้แล้วมีความเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการพิสูจน์การครอบครองที่ดินของราษฎรให้ใช้ภาพถ่ายทางอากาศเป็นหลักร่วมกับหลักฐานอื่นและการกำหนดมาตรการการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าไม้ไม่ให้ขยายพื้นที่เพิ่มเติมมติคณะกรรมการฯโดยสรุปให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์(กรมป่าไม้)พิจารณาปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้โดยเฉพาะมติคณะรัฐมนตรีวันที่17เมษายน2540วันที่22เมษายน2540และวันที่29เมษายน2540โดยให้ใช้แนวทางมติคณะรัฐมนตรีวันที่22เมษายน2540เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาพื้นที่ป่าไม้ในภาพรวมทั้งประเทศเป็นฐานในการปรับปรุงและนำความเห็นของคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติไปประกอบการพิจารณาด้วย

2. คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติได้ประชุมเมื่อวันที่10มิถุนายน2541เกี่ยวกับเรื่องการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้มีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอโดยมีมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้

โดยมีสาระสำคัญดังนี้เพื่อเป็นการสงวนคุ้มครองป้องกันพื้นที่ป่าไม้ของชาติที่เหลืออยู่ไว้ให้ได้จึงกำหนดมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ป่าไม้เป็น2ด้านคือ

1. ด้านการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้

1.1 ป่าสงวนแห่งชาติ

1) พื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตรและพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจที่เสื่อมสภาพกรมป่าไม้ได้มอบพื้นที่ดังกล่าวให้ส.ป.ก.นำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามนโยบายรัฐบาลเมื่อปีพ.ศ. 2536แล้วตั้งนั้นเพื่อให้นโยบายการปฏิรูปที่ดินของรัฐบาลสัมฤทธิ์ผลจึงให้ดำเนินการดังนี้

(1) ให้กรมป่าไม้และส.ป.ก. ปฏิบัติตามข้อตกลงว่าด้วยแนวทางปฏิบัติในการกันพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติกลับคืนกรมป่าไม้เมื่อวันที่14กันยายน2538โดยเร่งรัดดำเนินการให้แล้วเสร็จทุกป่าโดยเร็ว

(2) พื้นที่ที่ไม่สมควรนำไปปฏิรูปที่ดินให้กรมป่าไม้ดำเนินการตามหน้าที่และความรับผิดชอบและเพื่อเปิดโอกาสให้ราษฎรในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้

อย่างเป็นรูปธรรมให้กรมป่าไม้พิจารณาตามความเหมาะสมจัดการพื้นที่ที่มีสภาพป่าแปลงเล็กแปลงน้อยในพื้นที่ราบและมีไช้เป็นพื้นที่ที่ควรสงวนรักษาไว้เพื่อคุ้มครองระบบนิเวศและสภาพแปลงดังกล่าวจะต้องไม่ติดกับป่าผืนใหญ่โดยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลท้องที่และส.ป.ก.กรณีนี้ให้พิจารณาจัดทำเป็นพื้นที่ที่ทดลองจัดการเป็นบางแห่งก่อน

(3) ให้ส.ป.ก. นำผลการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงไปเร่งรัดกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเมื่อมีเขตปฏิรูปที่ดินแล้วให้ส.ป.ก. เร่งรัดดำเนินการต่อไปและให้กำหนดเป็นเงื่อนไขการใช้ที่ดินส.ป.ก. ให้ราษฎรปลูกไม้ผลและ/หรือไม้ยืนต้นอย่างน้อยร้อยละ 20 ของเนื้อที่ที่ได้รับกรณีเป็นพื้นที่ติดกับเขตป่าไม้จะต้องปลูกไม้ผลและ/หรือไม้ยืนต้นเป็นแนวกั้นชนและให้นำเอาวิธีการจัดรูปแปลงที่ดินให้มีขนาดเหมาะสมเพื่อใช้แก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินอยู่อาศัย/ทำกินของราษฎรในเขตป่าไม้ด้วย

2) พื้นที่ป่าอนุรักษ์เพิ่มเติมตามผลการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 และ 17 มีนาคม 2535 ซึ่งกำหนดไว้ว่าเมื่อดำเนินการในพื้นที่ให้กรมป่าไม้ปรับแนวเขตได้ตามสภาพข้อเท็จจริงและความเหมาะสมในภูมิภาคประเทศผลจากการปรับแนวเขตให้ดำเนินการดังนี้

(1) บริเวณพื้นที่ที่ปรับออกเป็นพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจหากมีราษฎรอยู่อาศัย/ทำกินให้กรมป่าไม้พิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสม

(2) พื้นที่ที่ผ่านการตรวจสอบและมีความเหมาะสมที่จะกำหนดไว้เป็นป่าเพื่อการอนุรักษ์ให้กรมป่าไม้กำหนดเป็นป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ทั้งนี้ให้กรมป่าไม้จัดทำแนวเขตที่ชัดเจนและป้องกันดูแลคุ้มครองอย่างเข้มงวดไม่ให้ราษฎรบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองอยู่อาศัยทำกินหากมีการบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองให้ดำเนินการตามกฎหมายอย่างเฉียบขาด

1.2 ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายเช่นอุทยานแห่งชาติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าและป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี(พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1, ชั้นที่ 2 และเขตอนุรักษ์ป่าชายเลน)

เนื่องจากเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ได้กำหนดขึ้นเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมดินน้ำพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่มีคุณค่าหายากเพื่อป้องกันภัยธรรมชาติเช่นอุทกภัยและการพังทลายของดินรวมตลอดถึงเพื่อประโยชน์ด้านการศึกษาวิจัยนันทนาการของประชาชนและความมั่นคงของชาติดังนี้

1) ยืนยันนโยบายของรัฐที่จะไม่นำพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายและป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรีไปดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

2) ให้กรมป่าไม้สำรวจพื้นที่ที่มีการครอบครองให้ชัดเจนและขึ้นทะเบียนผู้ครอบครองเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเพื่อการอนุรักษ์และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3) ให้กรมป่าไม้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบพิสูจน์การครอบครองที่ดินของราษฎรโดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศของกรมแผนที่ทหาร(หากไม่มีให้ใช้ภาพถ่ายดาวเทียม)ซึ่งถ่ายภาพพื้นที่นั้นไว้เป็นครั้งแรกหลังวันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรกตรวจสอบร่องรอยการทำประโยชน์ต่อเนื่องมาก่อนวันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมาย

ครั้งแรกและต้องพิจารณาร่วมกับพยานหลักฐานอื่นซึ่งแสดงว่าได้มีการครอบครองทำประโยชน์ ต่อเนื่องมาก่อนวันสงวนหวงห้ามนั้นๆด้วย

4) กรณีผลการตรวจพิสูจน์พบว่าราษฎรอยู่อาศัย/ทำกินมาก่อนให้กรมป่าไม้ จัดทำขอบเขตบริเวณที่อยู่อาศัย/ทำกินให้ชัดเจนห้ามขยายพื้นที่เพิ่มเติมโดยเด็ดขาดและดำเนินการ ตามกฎหมายเพื่อให้ราษฎรอยู่อาศัย/ทำกินตามความจำเป็นเพื่อการครองชีพแต่ถ้าเป็นพื้นที่ล่อแหลม คุกคามต่อระบบนิเวศพื้นที่ที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการคุ้มครองดูแลพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตาม กฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีให้พิจารณาดำเนินการช่วยเหลือราษฎรตามความเหมาะสมเพื่อให้หาที่อยู่อาศัย/ทำกินแห่งใหม่หรือดำเนินการเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากบริเวณนั้นไปอยู่อาศัย/ทำกินใน พื้นที่ที่เหมาะสมโดยในพื้นที่รองรับให้มีการสนับสนุนด้านสาธารณูปโภคการพัฒนาคุณภาพชีวิตและ ส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรมรวมทั้งพิจารณารับรองสิทธิในที่ดินตามระเบียบกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องพื้นที่ที่ราษฎรได้เคลื่อนย้ายออกไปแล้วให้ทำการปลูกฟื้นฟูสภาพป่าต่อไป

5) กรณีผลการตรวจพิสูจน์พบว่าราษฎรอยู่อาศัย/ทำกินหลังวันประกาศ สงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรกให้กรมป่าไม้พิจารณาดำเนินการดังนี้

(1) ให้เคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์นั้นแล้วทำการปลูกป่า เพื่อฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมการเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ให้เตรียมแผนการรองรับในพื้นที่ที่ เหมาะสมโดยสนับสนุนด้านสาธารณูปโภคการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอก ภาคเกษตรกรรมรวมทั้งการพิจารณารับรองสิทธิในที่ดินตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(2) หากยังไม่สามารถเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ได้ทันทีให้ดำเนินการ ควบคุมขอบเขตพื้นที่มิให้ขยายเพิ่มเติมโดยเด็ดขาดและในระหว่างรอการเคลื่อนย้ายให้จัดระเบียบที่ อยู่อาศัย/ทำกินให้เพียงพอกับการดำรงชีพ

6) การดำเนินการตาม4)และ5)จะต้องกำหนดเงื่อนไขการใช้พื้นที่ให้เป็นไปใน รูปแบบของการอนุรักษ์ที่ยั่งยืนเพื่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและ/หรือสิ่งแวดล้อมน้อย ที่สุด

7) ให้ทุกส่วนราชการที่ดำเนินการพัฒนาพื้นที่สูงทำการพัฒนาเฉพาะความ ต้องการพื้นฐานในการดำรงชีพ

1.3 พื้นที่อื่นๆที่สงวนหรืออนุรักษ์ไว้เพื่อกิจการป่าไม้

กรณีที่มีราษฎรร้องเรียนเสนอปัญหาให้จังหวัดดำเนินการตั้งคณะทำงาน ตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยให้ทั้งฝ่ายราชการและราษฎรฝ่ายละเท่าๆกันการตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ พิสูจน์การอยู่อาศัยครอบครองทำประโยชน์ในพื้นที่ให้ชัดเจนว่ามีมาก่อนหรือไม่ราษฎรเดือดร้อน อย่างไรเคยได้รับการช่วยเหลือจากทางราชการมาแล้วหรือไม่แล้วเสนอมาตรการหรือแนวทางแก้ไข ปัญหาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาตามมาตรการและแนวทางของแต่ละพื้นที่ที่เป็นปัญหาครั้งนี้ให้ หน่วยงานผู้รับผิดชอบให้ความเป็นธรรมกับราษฎรให้มากที่สุด

2. ด้านการป้องกันพื้นที่ป่าไม้และอื่นๆ

2.1 ถ้ามีการกระทำใดๆอันเป็นการบุกรุกพื้นที่ป่าใหม่และ/หรือขยายพื้นที่อยู่อาศัย/ทำกินเพิ่มเติมหรือเป็นการทำลายหรือกระทบกระเทือนต่อการรักษาป่าและ/หรือสิ่งแวดล้อมให้ดำเนินการตามกฎหมายโดยเด็ดขาดและเพื่อป้องกันมิให้มีการยึดถือครอบครองพื้นที่ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่สั่งให้ผู้กระทำผิดออกจากพื้นที่ทำลายหรือถอนและ/หรือดำเนินการอื่นๆตามที่กฎหมายกำหนด

2.2 ให้คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติกำกับดูแลให้หน่วยงานหรือคณะกรรมการต่างๆที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ประสานการปฏิบัติกันอย่างสอดคล้องและมีเอกภาพเพื่อควมมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลในการป้องกันรักษาทรัพยากรป่าไม้ของชาติ

2.3 ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับกระทรวงมหาดไทยโดยจัดให้องค์กรปกครองท้องถิ่นเช่นอบต.หรือสภาตำบลและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมดูแลรักษาสภาพป่าไม้มิให้มีการบุกรุกทำลายหรือกระทำใดๆอันเป็นการกระทบกระเทือนต่อการรักษาป่าและ/หรือสิ่งแวดล้อม

2.4 ให้กรมป่าไม้ดำเนินการตามแผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ระดับพื้นที่ซึ่งประกอบด้วยแผนงาน4ด้านคือ1)ด้านการป้องกันพื้นที่2)ด้านการควบคุมพื้นที่3)ด้านการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและ4)ด้านการติดตามประเมินผลและระบบข้อมูลโดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการจัดการอันจะทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้เป็นไปอย่างเป็นระบบยั่งยืนและเกิดความชัดเจนในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

2.5 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินที่ออกโดยมิชอบในพื้นที่ป่าไม้ให้แล้วเสร็จเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

2.6 ให้สำนักงบประมาณพิจารณาสนับสนุนงบประมาณแผ่นดินให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินกิจกรรมตามนโยบายมาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหามาในแต่ละประเภทพื้นที่รวมถึงการดำเนินการแผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในระดับพื้นที่ตามความจำเป็นและเหมาะสมโดยให้เสนอขอตั้งงบประมาณเป็นปีๆไป

(4) มติคณะรัฐมนตรีเรื่องพื้นที่เป้าหมายและกรอบมาตรการแก้ไขปัญหาการอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้(ทุกประเภท)

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่26พฤศจิกายน2561ลงมติว่า

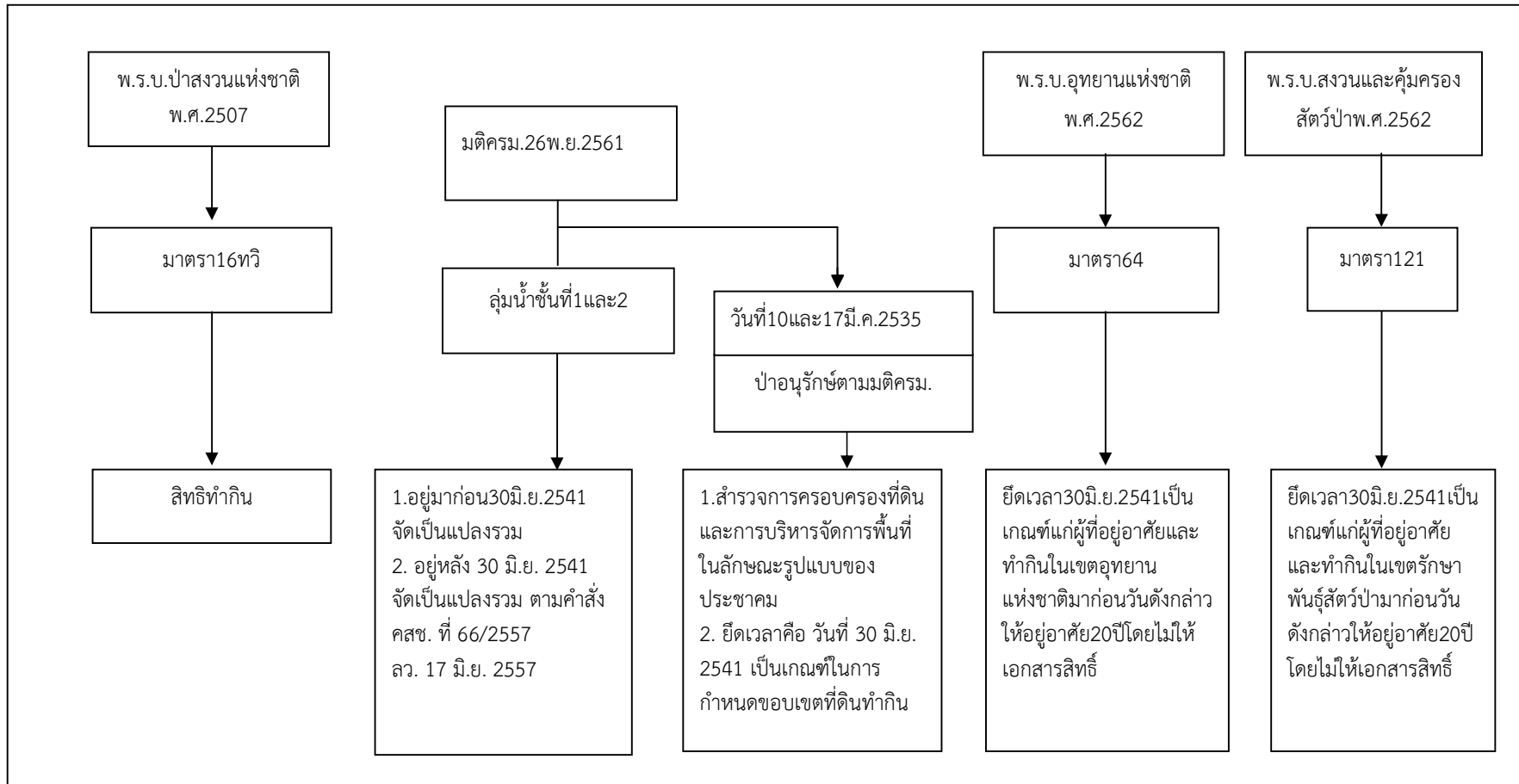
1.เห็นชอบในหลักการตามกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับความเห็นของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กระทรวงพาณิชย์กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสำนักงบประมาณและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติรวมทั้งข้อสังเกตของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วยทั้งนี้ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ถูกต้องเป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมายระเบียบหลักเกณฑ์และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

2. ในการดำเนินการตามกรอบมาตรการแก้ไขปัญหาการอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้(ทุกประเภท)ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้แก่ประชาชนทั่วไปประชาชนกลุ่มเป้าหมายและเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจนถูกต้องตรงกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งเจตนารมณ์หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการจัดสรรที่ดินของแต่ละกลุ่มพื้นที่รวมทั้งการปฏิบัติตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องและสิทธิของผู้ได้รับจัดสรรที่ดินเพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งและข้อพิพาทในภายหลัง

3. ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา กำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขการบุกรุกพื้นที่ป่าให้ชัดเจนและดำเนินการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอย่างจริงจังเพื่อไม่ให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าเพิ่มเติมอีก

พื้นที่เป้าหมาย	กรอบมาตรการแก้ไขปัญหา
<p>กลุ่มที่1 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่3,4และ5 ก่อนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่30มิถุนายน2541</p>	<p>อนุญาตให้ถูกต้องตามกฎหมายโดยโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบาย รัฐบาล(คทช.)</p>
<p>กลุ่มที่2 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่3,4และ5 หลังมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่30มิถุนายน2541และต้องปฏิบัติตาม คำสั่งคณะกรรมการสงวนแห่งชาติที่66/2557ลง วันที่17มิถุนายน2557</p>	<p>อนุญาตให้อยู่อาศัยและทำกินแบบแปลงรวมโดยออกแบบการใช้พื้นที่ร่วมกัน ระหว่างชุมชนและหน่วยงานรัฐโดยชุมชนต้องดูแลรักษาและใช้ประโยชน์พื้นที่ใน ลักษณะที่เกื้อกูลต่อการอนุรักษ์ตามที่กำหนดร่วมกัน</p>
<p>กลุ่มที่3 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่1และ2 -ก่อนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่30มิถุนายน2541 -หลังมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่30มิถุนายน2541 และต้องปฏิบัติตามคำสั่งคณะกรรมการสงวน แห่งชาติที่66/2557ลงวันที่17มิถุนายน2557</p>	<p>1.จัดระเบียบการใช้ที่ดินทำกินและรับรองการอยู่อาศัยทำกินในลักษณะแปลงรวม 2.กำกับควบคุมจัดการการใช้ที่ดินและป่าไม้ภายใต้การอนุรักษ์และพัฒนาอย่าง ยั่งยืนห้ามบุกรุกขยายพื้นที่ 3.ฟื้นฟูสภาพป่าในรูปแบบการมีส่วนร่วมส่งเสริมราษฎรปลูกป่า3อย่าง 4.ใช้มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมลดการชะล้าง พังทลาย วางแผนร่วมกับราษฎรและกรรมการหมู่บ้านประชาคม/ออกแบบ/คัดเลือกพันธุ์ ไม้ตามแนวพระราชดำริปลูกป่า3อย่างเพื่อฟื้นฟูสภาพป่าโดยกรมป่าไม้จัดทำพันธุ์ ไม้และให้ราษฎรเป็นผู้ดูแลต้นไม้ที่ปลูกและราษฎรใช้ประโยชน์ที่ดินในระหว่าง แถวของต้นไม้ได้โดยราษฎรจะได้รับประโยชน์ที่ดินในระหว่างแถวของต้นไม้ได้ โดยราษฎรจะได้รับประโยชน์จากการเก็บเกี่ยวผลผลิตจากไม้ที่ปลูกและพืชพื้น ล่างด้วย</p>
<p>กลุ่มที่4 ชุมชนที่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ - ก่อนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่30มิถุนายน2541 - หลังมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่30มิถุนายน2541</p>	<p>แนวทางการแก้ไขปัญหาดินของราษฎรในเขตป่าอนุรักษ์ 1.หลักการจัดการพื้นที่เพื่อให้เจตนารมณ์ของการกำหนดกฎหมายเกี่ยวกับ พื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ชุมชนที่จะได้รับการพิจารณาต้องเป็นชุมชนที่อาศัยอยู่เดิม ไม่มีการจัดที่ดินให้แก่บุคคลภายนอกพื้นที่มีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ทำกินที่เป็น ที่ยอมรับร่วมกันและเป็นการให้สิทธิทำกินมิให้เอกสารสิทธิ 2.แนวทางการจัดการพื้นที่ประกอบด้วย2ขั้นตอนหลักคือการสำรวจการ ครอบครองที่ดินและการบริหารจัดการพื้นที่เพื่อให้ได้ข้อตกลงแนวเขตบริหารเพื่อ การอนุรักษ์ที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายในรูปแบบของการประชาคมของชุมชนโดย มีคณะกรรมการ/คณะทำงานที่แต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการระดับ คือ 2.1คณะทำงานสำรวจการครอบครองที่ดินระดับพื้นที่เพื่อร่วมกับชุมชนในการ</p>

	<p>สำรวจและบริหารจัดการพื้นที่ร่วมกัน</p> <p>2.คณะกรรมการพิจารณาผลการสำรวจการครอบครองที่ดินระดับนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์หรือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขาเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินการและแก้ไขปัญหาจากผลการดำเนินงานของคณะทำงานระดับพื้นที่โดยนำผลการสำรวจตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่30มิถุนายน2541และการตรวจสอบผู้ครอบครองที่เป็นผู้ยากไร้ผู้ที่มีรายได้น้อยและผู้ไร้ที่ดินทำกินซึ่งได้อาศัยอยู่ในพื้นที่เดิมนั้นๆคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่66/2547มาตรวจสอบร่วมกับราษฎรเพื่อจัดระเบียบการครอบครองที่ดินและกำหนดให้เป็นเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์</p> <p>3.การดำเนินการดังกล่าวเป็นการเตรียมความพร้อมของชุมชนในการพิจารณาอนุญาตเมื่อร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติพ.ศ....และร่างพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าพ.ศ....ได้รับการพิจารณาเห็นชอบและมีผลใช้บังคับแล้วโดยสามารถนำแนวเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์มาจัดทำเป็นโครงการ/แผนงานเพื่อนำเสนอขออนุญาตใช้พื้นที่ได้ตามกฎหมายต่อไป</p>
<p>กลุ่มที่5</p> <p>ชุมชนในพื้นที่ป่าชายเลน</p> <p>-พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและพื้นที่เกษตรกรรม</p> <p>-พื้นที่เมืองและสิ่งก่อสร้างถาวร</p>	<p>1.กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง</p> <p>1.1ดำเนินการจัดทำเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลนพร้อมทั้งกับพื้นที่ดินส่วนที่อยู่ห่างจากทะเลไม่น้อยกว่า100เมตรและพื้นที่ที่อยู่ห่างจากริมคลองไม่น้อยกว่า20เมตรเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลน</p> <p>1.2ปรับปรุงกฎหมายระเบียบมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับป่าชายเลนโดยให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งดำเนินการกำหนดอัตราและเรียกเก็บค่าใช้จ่ายประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลนในกรณีต่างๆ</p> <p>1.3เสนอและรับฟังข้อคิดเห็นของคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนและป่าชายหาด</p> <p>2.คณะทำงานสำรวจการครอบครองที่ดินระดับพื้นที่</p> <p>2.1จัดประชุมชี้แจงราษฎรในพื้นที่เป้าหมายให้ทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานให้มีความถูกต้องตรงกันก่อนจะมีการดำเนินการขั้นตอนต่อไป</p> <p>2.2สำรวจตรวจสอบและจัดทำแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง</p> <p>2.3จัดทำขอบเขตแผนผังบริเวณที่ยังคงสภาพเป็นป่าชายเลน</p> <p>3.คณะกรรมการบริหารจัดการพื้นที่ป่าชายเลนที่มีการครอบครองทำประโยชน์</p> <p>3.1จัดทำแผนบริหารจัดการและโครงการเพื่อการอนุญาต</p> <p>3.2รับฟังความคิดเห็นของคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนและป่าชายหาดและนำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ</p> <p>3.3นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบและยกเว้นมติคณะรัฐมนตรี</p> <p>3.4กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งดำเนินการอนุญาตตามแผนบริหารจัดการพื้นที่และหลักเกณฑ์ที่ผ่านความเห็นชอบของคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนและป่าชายหาดและคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ</p>

รูปผนวกที่ 1-1 นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้

ภาคผนวกที่ 2 ทางเลือกในการลดพื้นที่ปลูกยางพารา

สืบเนื่องจากยางพารามีราคาตกต่ำจึงได้เสนอทางเลือกในการปลูกพืชอื่นมาปลูกทดแทนยางพารา

โดยมีพืชที่จะทดแทน รวม 6 ชนิด คือ

1. ไม้โตเร็ว
2. ไม้ไผ่
3. โกโก้
4. กาแฟ
5. สมุนไพร
6. ผักอินทรีย์

โดยมีรายละเอียดของไม้โตเร็วและไม้ไผ่ดังนี้

1. ไม้โตเร็ว

หลังจากมีการยกเลิกสัมปทานป่าไม้ ในปี พ.ศ. 2532 แล้ว ประเทศไทยได้มีการนำเข้าไม้ท่อนไม้แปรรูปจากต่างประเทศมีมูลค่าสูงมาก ในปี 2561 ได้มีการนำเข้าไม้มีมูลค่า 18,039.79 ล้านบาท

ความเป็นได้ที่จะนำไม้โตเร็วมาปลูกทดแทนยางพารามีหลักการและเหตุผลดังต่อไปนี้

เมื่อเดือนมิถุนายน 2560 คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ลงนามความร่วมมือกับบริษัท JCS แห่งประเทศญี่ปุ่น เพื่อวิจัยและหาแนวทางการจัดการวัตถุดิบเชื้อเพลิงฟอสซิล กัง กาน จาก ไม้โตเร็วสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวลในประเทศญี่ปุ่นในระยะยาวโดยมุ่งเน้น “การผลิตไม้โตเร็วเพื่อพลังงาน” และการจัดการสวนยางพาราแบบผสมผสาน ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามระบบมาตรฐานการจัดการอย่างยั่งยืนโดยยึดแนวทางของ Forest Stewardship Council (FSC)

ความต้องการที่กำหนดไว้ในการลงนามความร่วมมือครั้งนี้ คือ “เชื้อเพลิงก้อนพลังงานอัดเม็ดหรือ Wood Pellet” เพื่อใช้ในโรงไฟฟ้าชีวมวล จำนวน 20 โรง แต่ละโรงมีกำลังผลิตไฟฟ้าขนาด 50 MW ที่ต้องใช้ Wood Pellet จากประเทศไทยไม่น้อยกว่าปีละ 5 ล้านตัน

(www.facebook.com/Kasetsart University/posts/10155493455447451)

ทั้งนี้ ได้ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ว่าได้มีการจัดตั้งโรงงานแห่งแรกในประเทศไทย คือ ที่จังหวัดพังงา มีกำลังผลิตประมาณ 700 ตันต่อวัน คาดว่าโรงงานนี้จะผลิตได้ประมาณ 250,000 ตันต่อปี และส่งออกได้ในปี พ.ศ. 2562 นอกจากนี้ยังมีบริษัทอื่นๆ อีกหลายบริษัทที่กำลังดำเนินการก่อสร้างโรงงานเช่น บริษัทกัลป์ เอเนอจี ได้ก่อสร้างโรงงาน Wood Pellet จำนวน 3 โรง ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี กระบี่และชลบุรี

(www.ntbdays.com/kaset/2651)

กรณีของการยางแห่งประเทศไทยนั้น ได้ร่วมมือกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือโครงการจัดท้าวัดดูดิบจากเศษไม้ยางพาราและส่งเสริมการปลูกไม้โตเร็วเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงโรงไฟฟ้าชีวมวลของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกไม้โตเร็ว 5 ชนิด ได้แก่ กระจินณรงค์ กระจินเทพา กระจินยักษ์ สนประดิพัทธ์ และยูคาลิปตัส ควบคู่ไปกับการทำสวนยาง

ทั้งนี้ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตได้ให้ข้อมูลว่า ภาครัฐมีนโยบายปรับเพิ่มสัดส่วนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนให้สูงขึ้นประกอบกับการพัฒนาเทคโนโลยีพลังงานทดแทนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งตามแผนบูรณาการพลังงานระยะยาว พ.ศ. 2558-2579(Thailand Integrated Energy Blueprint: TIEB) นั้นได้กำหนดให้มีการพัฒนาโครงการโรงไฟฟ้าชีวมวล โดยใช้เชื้อเพลิงชีวมวลจากพื้นที่ที่มีศักยภาพ

ส่วนการยางแห่งประเทศไทยนั้น ได้ให้ข้อมูลว่า “โรงไฟฟ้าชีวมวล นอกจากจะเป็นพลังงานทดแทนแล้วยังเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรชาวสวนยาง และครอบครัว เพราะปัจจุบันตลาดมีความต้องการใช้ไม้ยางพารา และไม้ชนิดอื่นๆ สูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมพลังงานการปลูกไม้โตเร็วนั้นไม่ยาก สามารถปลูกได้พร้อมๆ กับการปลูกยางพารา และสามารถตัดขายได้ในช่วงระหว่างรอการเปิดกรีด” (กทย. และ กพผ. 2560: 1-2)

ต่อมาเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2561 ได้มีการสัมมนาเรื่อง “อุตสาหกรรมไม้เศรษฐกิจขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ไว้ ดังนี้

ยุทธศาสตร์และแผนงานการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจแบบครบวงจร พ.ศ. 2561-2579 ประกอบด้วย 7 ยุทธศาสตร์ 21 แผนงาน และ 67 โครงการ สรุปได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจมุ่งเน้นการปรับปรุงกฎหมาย บังคับปลูกพื้นที่ ส.ป.ก. พัฒนาหลักเกณฑ์รับเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การจัดเตรียมพื้นที่รองรับการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ เน้นเตรียมพื้นที่ปลูก

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนามาตรการทางการคลัง การเงิน และระบบตลาด เพื่อสร้างแรงจูงใจเน้นลดหย่อนภาษี กองทุนไม้เศรษฐกิจ สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ บทบาทภาคเอกชนส่งเสริมปลูก

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร และผู้ประกอบการไม้เศรษฐกิจ เน้นการรวมกลุ่มเกษตรกร ต้นแบบเกษตรกร ถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลักดันไม้เศรษฐกิจสู่อาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยี และนวัตกรรมไม้เศรษฐกิจ เน้นการวิจัยพัฒนาพันธุ์ไม้ การจัดการสวนไม้ การใช้ประโยชน์ไม้ ภาคระหว่างประเทศ สวนยางพารา ไม้เศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารงานเพื่อส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ เน้นการพัฒนาบุคลากรด้านส่งเสริม อาชีพนักส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ พัฒนาระบบการให้บริการ ประชาสัมพันธ์เชิงรุก

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบการรับรองป่าไม้ เน้นการพัฒนาระบบการรับรองป่าไม้เตรียมความพร้อมองค์กรรับรอง อบรมเกษตรกร ผู้ประกอบการ เพื่อรับการตรวจรับรอง

ทั้งนี้ได้มีการระบุว่ามูลค่าทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมไม้มีมูลค่ามากกว่า 3 แสนล้านบาท

(www.facebook.com/greennewsagency/posts/1822782574461738)

เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2561 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเรื่อง “การขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่า” โดยมีสาระสำคัญ คือ

1. เป้าหมายการขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่าร่วมกัน ดังนี้

1.1) เกิดชุมชนไม่มีค่า 20,000 ชุมชน ใน 10 ปี มีประชากร 2,600,000 ครัวเรือน โดยปลูก ครัวเรือนละ 400 ต้น มีจำนวนต้นไม้ 1,040 ล้านต้น จะได้พื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น 26 ล้านไร่ ซึ่งจะเกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ 1,040,000 ล้านบาท

1.2) มีร่างกฎหมาย กฎ หรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการชุมชนไม่มีค่า เพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์

2. วัตถุประสงค์

2.1) สร้างอาชีพที่ยั่งยืน มั่นคง ด้วยการทำให้ชุมชนไม่มีค่าบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่

2.2) เพิ่มพื้นที่ปลูกต้นไม้อย่างหลากหลายในพื้นที่ต่างๆ เช่น ในสวนยางพารา ในสวนปาล์ม ในสวนผลไม้ และบ้านเรือน ในหัวไร่ปลายนา และในพื้นที่ว่าง เป็นต้น

2.3) จัดทำร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนปลูกไม้มีค่าในที่ดินกรรมสิทธิ์ หรือที่ดินที่มีสิทธิ์ในการใช้ประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย

3. การดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ

3.1) สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ ขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่าโดยนำองค์ความรู้ด้านการวิจัยและนวัตกรรมที่มีอยู่ พร้อมทั้งให้มีการทำวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปรับปรุงพันธุ์ไม้มีค่าให้มีลักษณะเฉพาะที่สามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมเรื่องต่างๆ

3.2) กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการจัดทำ ปรับปรุง แก้ไข และบริการวิชาการเรื่อง พระราชบัญญัติ กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับการปลูกและการตัดไม้ รวมทั้งสนับสนุนการคัดเลือก เพาะพันธุ์ไม้ และการขยายพันธุ์ไม้มีค่า รวมทั้งการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

3.3) สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการเรื่องความหลากหลายทางพันธุกรรมการดำเนินการขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่า รวมทั้งจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้ โดยพัฒนาจากโครงการที่ดำเนินการอยู่เดิม

3.4) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ดำเนินการจัดทำรายละเอียดเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้ และเรื่องการใช้ต้นไม้เป็นหลักประกัน รวมทั้งให้สินเชื่อในการจัดทำโรงเพาะชำแก่เกษตรกร

3.5) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดำเนินการวางแผนและวิจัยเรื่องต้นไม้ที่ควรปลูกในแต่ละพื้นที่ และร่วมจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้

3.6) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ดำเนินการเรื่องกฎกระทรวงรองรับ “ไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ” เป็นหลักประกันทางธุรกิจพร้อมผลักดันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้ประชาชนปลูกไม้ยืนต้นมูลค่าสูงในที่ดินกรรมสิทธิ์เพื่อการออมและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ

3.7) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดำเนินการส่งเสริม กระตุ้น และปลูกจิตสำนึกให้ ประชาชน/ชุมชนมีความรู้สึกหวงแหน และ การมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อเป็นการรักษาสมดุลของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความหลากหลายทางชีวภาพ

3.8) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง ดำเนินการเสนอแนะนโยบายด้าน เศรษฐกิจให้เจริญเติบโตและพัฒนาเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง และมีศักยภาพในการแข่งขัน

3.9) สมาคมธนาคารไทย ดำเนินการเรื่องความเหมาะสมของการนำ “ไม้ยืนต้นที่มีมูลค่า ทางเศรษฐกิจ” เป็นหลักประกันทางธุรกิจกับธนาคาร

3.10) สมาคมธุรกิจไม้ สนับสนุนเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการรับซื้อไม้แปรรูป

3.11) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการ เรื่องการตลาดและส่งออกไม้แปรรูป และร่วมจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้

3.12) กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดและกำกับดูแลมาตรฐาน กระบวนการปลูกไม้มีค่า และพัฒนาระบบตรวจสอบพันธุ์ไม้

3.13) กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่และการ ใช้ประโยชน์ที่ดิน การจัดการที่ดินเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและลดต้นทุนการปลูก ศึกษา วิเคราะห์และ จัดทำสำมะโนที่ดิน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการใช้ที่ดิน

3.14) กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร และเครือข่ายชุมชนให้มีความพร้อมในการเพาะปลูก ให้คำปรึกษาในการดูแลรักษาต้นไม้ พร้อมทั้ง ศึกษา วิจัย และจัดอบรมต้นไม้

3.15) สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ดำเนินการนำมาตรฐานการจัดการสวนป่าไม้ เศรษฐกิจอย่างยั่งยืน (มอก.14061) และมาตรฐานห่วงโซ่การควบคุมผลิตภัณฑ์จากป่าไม้ (มอก.2861) ซึ่งเป็นมาตรฐานชาติประกาศโดยกระทรวงอุตสาหกรรม เข้าเทียบเคียงกับมาตรฐานสากล PEFC(Program for the Endorsement of Forest Certification) เพื่อขยายการเข้าถึงตลาด การค้าไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้สู่ต่างประเทศ ซึ่งในการรับรองดังกล่าวนี้ยังครอบคลุมไปถึงการรับรอง การจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจอย่างยั่งยืนแบบกลุ่ม อันจะช่วยเพิ่มศักยภาพ ให้แก่ เกษตรกรรายย่อย ในโครงการชุมชนไม้มีค่าได้เข้าสู่การส่งออกไม้ได้อีกทางด้วย

เพื่อรองรับการดำเนินงานตามมติดังกล่าว ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2562 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอน 50ก ลงวันที่ 16 เมษายน 2562 โดยมีบทบัญญัติมาตรา 4 บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา 4 ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 106/2557 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557

และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 7 ไม้ชนิดใดที่ขึ้นในป่าจะให้ป็นไม้หวงห้ามประเภทใด ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา สำหรับไม้ทุกชนิดที่ขึ้นในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินไม่เป็นไม้หวงห้าม หรือไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ให้ถือว่าไม่เป็นไม้หวงห้าม”

การลงทุนปลูกสร้างสวนป่า

ส่วนปลูกป่าภาคเอกชนสำนักส่งเสริมการปลูกป่าได้ให้ข้อมูล การลงทุนและผลตอบแทนการปลูกสวนป่า

(กรมป่าไม้, http://forestinfo.forest.go.th/pfd/km2-1.aspx#km21_5)

การลงทุนในการปลูกสวนป่าทั้งของภาครัฐและเอกชนมีค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีปฏิบัติ การบำรุงดูแลรักษา สภาพและขนาดของพื้นที่ ค่าจ้างแรงงานในแต่ละท้องถิ่น โดยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยประมาณ 5,000-30,000 บาทต่อไร่ เป็นค่าใช้จ่ายในการสำรวจจริงวัดพื้นที่ ค่าเตรียมพื้นที่ ค่าหลัก ค่าปักหลัก ค่ากล้าไม้ ค่าปลูกและปลูกซ่อม ค่ากำจัดวัชพืช ค่าปุ๋ย ค่าใส่ปุ๋ย ค่าป้องกันไฟ ค่าไถพรวน ค่าตัดฟัน ค่าลิดกิ่ง และค่าขนส่ง เป็นต้น ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง 1-3 ปีแรก หลังจากนั้นค่าใช้จ่ายจะน้อยลง และการบำรุงดูแลรักษาก็จะน้อยลงด้วยซึ่งสามารถปล่อยให้ต้นไม้เติบโตตามธรรมชาติได้ ในด้านผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุน ได้แก่ รายได้จากการทำไม้ออก และรายได้จากการจำหน่ายไม้ที่ตัดขายระยะการลงทุนและผลตอบแทนของการปลูกสัก ยูคาลิปตัสและกระถินเทพา ที่รอบตัดฟันต่างๆ ดังแสดงในตารางผนวกที่ 2-1

ตารางผนวกที่ 2-1 การลงทุนและผลตอบแทนการปลูกสัก ยูคาลิปตัส และกระถินเทพา

ชนิดไม้	รอบตัดฟัน (ปี)	ระยะปลูก (เมตรxเมตร)	ต้น/ไร่	การลงทุน (บาท/ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	ผลตอบแทน สุทธิ (บาท/ไร่)
สัก	15	3x3	178	11,125	182,697	171,572
	30	2x4	200	29,100	1,293,502	1,264,402
ยูคาลิปตัส	5	2x2	400	8,027	16,296	8,269
		2x3	266	7,541.88	16,236	8,694.52
		3x3	178	7,375.84	16,932	9,556.16
กระถินเทพา	5	2x3	266	7,389	12,060	4,671
		1x4	400	7,937	12,330	4,393
	8	2x2	400	10,192	17,208	7,016
		2x3	266	10,337	19,431	9,094
		2x4	200	12,949	29,673	16,725

2. การปลูกไม้

การลงทุนและผลตอบแทนการปลูกไม้เลี้ยงเพื่อผลิตหน่อและลำ มีรอบตัดฟัน 12 ปี ระยะปลูก 4x5 เมตร (80 กอต่อไร่) ได้มีการศึกษาค่าใช้จ่ายในการลงทุนปลูกไม้เลี้ยงพบมีการบำรุงดูแลให้น้ำ ใส่ปุ๋ย การตัดแต่งกิ่งและลำซึ่งค่าใช้จ่ายของผู้ปลูกไม้มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับการผลิตหน่อหรือลำขนาดของพื้นที่ การจัดการและแรงงาน การปลูกในพื้นที่ขนาดเล็ก 1-3 ไร่ ถ้าผู้ปลูกสามารถดำเนินการได้ภายในครอบครัวสามารถทำให้ต้นทุนลดน้อยลง สำหรับพื้นที่ขนาดกลางค่าใช้จ่ายจะสูงขึ้นเนื่องจากต้องจ้างแรงงานในการดำเนินงาน สำหรับกล้าไม้ผู้ปลูกควรเริ่มปลูกจำนวนน้อยก่อนแล้วค่อยขยายพันธุ์จากพื้นที่ของตนเอง จะช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการลงทุน

การประเมินรายได้จากการปลูกไม้เลี้ยงเพื่อผลิตหน่อและลำ โดยทั่วไปไม้เลี้ยงผลผลิตหน่อและลำ โดยทั่วไปไม้เลี้ยงผลผลิตหน่อไม้ ตั้งแต่ 50-300 กิโลกรัมต่อไร่ต่อเดือน ขึ้นอยู่กับชนิด พื้นที่ การให้น้ำซึ่งหน่อไม้จะมีราคาตั้งแต่ 5-20 บาทต่อกิโลกรัม โดยในช่วงฤดูฝนราคาหน่อไม้จะตกต่ำ อย่างไรก็ตามการปลูกไม้เพื่อการผลิตหน่อต้องมีการจัดการแต่งกอตัดลำแก่ออก ปริมาณการตัดลำขึ้นกับขนาดกอและอายุ ตั้งแต่ 3-10 ลำต่อกอ ราคาลำตั้งแต่ 1-25 บาท ขึ้นอยู่กับขนาดของลำ การประเมินรายได้จากการปลูกไม้เลี้ยงเพื่อผลิตลำและหน่อในตารางผนวกที่ 2-2

จากการปลูกไม้เลี้ยงจะเริ่มให้ผลผลิตหน่อตั้งแต่ปีที่ 2 และผลผลิตลำตั้งแต่ปีที่ 3 จนกระทั่งถึงปีที่ 12 รวมรายได้จากการขายลำและหน่อทั้งสิ้น 239,200 บาทต่อไร่ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการปลูกและดูแลรักษา ได้แก่ ค่าเตรียมพื้นที่ ค่ากิ่งพันธุ์ (กล้าไม้) ค่าจ้างปลูก ค่าใส่ปุ๋ย กำจัดวัชพืช ป้องกันไฟระบุน้ำและการให้น้ำ ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต และค่าใช้จ่ายอื่นๆ รวมทั้งสิ้น 115,160 บาทต่อไร่ เมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วจะคงเหลือกำไร 124,040 บาทต่อไร่ต่อ1รอบตัดฟัน รายละเอียดปรากฏในตารางผนวกที่ 2-3

ตารางผนวกที่ 2-2 การลงทุนและผลตอบแทนของการปลูกไม้เลื้อย

ชนิดไม้	รอบตัดฟัน (ปี)	ระยะปลูก (เมตรxเมตร)	ต้น/ไร่	การลงทุน (บาท/ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ไร่)
ไม้เลื้อย	12	4x5	80	115,160	239,200	124,040

ตารางผนวกที่ 2-3 การประเมินรายได้จากการปลูกไม้เลื้อยเพื่อผลผลิตลำและหน่อ

ปีที่	ผลผลิตและรายได้ลำ				ผลผลิตและรายได้หน่อ	
	ผลผลิตลำ		ราคาลำ	รายได้ลำ	ผลผลิตหน่อ	รายได้
	ลำ/กอ/ปี	ลำ/ไร่/ปี	(บาทต่อปี)	(บาทต่อปี)	(กก./ปี)	(บาทต่อไร่)
1	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	480	5,280
3	2	160	6	960	720	7,920
4	3	240	7	1,680	960	10,560
5	4	320	8	2,560	1,200	13,200
6	5	400	9	3,600	1,440	15,840
7	6	480	10	4,800	1,680	18,480
8	6	480	11	5,280	1,920	21,120
9	7	560	12	6,720	2,160	23,760
10	7	560	12	6,720	2,400	26,400
11	6	480	12	5,760	2,400	26,400
12	6	480	12	5,760	2,400	26,400

“กรณีพืชทางเลือกอื่นๆ ให้มีการทบทวนเช่นเดียวกัน โดยให้ยึด “การตลาด” หรือการจำหน่ายเป็นสำคัญ”

เอกสารอ้างอิง

บทที่ 1

- คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา. 2551. **ปทานุกรมปฐพีวิทยา**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- FAO. 1974. **A Land Capability Appraisal Indonesia: Interim Report**. (AGL/INS), Rome.
- _____. 1993. **Guidelines for Land Use Planning**. Rome.
- ADB. 2012. **The State of Pacific Towns and Cities: Urbanization in ADB's Pacific Developing Member Countries**. Mandaluyong City, Philippines.
- NRC. 1975. **Land Use Planning**. The National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine, Washington, D.C.
- Vink, A.P.A. 1975. **Land Use in Advancing Agriculture**. Springer-Verlag Berlin Heidelberg.

บทที่ 2

- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเถิน. 2562. จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ปี 2562. กรมพัฒนาชุมชน.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเถิน. 2562. รายงานรายได้เฉลี่ยครัวเรือนข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ระดับตำบล ปี 2562. กรมพัฒนาชุมชน.
- สำนักงานเกษตรอำเภอเถิน. 2564. รายงานสรุปยอดผู้ปลูก ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ปี 2564. กรมส่งเสริมการเกษตร.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2564. ภูมิอากาศจังหวัดลำปาง. แหล่งที่มา : <http://climate.tmd.go.th/data/province/เหนือ/ภูมิภาคลำปาง.pdf>, สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2564.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2562. สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง (ปี พ.ศ.2532-2561).
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน. 2561. แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน มาตรฐาน 1:25,000 (Shapefile). กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- เทศบาลตำบลแม่มอก. 2563. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของตำบลแม่มอก. แผนพัฒนาตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง.
- เทศบาลตำบลแม่มอก. 2564. ข้อมูลพื้นฐานและสภาพทั่วไป. แหล่งที่มา : http://www.maemok.go.th/index.php?_mod=ZGL5&type=Mg, สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2564.
- เทศบาลตำบลแม่มอก. 2564. ประวัติความเป็นมา. แหล่งที่มา: http://www.maemok.go.th/index.php?_mod=ZGL5&type=Mw, สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2564.

บทที่ 3

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2562. ข้อมูลบ่อน้ำบาดาล. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม. ไฟล์ข้อมูล.

กรมพัฒนาที่ดิน. 2563. สถานภาพการชะล้างพังทลายของดินในประเทศไทย. กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 199 หน้า.